

భక్తి యోగం

మన పండుగలు

ఉచిత గురుకుల విద్య ప్రాండేష్ణ
www.freegurukul.org

సదాశివ సమారంభం

గురు దిక్షితాముహ్రి

గురు వెన్కటేశ్వర ముహ్రి

గురు శుక ముహ్రి

గురు నారద ముహ్రి

గురు వాస్తవికీ ముహ్రి

గురు కృప

శంకరాచార్య మధ్యమం

గురు దివిదాస్

గురు కశ్చీర్ దాస్

గురు శైలశ్వర మహా ప్రథము

గురు నాన్క్

గురు రామవెంకట స్వామి

గురు వీరబ్రహ్మండ్ర స్వామి

యోగి మేమన

అస్క్రూదాచార్య పర్యంతాం

గురు శ్రీశింగ స్వామి

గురు లాహీరి మహాశయ

గురు రామకృష్ణ పరమహంస

అమృతార్థా దేవి

గురు వివేకానంద

గురు సౌయిబ్రాహ్మ

గురు అరవిందీ

గురు రమణ మహార్షి

గురు యోగానంద

గురు శక్తివేదాంత ప్రథమాద

గురు మాచయాళ స్వామి

గురు విద్యార్థికాసందగిరి

గురు రంద్రశేఖర పరమామార్య

పందే గురుపరంపరాం..

“ఉచిత గురుకుల విద్య శాండేషన్” ద్వారా విలువలు, నైపుణ్యాలతో కూడిన విద్య ఉచితంగా + సులభంగా + ఆకర్షణీయంగా + నాణ్యతతో కూడి అందించే సేవా కార్యక్రమంలో బాగంగా ఈ పుస్తకాన్ని భారత ప్రభుత్వపు వెబ్ సైట్ (డిజిటల్ లైబ్రరీ అఫ్ ఇండియా) నుంచి సేకలించి అందిస్తున్నాము. ఇందుకు మేము వారికి కృతజ్ఞత తెలియజేసుకుంటున్నాము.

సాయి రామ్ వారి సేవల విస్తరణలో బాగంగా ఈ శాండేషన్ స్థాపించబడినది. ఈ స్వచ్ఛంద సంస్కరణ ద్వారానే అన్ని సేవలు అందించబడును. ఇటువంటి పుస్తకాలు మీరు ప్రాసినట్టయితే లేక సేకరిస్తే మాకు తెలియజేయండి. మేము ప్రతి విద్యార్థికి ఉచితంగా అందేలా చేస్తాము, తద్వారా ఉన్నత విలువలు, నైపుణ్యాలు కలిగిన విద్యార్థులను మన దేశానికి అందించవచ్చు. మాతో కలిసి నవ భారత నిర్మాణ కార్యక్రమంలో పనిజేయటకు, భాగస్వామ్యం ఆగుటకు ఆసక్తి ఉంటే సంప్రభించగలరు.

ఈ గ్రంథాలను ఉచితంగా ఆన్ లైన్ లో చదువుటకు, బిగుమతి(డోస్టోప్) చేసుకొనుటకు గల మార్గాలు:

- 1) భారత ప్రభుత్వపు వెబ్ సైట్: <http://www.new.dli.ernet.in>
- 2) ఉచిత గురుకుల విద్య శాండేషన్ వెబ్ సైట్ : www.freegurukul.org
- 3) సాయి రామ్ వెబ్ సైట్ : <https://sites.google.com/site/sairealattitudemanagement>
- 4) మొబైల్ అప్: Free Gurukul

గమనిక: భక్తిజ్ఞానం, ధర్మ ప్రచారార్థం ఉచితంగా eBook రూపంలో భారత ప్రభుత్వపు డిజిటల్ లైబ్రరీ సహాయంతో ఇవ్వడం జరిగింది. ఇది లాభార్జన దృష్టిలోని ఉచిత సేవ. ఈ సేవలో అంతర్జాలంలోని(ఇంటర్నెట్) లైసెన్సు / కాపీరైట్ అభ్యంతరాలు లేనివి అనుకోన్న పుస్తకాలను గ్రహించటం జరిగినది. అనుకోకుండా ఏవైనా అభ్యంతరకరమైనవి ఉన్నచో మాకు తెలుప మనవి, వాటిని తొలగించగలము అని మనవి చేసుకొంటున్నాము.

Website: www.freegurukul.org

Mobile App: Free Gurukul

email: support@freegurukul.org

Facebook: www.facebook.com/freegurukul Help Line / WhatsApp: 9042020123

“మన లక్ష్యం: విలువలు, నైపుణ్యాలతో కూడిన విద్య అనేబి ఉచితంగా + సులభంగా + ఆకర్షణీయంగా + నాణ్యతతో కూడి అందలికి అందించబడాలి “

ఉచిత గురుకుల విద్య శాండేషన్ – Free Gurukul Education Foundation

సర్వం పరమాత్మ పొద సమర్పణమన్న

ಭಾರತ ಪ್ರಭುತ್ವಪು ವೆಬ್ ಸೈಟ್ - ಡಿಜಿಟಲ್ ಲೈಬ್ರರಿ ಅಫ್ ಇಂಡಿಯಾ

<http://www.new.dli.ernet.in>

Digital Library of India: Inc.

www.new.dli.ernet.in

Digital Library of India

Hosted by: Indian Institute of Science, Bangalore in co-operation with CMU, IIT-H, NSF, ERNET and MCIT for the Govt. of India and 21 major participating centres.

Home Vision Mission Goals Benefits Content Selection Current Status People Funding Copyright Policy FAQ RFP

Books Journals Newspapers Palm-Leaves (Manuscripts)

Title: Ramayanam

Author:

Year: to:

Subject: Any Subject

Language: Telugu

Scanning Centre: Any Centre

Clear Search

For the first time in history, the Digital Library of India is digitizing all the significant works of Mankind.

Click [Here](#) to know More about DLI New!

Books	Journals	Newspapers	Manuscripts
<ul style="list-style-type: none"> Rashtrapati Bhavan CMU-Books Sanskrit ITD.Tirupathi Kerala Sahitya Akademi	<ul style="list-style-type: none"> INSA	<ul style="list-style-type: none"> Times of India Indian Express The Hindu Deccan Herald Eenadu Vaartha	<ul style="list-style-type: none"> Tamil Heritage Foundation AnnaUniversity <small>New!</small>

Title Beginning with.

A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T	U	V	W	X	Y	Z
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

Author's Last Name

A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T	U	V	W	X	Y	Z
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

Year

1850-1900	1901-1910	1911-1920	1921-1930	1931-1940	1941-1950	1951-
-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-------

Subject

Astrophysics	Biology	Chemistry	Education	Law	Mathematics	Mythology	Religion	For more subjects...
--------------	---------	-----------	-----------	-----	-------------	-----------	----------	--------------------------------------

Language

Sanskrit	English	Bengali	Hindi	Kannada	Marathi	Tamil	Telugu	Urdu
----------	---------	---------	-------	---------	---------	-------	--------	------

Click [here](#) for PDF collection
DLI MIRROR at IUCAA Data Center PUNE

అతి విశిష్టం ఈ దానం!

“దూసాలలోతల్లు ఆధ్యాత్మిక విద్యాదానం చాలా శేషమైంది! దాని తరువాతిది లోకిక జ్ఞానదానం, ప్రాణదానం, అనుదానం” అని వ్యాసమహర్షి చెప్పారు.

మన ఆధ్యాత్మిక జ్ఞానం భారతదేశ పూడ్చలలో నిలిచి బోకూడదు. లోకమంతబీని ఆవరించాలి! ఇలా లోకవ్యాప్తమైన ధర్మప్రచారాన్ని మన పూర్వులు చేశారు. స్వాందవ వేదాంతం ఎన్నదూ ఈ దేశం దాచి బోలేదని చెప్పేవారు, మతప్రచారార్థం తొలిసారిగా, పరదేశాలకు వెళ్లిన సన్మాసిని నేనే అని చెప్పేవారు, తమ జ్ఞాతివరిత నెరుగని వారే! ఇలాంటి సంఘటనలు ఎన్నోసార్లు జరిగాయి. అవసరమైనప్పుడల్లా, భారతీయ ఆధ్యాత్మిక జ్ఞానప్రవాహం వెల్లువలా లోకాన్ని ముంచేతుతూ వచ్చింది.

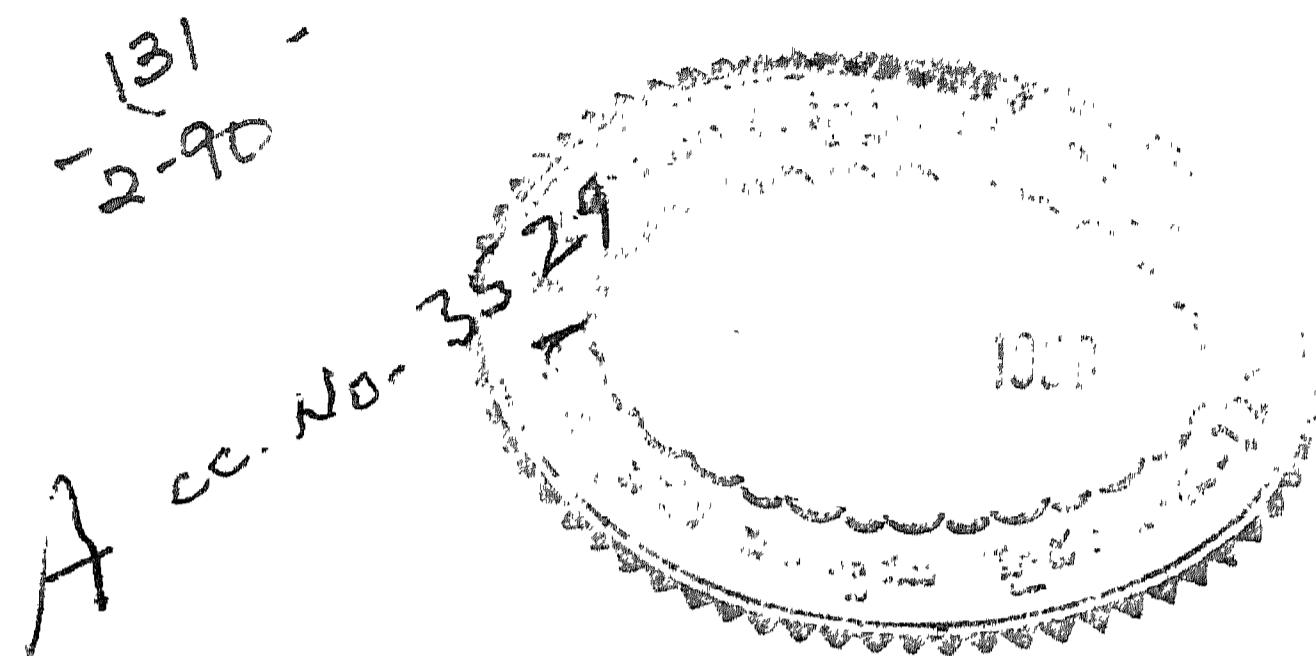
రాజకీయ ప్రచారాన్ని రణగొఱధ్వనులతో, యోధులతో సాగించవచ్చు, అగ్నిని కురిపించి, కత్తిని జిపించి, లోకిక జ్ఞానాన్ని సంఘనిర్మాజ విజ్ఞానాన్ని విరివిగా ప్రచారం చేయవచ్చు, కానీ ఆధ్యాత్మిక జ్ఞానదానం కళ్ళకు కనిపించకుండా, చెవులకు వినిపించకుండా కురుస్తూ, రోజుం పుష్టుల రాసుల్ని వికసించజేసే మంచులాగా నిశ్చట్టంగా ఇరగవలని ఉంది. భారతదేశం నిరాచంబరంగా, లోకానికి మళ్ళీ మళ్ళీ చేస్తూ వచ్చిన దానమిదే!

మిత్రులారా! నేను అవలంబించే విధానాన్ని తెలియజేస్తాను వినండి. భారతదేశంలోనూ, ఇతర దేశాల్లోనూ మన పారమాత్మిక ధర్మాలను బోధించదానికి తగినవారుగా మన యువకుల్ని తయారు చేయడానికి భారతదేశంలో కొన్ని సంస్కలను నెలకొల్చాలి! ఇప్పుడు మనకు కావలసింది బలిష్టులు, జవసంపన్ములు, బుఱువర్తనలు, ఆత్మ విశ్వాసపరులు అయిన యువకులు. అలాంటి వారు నూరుమంది దొరికినా, ప్రపంచం పూర్తిగా పరివర్తన చెందగలుగుతుంది!!

ఇవ్వారక్తి తక్కిన శక్తులన్నీటి కన్నా బలవత్తరమైంది. అది సాక్షాత్కార భగవంతుని దగ్గరి నుండి వచ్చేదే కాబట్టి దాని ముందు తక్కినదంతా లోంగిపోవలసిందే. నిర్మలం, బలిష్టం అయిన ‘ఇచ్చ’ (సంకల్పం) సర్వశక్తిమంతమైంది. దానిలో మీకు విశ్వాసం లేదా? ఉంటే మీ మతంలోని మహాస్వత ధర్మాలను ప్రపంచానికి బోధించడానికి కంకణం కట్టుకోండి. ప్రపంచం ఆ ధర్మాల కోసమై ఎదురుచూస్తాంది. అనేక శతాబ్దీలుగా ప్రజలకు క్షద్రసిద్ధాంతాలు నేర్చడం జరిగింది. వారు వ్యర్థులని ప్రపంచమంతటా బోధలు జరిగాయి. ఎన్నో శతాబ్దీల నుండి వారు ఈ బోధనల వల్ల భయట్టాంతులై, పతుప్రాయులైపోతున్నారు. తాము ఆత్మస్నానరూపులమనే మాటను వినదానికినా వారెన్నదూ నోచుకోలేదు. “సీచాతిసిచుడిలో కూడా ఆత్మ ఉంది. అది అమృతం, పరమ పవిత్రం, సర్వశక్తిమంతం, సర్వవ్యాపకమైనది” అని వారికి ఆత్మను గురించి చెప్పింది. వారికి ఆత్మవిశ్వాసాన్ని ప్రసాదించండి. *

మన పండుగలు

రఘవ

తండ్రారు సదాశివరావు

సాహిత్యనికేతన్

ప్రాదరాణాదు

మనవి

మన పండుగలు ఇదివరలో ముద్రించిన గ్రంథమే. ఇది ద్వితీయ ముద్రణ మాత్రమే.

మన జాతిమొక్క సంస్కృతికి ప్రతీకలూ స్వర్తిదామకాలూ వాటి అంతరంగిక భావాన్ని నేటితరం హర్షిగా గ్రహించలేనందున, కొందరేమో చేయాలికాబట్టి చేస్తున్నామనీ, మరికొందరేమో ఎందుకు చేయాలనీ అడుగుతున్నారు. విషయాన్ని అందరి ఆందుబాటులోకి తీసుకు రాకపోతే మన సంస్కృతికి నూతన తరం దూరమయ్యే ప్రమాచముంది. ఈ సంగతిని దృష్టిలో పెట్టుకుని మొదటి ప్రచురణ మన పండుగలను తిరిగి ప్రచరిద్ధామని భావించినప్పుడు దయతో ద్వితీయ ముద్రణకు అనుకూలంగా తిరిగి ప్రాతప్రతిని సవరించి ఆంవించిన రచయిత శ్రీ భండారు సదాశివరావు గారికి మా కృతజ్ఞతాహర్యక వందనాలు.

ప్రమోద వెంకట పౌర్ణమా

9, మే, 1990

భాగ్యనగరం.

ప్రకాశకులు

ముందుమాట

వండుగలు ఆయా జాతుల సంస్కృత బిందువులు - సంస్కృతి దర్శణాలు కూడాను. వాటి అర్థాన్ని, సమన్వయాన్ని సజీవంగా ఉంచు కుంటే, మిగతాపని తమంతటతామే అవి సాధిస్తాయి కనుక ప్రతిపండుగ ప్రయోజనాన్ని విశదికరించుకోడం, జీవనంలో వాటి ఆవసరాన్ని పునర్భూకరించడం, పునర్భూనఫీకరించడం ఆవసరం.

ఆధునిక భారత చరిత్రలో డా. కేశవరావు బలిరాం హెడ్ గేవారు గారు ఒక యుగాన్ని దర్శించిన మహామనీషి. ఆయనపట్ల “మూకల కరోతి వాచాలం” అనేవి సార్థకమయ్యేది. హిందూ సంఘటన ప్రారం భించి, హిందూ జనజీవన చైతన్యానికి ఆయన ఆనుసరింప చేసిన ప్రణాళికలో ఉత్సవ ప్రణాళిక ఒకటి. ఆయన మొత్తం ఆరు ఉత్సవాలు ఎన్ను కున్నారు. ఉగాది, వార్షసహార్ణిమ, జ్యేష్ఠప్రతియోదాశి, శ్రావణసహార్ణిమ, విజయదశమి, సంక్రాంతి. పీటిని హిందూప్రజలు సార్థకంగా నిర్వహించుకోవాలని వారు అభిలాషించారు.

ఈ ఉత్సవాలలో ఒక్క జ్యేష్ఠశుద్ధ త్రయోదశి తప్ప మిగతా ఉత్సవాలన్నీ వైందవ సమాజం ఏదో విధంగా అనాచిగా జరుపుకొంటున్నవే. జ్యేష్ఠశుద్ధ త్రయోదశి ఒకటే కొత్త పండుగ. ఆ రోజున చత్రపతి శ్రీ శివాచీ మహారాజు పొందూ పదవదశాహీకి ప్రమఖువగా పట్టాభివీకుడైనాడు. శివాచీ మహారాజు పట్టాభివీకుడైన ఆ దినం వైందవ సమాజం తన మనుగడను శివాచీ పట్టాభివేక రూపంలో ఈ దేశంలో పునరుద్ధరించుకున్న దినం.

17వ శతాబ్ది శ్రీ శివాజీ జీవనకాలం. అయిన హృదయంలో తిరిగి హిందువుల దేశమైన హిందుదేశంలో హిందు సామ్రాజ్య నిర్వాణం చేయాలనే సంకల్పం కలిగింది. ఆ సంకల్పం దేశ చరిత్ర గతినే మార్చింది.

అంతకుముందు ఎందరో రాజులు, చక్రవర్తులు విశాల సామ్రాజ్యాలను స్థాపించిన వారున్నారు. ఆ సామ్రాజ్యాలలో బెలూచిస్తాన్, ఆఫ్సిస్తాన్ కూడా కలిసి ఉండేవి. ఆనాడు ప్రత్యేకంగా హిందూస్వరాజ్యం సామ్రాజ్యం అని చెప్పుకోవలసిన అవసరం స్వరించలేదు. తరువాత కుషాణులు, శకులు మొదలగు అనాగరక తండూలు, దురాక్రమణదారులు ఈ దేశం మీదికి దాడి చేయడం, ఆ దాడులను త్రిప్పిగొట్టి, అక్కడి నుండి వచ్చిన వారిని హృదిగా స్వదేశీ సమాజంలో లీనం చేసుకోవడం జరుగుతూ వచ్చింది.

సమాజంలో జీరించుకునే శక్తి, సంఘటనలన్నంతవరకు బైటి
నుంచి ఎన్ని దాడులువచ్చినా ఇక్కడ సమాజం తన స్వరాజ్య, స్వధర్మ,
స్వసంస్కృతి సంప్రదాయాలను ఆక్షయంగా కాపాడుకుంటూనే వచ్చించి.
ఆ శక్తి సంఘటనల పట్ల ఉపేక్ష, దానితో స్వార్థం పెరిగి, దేశం ఆనేక
రాజ్యాలుగా చీలి, పరస్పర స్వర్గలతో కొట్టాడుకోనారంభం కావడంతోటే
బైటినుంచి వచ్చిన ఆక్రములు ఈ దేశాన్ని శాశ్వతంగా పరిపాలించా
లనే దురాకాంక్షతో, ఇక్కడి ప్రజల స్వత్వ, సత్యాలను త్యాణింపచేయండే
తమ వ్యాహం ఫలించదని భావించి, తమ ధర్మాన్ని, తమ సంస్కృతినీ
ఈ దేశపు ప్రజల మీద రుద్ధనారంభించారు. ఆ ప్రయత్నంలో భాగంగానే
మతం మార్పిడులు, దేవాలయాల విభ్వంసం, ఆర్చ జీవనాన్ని అణచి
నిర్మాలించ ప్రయత్నించడం మొదలైంది.

అదొక సుదీర్ఘమైన చీకటి యొగం. ఆ చీకటియొగంలో న్వత్వ, సత్యాలు మరచిన ప్రజలకు వెలుగు ప్రసాదించిన మహానుభావుడు చత్ర పతి శివాణి. ప్రసిద్ధ చరిత్రకారుడు జమనాథ సర్వార్థ “శివాణి తన జీవితం ద్వారా హిందువులు తిరిగి తమ రాష్ట్రాన్ని పునర్యద్దరించుకోగల

రని, రాజ్యాన్ని స్థాపించుకోగలరని, శత్రువులను ఓడించగలరని, తమ రక్షణ వ్యాహాన్ని తామే నిర్మించుకోగలరని తమ కళా సాహిత్యాల వాణిజ్య వ్యాపారాలను, సంరంఖించుకొని పెంపొందించుకోగలరని, నొకా సైన్యాన్ని నిర్మించుకుని, విదేశీయులతో సమాన స్థాయితో, సమాన వరతు లతో జల యుద్ధాలను నడుపుకోగలరని బుజువు చేశాడు. ఆధునిక హిందు వుకు తన సంపూర్ణ వ్యక్తిత్వాన్ని వికసింప చేసుకోడం నేర్చిన మహా వ్యక్తి శ్రీ శివాటీ” అని అంటాడు.

ఆ మహా వ్యక్తి ఈ దేశంలో తాను అభిష్టిక్తుడై హిందూజాతికి ఈ దేశపు స్వామిగా అభిషేకించిన రోజు జ్యేష్ఠశుద్ధ త్రయోదశి. అది హిందూ జాతికి ఆశ్చర్య పర్యం. దానిని కూడా జాతీయ పర్యంగా లోకమాన్య బాలగంగాధర తిలక్ జాతీయోద్యమంలో భాగంగా నిర్వహింపచేయనారం భించారు. యుగద్రవ్య డాకర్ హెడ్‌గేచార్ ఆ ఉత్సవం జరుపుకునే పరిపాటిని రాష్ట్రాయి స్వయంసేవక్ సంఘం ద్వారా దేశమంతటా వ్యాపింపచేశారు.

ఈ ఉత్సవాలు మన జాతికి శ్రీకవచాలు. మన గతాన్ని స్వరింప చేసి, వరమానాన్ని పరామర్శించుకుంటూ, భవిష్యత్తును నిర్మించుకునే ఉత్సాహస్వరూపాలనిచేసే సందేశ సంఘలు.

వీటిని అన్వయించి గ్రహించడానికి ఈ పుస్తకంలో ప్రయత్నం జరిగింది. ఈ వివరణలలో పెద్దలు ప్రసాదించిన భావవైభవమే పునశ్చ జ్ఞాపకం చేసుకోడం జరిగింది. ఈ పండుగల వివరణ పాతకులకు విశద్ధ జాతీయ దృక్పూఢాన్ని కల్గింపచేసే ఈ ప్రయత్నం సార్థకం అయిందని భావిస్తాను.

ఈ పుస్తకం ఇదివరకే ప్రచురింపబడింది. ఈ ముద్రణలో అక్కడక్కడ కొన్ని మార్పులు చేర్చులు జరిగాయి. పాతకులు సహృదయంతో స్వీకరిస్తారని ఆశ.

వైశాఖ శూ విదియ,

ప్రమోదూత-

1990.

భండారు సదాశివరావు

విషయసూచిక

తొలిపలు	పుటసంఖ్య
1. ఉగాది	... 1
2. హిందూసామ్రాజ్యాదినోత్సవం	... 12
3. గురువూజ	... 31
4. రఘ్యాభంధనం	... 43
5. విజయదశమి	... 52
6. మకరసంక్రాంతి	... 70

ఉగాది

భారతదేశంలో కాలగణన మూడు విధాల సాగుతున్నది. మనది చాంద్రమానం. సౌరమానం, బార్హస్పత్య మానాలుకూడా దేశంలో ఆయా ప్రాంతాల్లో అనుసరింపబడుతున్నాయి.

చాంద్రమానం అంటే చంద్రుడికి, నక్షత్రాలకు సమీపనంబంధాన్ని పురస్కరించుకొని గణించే విధానం.

ఉగాది “యుగాది” అనే సంస్కృత పదానికి తెనుగు రూపెం. తెనుగు, కర్రాటక, మరాలీ, మాళవ మొదలగు ప్రాంతాలలో సంవత్సరం చైత్ర శు॥ పాడ్యమి అంటే ఉగాదితో ప్రారంభమవుతుంది. కాలమానాన్ని గణించడానికి ఇది తొలి రోజు. శిశిర బుతువు ఆకురాలు కాలం. ప్రకృతి చలితో గడ్డకట్టుకొనిపోతుంది. ల్రోడు వారుతుంది. సంకోచం పొంది ఉంటుంది. శిశిరం తర్వాత వసంతం వస్తుంది. వసంతాగమనంతో ప్రకృతి ఒక్కసారి పులకిస్తుంది. కొత్తదనాన్ని సంతరించుకుంటుంది. చెట్టు చిగిర్చి నూత్న సృష్టి అంకురిస్తుంది. సర్వత్రా ఒక చైతన్యం అంతరంగ ములను కదిలిస్తుంది. సృష్టి అంతటా నవకంతో ఘూలు తొడిగి, పిందెలు వేసి, కాయలు కాచి ఫలవంత మవుతుంది. కోకిలలు ఈ నూతనోత్సరానికి చక్కని గీతాలతో స్వాగతం పరుకుఱాయి. శిశిర శైథిల్యం వదిలి సంకోచం పోయి వసంతం నూతనత్వంతో ప్రపుల్లమవుతుంది. ఇది సృష్టి క్రమం.

ప్రకృతిని నియమించే ఈ విధానమే వ్యక్తుల యొక్క, జాతుల యొక్క స్వభావాన్ని కూడా నియమిస్తుంది. చక్రాకారములవలె సృష్టిలో కష్టసుఖాలు ఒకదానివెంట ఒకటి వస్తూనే ఉంటాయి. కష్టాలతో, బాధలతో

దాస్యంతో సంకోచం పొంది చైతన్యం నశించినపుడ్లూ ఎవరో ఒక మహా వ్యక్తి ఒక మహాద్వామం జన్మించి చైతన్యం నించి వికాసవంతమైన నూతన టీవితాన్ని నిర్మించడం సహజంగా జరుగుతుంది. ఆ మహావ్యక్తి ఆ మహాద్వామం జన్మించిన రోజు ఒక నూతన శకానికి, ఒక యుగానికి ప్రారంభ దినమవుతుంది. అది ఉగాది. ఆ దినం ఆ జాతిక పర్వదినం. ఆ దినం ఆ జాతి హృదయంలో చైతన్య స్రవంతిని ప్రవహింప జేసిన దివ్య పురుషుల సంస్కరణ దినం. పూర్వపు కష్టాలను ప్రస్తుత కర్తృత టీవనాన్ని, భవిష్యత్తును గురించిన దివ్య స్వప్నాలను ఒకదేగా కలిపి కదలించి ప్రజలను సంఘటితంగా నడిపించే శత దినం. దీనికి సూచనగా నేమో కొంత బాధల చేదును, కొంత కర్తృత్వపు అలుపు పులుపును, కొంత సత్కలితాల మాధుర్యాన్ని చూపే తీపి, వేపహూత, పులుపు తీపి కలిపిన పచ్చడి సేవించే ఆచారం వచ్చి ఉండవచ్చ.

ఆ రోజునుంచి తొమ్మిది రోజుల వరకు, ఎప్పుడో త్రేతాయుగంలో జన్మించి యానాటి వరకు దేశమంతటా అందరి మనసుల్లో మెదిలే త్రీరామచంద్రుని నిత్యస్కూరణ నవమి వరకు జరుగుతుంది. నవమినాడు త్రీరాముడు జన్మించాడు. ఒకనాడు దేశంలో ఖాత్రశక్తి సంకోచించుకుని పోయింది. ధర్మాన్ని, ధర్మాచరణచేసే ప్రజలకు చ్ఛకవర్తి, రాజు లేదు. ప్రతి వ్యక్తి మోహనిద్రలో పడివుండిన కాలమది. రావణాసురుని ఆగడం మితి మీరింది. బుఘులూ, మునులూ, సామాన్యప్రజలూ సుఖంగా నిద్ర పోయే యోగానికి కూడా నోచుకోలేదు. అలాంటి సమయాన త్రీరామ చంద్రుడు కోదండం చేత ధరించి - రాజ్యాన్ని - స్వీయజనాన్ని, సుఖాన్ని వదిలి పదునాలుగేంద్రు యావద్దేశంలో తిరిగి రాక్షసులను సంహరించి లోక కంటకుడైన రావణాసురుని వధించాడు. పామరుడైన పదవ నడిపే గుహని నుండి మహా తపస్సంపన్నులైన బుఘులదాకా - గిరిచర వనచరులతో సహా సమాజాన్ని సంఘటిత పరిచి, రావణాసురునిపై దాడి చేసి, దేశాన్ని బాధాముక్తం చేశాడు.

రాముని చరిత్రే ఒక మహాదృత సందేశం. సహస్రార్థానుడు జమనగ్నితో కయ్యానికి దిగి, తనతో ఖాతజగత్తు నంతటినీ సంహరించి పరశురాముని సృష్టికి కారకుడైనాడు. ఆలాంటి పరశురాముని కళ్యాపోది బుములు దావాపు నిష్టాసనం చేసినట్లు తొలగిస్తారు. ఆ తరువాత సాగిన వశిష్ఠ విశ్వమిత్రుల వైరం సాగి సాగి, చివరకు శ్రీరాముని జన్మితో ఈ రెండు ధారలు ఏకమై రామరాజ్య ప్రతిష్ఠకు దోహం చేశాయి. సమాజ స్వయం భూశక్తిని రాజశక్తి తృణీకరించరాదు. రాజశక్తిని సమాజ స్వయం భూశక్తి ధిక్కరించరాదు. రెంట సమన్వయాన్ని సాధించ జన్మించిన భారత సంస్కృతి స్వరూపుడు రామచంద్రుడు.

భారతీయుల దృష్టిలో శ్రీరాముడు ఆదర్శరాజు, ఆదర్శసోదరుడు, ఆదర్శపతి, ఆదర్శపురుషుడు. భారతీయులే ఆయనగా ఆవతరించిందంటే అది సనాతన సత్యం. అందుకే భారతీయులకు - భారతీయులకే కాదు - మానవ ధర్మమైన సనాతన ధర్మాన్ని ఆచరించే ప్రతి వ్యక్తికి, అంతా రామముయం - జగమంతా రామముయమై వెలిసింది నాదే 'రామరాజ్యం' భారతీయుల ఆదర్శమైన రాజ్యంగా వెలిసింది.

అలాంటిదే ఆ తరువాత యుధిష్ఠిరుని కాలంలో జరిగింది. కౌరవులు అధర్మమాగ్గాన్ని అవలంబించి ధర్మమూర్తులైన పాండులను కించపరచి నపుడు ధర్మజేత్రమైన కురుజేత్రంలో కౌరవుల నోడించి ధర్మరాజు పట్టాభివ్యక్తుడైన రోజిది. ధర్మానికి విజయం లభించిన రోజిది. ధర్మపక్ష పాతికనుకనే శ్రీకృష్ణ భగవానుడు ధర్మవిజయానికి కేంద్రమైన పార్శుని రథాన్ని నడిపి, ధర్మమెక్కుడో తానక్కుడ అనే సత్యాన్ని ప్రపంచానికి చాటాడు. పన్నెండెండ్లు వనవాసం, ఒక ఏడు ఆషాతవాసం గడిపి బాధలు

పద్మా చివరికి ధర్మం జయిస్తుందనే చిరంతన సత్యాన్ని గుర్తు చేయడానికి ప్రజాధర్మాన్ని, తోకహితాన్ని ఆకాంఖ్షించి పనిచేసే వ్యక్తులకు జయం లభిస్తుందనే నైతికశక్తిని ప్రసాదించడానికి ఎముధిష్టిరశక మారంభమైంది.

తర్వాతి కాలంలో సమాజం భోగబాగ్యాలలో మైమరచి, నిత్యాంగుతమైన ప్రజాజీవితంలోనే తన శక్తి ఉంటుందనేమాట మరచినపుడు విదేశీయులైన శక్తులు భారతభూమి నాక్రమించి మధ్యభారతందాకావచ్చారు వారికి ధర్మంలేదు. సంస్కృతీ సభ్యతలు లేవు. భారతదేశంమీద పడి ఎన్నో అక్రమాలు, అత్యాచారాలు జరిపారు. అలాంటి విపత్తునుండి దేశాన్ని కాపాడినచి విక్రమాదిత్య సార్వభౌముడు. సిప్రా నదితీరంలో ద్వాదశ జ్యోతిర్లింగాలలో ఒకటైన మహాకాళిక్షేత్రం ఉజ్జయిని అతని రాజుడాని. ఆయన నేతృత్వంలో మాశవ సైన్యాలు కదిలాయి శకులను దేశంనుండి తరిమి భారతదేశాన్ని శత్రుముక్తంగా చేశాయి.

కానీ విదేశీయుల దండయాత్రలు ఆగిపోలేదు. తిరిగి దేశంలో పరాయమూకలు ముసురుకోనారంభించాయి. నేటికి 1890 సంవత్సరాల పూర్వంనాటి మాట. ప్రజలు నీరసులైనారు. ఒకవిధంగా వారిలో జడత్వం హృషిమించి. ఆప్సుడు ఆవిర్భవించాడు శాలివాహనుడు. సామాన్య పరిస్రాలో జన్మించినవాడాయన. రాష్ట్రం లేదు. సైన్యాలు లేవు. ఆయనను గురించిన ఒక ఉథ ఉన్నది. శకులను ఓడించడానికి ఆయన మృతీతో మనుషులను నిర్మించి, వారిలో ప్రాణంపోసి, ఆ మనుషులను సైనికులుగా తీర్పిదిద్ది ఆ శక్తితో శకులను జయించాడట. మట్టిలా ప్రాణపోసులై, జడులై చైతన్యంలేని సాధారణ ప్రజలను సంఘటించి వారిలో ధర్మాన్నిపును, సమాజ భావాన్ని, పౌరుష శక్తులను నింపి, అలా సమీకరించిన సంఘటిత శక్తితో శకులను పూర్తిగా ఓడించాడు. ఇంతేగాక పరాభవింప

బడి తిరిగి పోజాలని పరాయహారిని తమలో లీనం చేసుకున్న ఉదార పౌరుషమూర్తి శాలివాహనుడు ఆనాటి శకులు, ధర్మం, సంస్కృతి సభ్యత లెరుగని ఆ దోషిడిగాంధ్రు, శాలివాహనుని రాజ్యకాలంలో వైందవ సమాజంలో లీనమై, ఒక టై పోయినారు. నాటి సమాజశక్తి విదేశీయులను సంస్కరించి జీర్ణించుకున్నది. నాటి విజయగాధకు చిహ్నంగా చైత్రశద్ధ పొద్యమి నుంచే శాలివాహనశక్తి ప్రారంభమై నేటికి తెలుగు, కన్నడ, మరాటి, మాఝవ ప్రాంతాలలో స్వరింప బంధుతున్నది. ఆచరించ బదుతున్నది.

ఈ యుగాది రోజుననే శా.శ. 1811 విరోధినామ సంవత్సర చైత్ర శద్ధపొద్యమి రోజున రాష్ట్రాధికారి స్వయంసేవక సంఘనిర్మాత - పరమ శ్వాసులు డాక్టర్ కేశవరావ్ బలీరాం పొడ్చెగేవారు జన్మించారు. మన జాతి అనేక మహాత్మర విజయాలను సాధించిన ఆ రోజున - ఆ పుణ్య పర్వాన - ఆయన జన్మించడం కూడా ఒక సార్థకమైన సంఘటన. ఆయన తన వ్యక్తిత్వాన్ని పూర్తిగా హిందూసమాజంలో లభుంపచేసుకున్న మహామనీషి. అందుకే తన జన్మదినం ప్రత్యేకించి జరుపుకునే పీటు లేకుండా, మనకా అవకాశమే లభించకుండా వుండేందుకే తపస్స చేసి ఉగాదిరోజున బహుశః ఆయన జన్మించి ఉండవచ్చ.

పూజ్య డాక్టర్ జీ జన్మించింది భారతదేశాన్ని ఆంగ్లేయులు పరిపాలిస్తున్న కాలంలో. ఆంగ్లేయుల రాజ్యం అనేక రకాలుగా పటిష్టంగా ప్రవేశ్య పాతుకొని ఉన్న సమయం అది. సమాజం ఆత్మవిస్మృతితో, అజ్ఞానంతో, నిరంతర శోషణతో, అసంఘటితమై, అశక్తమై బానిసత్యపు సంకెలలో తగులుకొని తపిస్తున్నది. ప్రతిచోట నిస్పుహ, నిరాశవ్యాపించింది. మనకాంగ్లేయులే గతి అని కొందరు, హిందుత్వమే నీర సత్యమని కొందరూ, ముస్లింల సహయం లేనిదే స్వరాజ్యసాధనకు ధారి

దౌరకదని కొందరూ వాపోతుండేవారు. దేశంపట్ల, సమాజంపట్ల మమత్వం నశించి వ్యక్తిగతమైన అల్పపు కోరకు ఆంగ్లేయులకు దాసులై, స్వయం నశించి, మేధావులు సహితం దారుణమైన హిన్సితికి చిగజారారు. ఇది హిందువులదేశం - ఇది మనదేశం. ఇది చారిత్రకసత్వం. హిందువు లతో సంఘటన, దేశభక్తి ఉండే వారి నెవ్వరూ ఉడించజాలరు. దేశానికి పరాభవం జరుగదు. అలాకాక, కులం పేర, ప్రాంతాల పేర, వర్షాలపేర పోరాచుకుంటూ, అల్పమైన ప్రయోజనాలకు తలంగిల్లితే పరాభవం తప్పదు' అనే వివేకమే కన్నించకుండా పోయింది.

దేశంలో ఒకవైపు ఆంగ్లేయుల రాజ్యం. మరోవైపు ముస్లిం, త్రైత్రవుల దేశ విచ్చిన్నకరమైన ప్రయత్నాలు, ఉద్యమాలు. చుక్కాని భేని ఉడుల్లా ఏ సమస్య వెనుకైనా పదే నాయకులు - అలాంటి దీనమైన కాలంలో హృజ్య డాక్టర్ జీ జన్మించారు.

'క్రియాస్థించి సత్యేత్తవతి మహతాం నోపకరణే'

అయిన జన్మించింది హూట గదవని పేదరికంలో. చదువుకున్నది అనేక క్షప్తాలు పడుతూ. అయినా బాల్యం నుంచే ఆయనలో మహాశ్యోత్తి ఒకటి వెలుగుతుందేది. దారిద్ర్యం వల్ల ఆయన కృంగిపోలేదు. స్వార్థం కొరకు ఆవకాశాలతో సంధి చేసుకొనలేదు. ఆటలలో పాటలలో బాల్యం నుంచే ఆయన రాష్ట్ర జాగ్రత్తికి బీజాలు చల్లారు. విదార్థిగా 'వందే మాతరం' నినాదాలిచ్చి నాటి తెల్లదొరల కోపాలకు గురి ఆయనా, విష్ణువ కార్యక్రమాలలో పాల్గొని యోవన ఉద్రేకానికి శాంతి వెదికినా, రాజకీయాలలో ప్రచలలో దేశభక్తిని ప్రచారం చేసినా ఆయనను వేధించిన ప్రశ్న ఒక్కటి. ఏ రాష్ట్రమైనా, అజ్ఞేయంగా, అఖండంగా, సమృద్ధంగా చిరంతనంగా వెలుగాందుతుండాలంటే ఏమిటి మార్గం? ఏది లోఫించినందున ఇంత విశాల

దేశాన్ని, సమాజాన్ని, ఇన్ని విధాల సర్వప్రేషణమై కీర్తిపొందిన రాష్ట్రాన్ని,
ఆనాగరికులైన కౌద్దిమంది విదేశీయులు, విధర్మీయులు అలలు అలఱగా
వచ్చి గెలవగలుగుతున్నారు?

హృజ్య డాక్టర్ జీ తమ జీవితంలో గుర్తించిన సత్యమే రాష్ట్రాన్యి
స్వయం సేవక సుఖం. ఏ సమాజంలో వ్యక్తి తనను రాష్ట్ర శరీరంలో
ఒక ఆవయవంగా భావించి, తన జీవితాన్ని ఆ భావాన్ని అనుసరించి
నడుపుకోడో, ఏ సమాజంలో ఈ భావం అనుష్టుతంగా గుర్తు చేయబడే
వ్యవస్థ ఉండదో, ఏ సమాజంలో ఆ భావాన్ని, ఆ వ్యవస్థనూ నిర్మించి,
పోషించి, నడిపించే నిస్యార్థపరులైన రాష్ట్ర సేవకుల యొక్క నిగర్వ
మైన, నిస్యార్థమైన నిష్కాశంకమైన ప్రయత్నం ఉండదో ఆ సమాజానికి
ఓటమీ తప్పదు ఆని డాక్టర్ జీ గుర్తించారు.

నాటినుంచి ఆయన జీవితమే మారింది. శిథిల శిశిర సంకోచంపోయి
వసంతం ప్రస్తుతించింది. సమాజ సంఘటనకు ఆయన తన సర్వస్యాన్ని
సమర్పించారు. తాను దారిద్ర్యవస్థలో ఉన్నా, వైద్య వృత్తిలో ఉట్టు
సంపాదించుకోవాలనే కోర్కెకు తాపీయక తమ జీవన సర్వస్యాన్ని
దేశానికి అర్పించారు. ఈ దేశం హిందువులది. హిందురాష్ట్ర భావనే ఈ
దేశానికి ప్రాణం. హిందువులు వరస్వర ప్రేమావగావానలతో కలసి ఒకే
దృఢమైన శృంఖలంవలె మెలగాలి. వ్యక్తికంటే సమాజి ముఖ్యం, సమాజికి
సరిపడని ఏ వికారమూ మనిషిలో ఉండరాదు. తాను విశాల రాష్ట్ర
పురుషుని శరీరంలో ఒక చిన్న పాటి ఆవయవము అనే దృక్ప్రథంతో
ముందుగా ఆయన తన వ్యక్తిత్వాన్ని సమాజితో ఏకాత్మకుతను సాధించ
డానికి తపస్స చేసినట్లు సాధన చేశారు. అదొక యజ్ఞమే. ఆ ముహు
యజ్ఞంలో ఆయన పడిన పాటుకు లెక్కలేదు. ఆలా తనను సంఘటన
కర్తగా రూపొందించుకొని, విజయదశమీ దివ్య పర్వాన రాష్ట్రాన్యి స్వయం
సేవక సంఘాన్ని ఆవిర్భవింపచేశారు.

ఒక్కసారి సంఘటన కార్యాన్ని తలపెట్టిన తరువాత, ఆ సంఘటన కార్యానికి అనుకూలమైన జీవనాన్ని అనుసరించాలి. అలవరచుకోవాలి కనుక ఈ ఈ విశాల సమాజం నాది అని నమ్మి వ్యవహారించవలసిన వ్యక్తి స్వభావం, శీలం, వ్యవహారం ఎలా ఉండాలో ఆయన ఆచరించి చూపగలిగారు. ప్రతి హిందువును డాక్టర్జీ ఆత్మ సోదరునిగా ప్రేమించగలిగారు. ఏ వాదాల ననుసరించినా హిందువులు ఏ వర్గానికి చెందినవాళ్ళ మనుకొన్నా హిందువులే. ఏ సంస్కృతో ఉన్నా, ఏ స్తోయులో ఉన్నా హిందువులే. చెదూ, మంచీ రెండూ నావే ననుకొని, మంచిని పెంచడానికి ఎంత ఆత్మీయమైన శ్రమ ఆవసరమో, అంతే ఆత్మీయమైన నిశ్చయం చెదును తొంగించడానికి ఆవసరమని ప్రవక్తచించారు.

సంఘటనలో కర్మకత్వం, వాక్యార్థమైంది పనికిరావు. దానికి డాక్టర్జీ అహర్నిశలూ తపస్స చేశారు. “స్వభావో దురతిక్రమః” అంటారు. డాక్టర్జీ కుటుంబంలో కోపం ఒక పాలు ఎక్కువ అంటారు. ఏనా ఆ కోపాన్ని శివుడు హోలాహలాన్ని గ్రమింగినట్లు గ్రమింగారాయన.

సంఘటనకు క్రమశిక్షణ ప్రాణం. చేసి చెయ్యమనాలి.

“యద్యదా చరతి క్రేష్టః తత్ దేవేతరో జనః” క్రేష్టులైన మహానుభావులు నడిచే మాగ్గాన్నే ప్రజలంతా నడుస్తారు. సంఘటనకు తుంపుణంగా ఆయన హిందువులను ప్రతినిత్యా ఒకచోట చేరే అభినవ పద్ధతిని ఆపిష్టరించారు.

రోణుకొక గంట. ఆ గంట తనదికాదు. నలుగురిలో ఒకడై, నలుగురితో ఒకడుగా జీవించే సంస్కారం పొందడానికి, ఈ దేశం ప్రపంచంలో ఏ ధర్మాన్ని ప్రతిష్ఠించడానికి జీవించి ఉన్నదో ఆ ధర్మాన్ని విశ్వ కళ్యాణ భావనని ఆభ్యసించడానికి ఆ గంటలో ఆ నలుగురూ కలిసిన చోట నిరంతరం సాధన జరుగుతుంది. అలా గంటపాటు, పరిమిత జ్ఞాతంలో నివసించే హిందువులు ప్రతిదినం కలిసి సంఘ

ధర్మం కౌరకు నిర్దేశితమైన కార్యక్రమాలను నడిపే స్థంచాఖ. ఆ శాఖకు నిత్యమూ ఒక గంట సేవ తప్పనిసరిగా, సరియైన కాలానికి వెళ్లి తీరాలని నియమం. సంఘాన్ని నిర్మించింది తానే. అయినా తాను గూడా ఆ నియమానికి బద్దుడే.

కేవలం వ్యక్తిగతమైన స్వార్థాలకు స్వయం సేవకుడు అంకితం కారాదనేది ఆదర్శం. సుఖాలకు ఆంతు ఉండడు. డాక్టర్జీ ఇంటి స్థితి ఆతి దయనీయంగా ఉండేది. రోజు గడవటం కష్టంగా ఉండేది. కాని ఆ దీనావస్తను ఆయన ఎన్నడూ ఎవ్వరితోనూ చెప్పకోలేదు. తన ప్రతి జ్ఞాన్ని ప్రతి దినాన్ని సంఘానికి అర్పించిన ఆపర దధిచి ఆయన.

సంఘానికి తను మనోద్వాలు సమర్పించాలి. ప్రతి ఏటా గురు దక్కిణ నూటాక్కు రూపాయలు సమర్పిస్తా, అంత తక్కువ సమర్పిస్తున్నానే అని చాలా బాధపడేవారట. ఆయన ఆర్థిక స్థితికి ఆ సమర్పణ చాలా ఎక్కువ ఐనా అంతటి సమర్పణ భావం వారిది.

ఆయన వ్యక్తిగత జీవనమంటూ హరిగా మరచిపోయినారు. స్వయం సేవకులు అహర్నిశలు ఆయన చుట్టూ ఉండేవారు. ఎవరైనా వచ్చి తిరిగి పోతారేమొనని అన్నం తినేటప్పుడు కూడా తఱపు కెదురుగా కూర్చునే తినే వారట.

ఆయన ప్రముఖ రాజకీయవేత్త, ప్రతకారుడు. అప్పటికే ఆయన ఆ ప్రాంతమంతటిలో పేరు పొందినవాడు. సంఘం, కీర్తి ప్రతిష్టలకు ప్రవచనాలకు, ప్రచారాలకు దూరంగా ఉంటూ నిర్మాణాత్మకంగా వ్యాది

యాలను కలపడానికి, స్నేహంతో ఎదలు తొణికిసలాడేటట్లు చేయడానికి జన్మించింది. ఆ ఆదర్శానికి అనురూపంగా ఆయన సంఘ ప్రారంభం తర్వాత బహిరంగమైన ఇతర కార్యక్రమాలతో సంబంధాన్ని క్రమంగా వదులుకున్నారు. సంఘంలోని ప్రతి వ్యక్తి కష్టసుఖాలలో భాగం వంచుకునేవారు. ప్రతి ఇంటి కష్టం ఆయన కష్టమే. స్వయం సేవక్ సమస్య చిన్నదైనా పెద్దదైనా తన సమస్యే. అలా అస్త్రి మరచి సంఘమయ జీవనం గడిపారు.

సత్పుంసాగ్రాలతో ఏ వ్యక్తినైనా మార్పవచ్చనని ఆయన విశ్వాసం. రాష్ట్రీయ సంఘటనలో సంసాగ్రాల ప్రయోజనాన్ని ఆయన గుర్తించారు. శైకహ, యౌవనాల స్వభావం మైనం లాంటిది. ఎటుమలిస్తే అటు మలచబడేవి. హజ్య దాక్షర్జీ చుట్టూ ఉత్సాహం, ఉద్రేకాలు పొంగులు వారే యువకులు చేరుతుండేవారు. మహా శిల్పిలా ఆయన వారితో దేశానికి కావలసిన గుణసందర్భాను నిర్మాణం చేయడానికి అహర్నిశలూ కష్టపడేవారు. అలా సంఘ సంస్కర్తలలో సంసాగ్ర బీజాలను, ఆదను ఎరిగి నిష్టేపించి హానికి బలం కూరిచు, అవి పెరిగి సంఘటన కవసరమైన గుణగణాలు పుష్టించి ఫలించేట్లు చూచేవారు. నిత్యాఛివనంలో సంఘాఖాలలో, మిగతా కార్యక్రమాలలో, యావళ్ళిచితంలో ఆయన ఏమాట చెప్పినా, ఏ పని చేసినా, సంఘటనకు ఉపకరించేడే కాని వృధావాక్యా, వ్యార్థక్రియా ఆయన నుండి వెలువడలేదు.

సంఘ శాఖలు దేశంలో ప్రారంభమైనాయి. శిశువు నుంచి వృద్ధుని వరకు, గర్భదరిద్రుని నుండి ఆగర్భశ్రీమంతుని వరకు, పరమ పామరుని నుండి మహాష్టాని వరకూ అందరూ ఒక్కటే. మాతృదేవి జిడిలో పవిత్రమైన సంఘ శాఖలో, పుసీత తగవార్ధజచ్ఛాయలలో అఖండ మాతృ స్వరూపాన్ని స్కరిస్తూ, “యాచి దేహి, యాచి దోలా” ఈ

కాయంతో ఈ కన్నలతో మాతృయశస్నాను సాంఘాత్కురించుకునేందుకు తనను బోలిన, తన బాటలో నడవగలిగిన లక్షల స్వయంసేవకుల నిర్మాణానికి ఆయన ఈ సంఘటన మంత్రాన్ని దేశానికి ఇచ్చారు.

స్వయం సేవకులకు హూజ్య డాక్టర్జీయే పరమాదర్శం. అందుకే ప్రకుమ శిక్షణలో, కష్టాలను లెక్క చేయక చుట్టూ కన్నించే మెరుగుహూతల తథకు బెచుకు కార్యక్రమాల మోహంలో పడక, శాఖలలో స్వయం సేవకులు స్నేహంతో కలిసి మాతృస్తవం చేసి, హిందూ సమాజంలో అంతర్గతంగా వున్న ఏకత్వాన్ని వెలువరిస్తున్నారు. పుట్టటం, పెరగడం, విద్య, వివాహం, సంపాదన, సంతానం, చివరకు చావడం - ఇవేకావు లక్ష్మీలు. ఈ మన సనాతన హిందూ సమాజము కోసమే సమాజసంఘటన కొరకే మన పుట్టుక, మన చదువు, మన జీవనసర్వస్వం అనే భావనతో, జీవించడాన్ని పరమ హజసీయ డాక్టర్జీ మనకు నేర్చారు. ప్రతి వ్యక్తిలో సమాజ భావంతో నిండిననాడే మనకు ముక్కి. వ్యాపి సమమ్మల సంఘర్షణలో సమప్తి భావనా రూపంలో వ్యక్తి నిల్చున్నాడే సమాజానికి మేలు.

డాక్టర్జీ అందుకే హిందూ సమాజాన్ని దైవస్వరూపంగా ఆరాధించారు. సమాజంలో చెడు ఉన్నమాట నిజమే. అయినా ఆ చెడును చూచి, ఆయన ఆసహ్యాంచుకోలేదు. స్వార్థాన్ని, విభేదాలను చూచి ఆక్రోసించలేదు. విరోధాన్ని చూచి చలించలేదు. ఓపికతో, ప్రేమతో, చక్కని ఒరవడితో మనసులను ఆకర్షించి ఆహరించలు కృషిచేసి, నెత్తురు నీరుగా చేసి అల్పవయస్సులోనే అనల్పమైన సంఘటనను నిర్మించి పరమపదించారు.

స్వయంసేవకుల కాయన మార్గంలో నిత్యమూ ఆత్మపరిశీలన చేసుకుంటూ, ప్రశ్నలెదురైనప్పుడు ఆయన జీవనం నుంచి సమాధానాన్ని పొంది, మనలాంటి అనేకమందితో ఒకరమై సంఘశాఖలద్వారా హిందూ సమాజంలో అషేయమైన బలాన్ని, సంఘటనను నిర్మించడానికి మనం చేసుకున్న సంకల్పాన్ని ప్రతి సంవత్సరాదినాడు స్నేరించుకుంటాం. సంవత్సరాది పర్వం ఆలా ఒక సంకల్ప స్నేరణాదినం; ఫునరంకితం కావలసిన దినం.

హిందూ సామ్రాజ్య దినోత్సవం

హిందూదేశచరిత్రలో చత్రపతిశివాటిమహారాజుకు ఒక ప్రత్యేకమైన గౌరవస్తానమున్నది. ఆయన జ్యేష్ఠశుద్ధ త్రయోదశినాడు హిందూ పదవదశాహికి ప్రభువగా రాజ్యాభిషేకం చేసుకున్నాడు. లోకమాన్య బాలగంగాధరతిలక్ చత్రపతి శివాటి జయంతి ఉత్సవాలను జరుపుకునే సాంప్రదాయానికి మొదట మహాప్రాప్తింలో అంకురార్పణం చేశారు. ఆది క్రమంగా దేశమంతటా వాళ్లపించింది. వంగ విభజనతో దేశంలో పొంగి పొరలిన జాతీయ పునరుత్థాన కార్యక్రమాలలో శివజయంతికి కూడా ప్రధానస్తానం ఏర్పడింది. 1925లో సంఘం ఆరంభమైనతర్వాత శివ పట్టాభిషేకదినాన్ని జాతీయ పర్వంగా సమాజోత్సవాలలో ఒకదిగా జరిపే వరిపాటేని డాక్టర్ ప్రారంభించారు.

సమాజానికి ఆదర్శమెవరు? అనే ప్రశ్నకు “శివాటి మహారాజు” అని డాక్టర్ సమాధానం చెప్పారు. ఆలాగని ఈ దేశపు గరిమా గౌరవాలను, ఆత్మను కాపాడి నిలిపిన రామకృష్ణులు, మనుభగీరథాదులు, కశ్యప అత్రి వశిష్టుదులు, చంద్రగుప్త, చాణక్య సముద్రగుప్తాది పరమ దేశభక్తులు, రాణాప్రతాప్, గురుగోవింద, దుర్గాదాసు లాంటి వీరశిరోములు మనకు ఆదర్శం కాదా?

వారందరూ మన కాదర్శమే. సందేహం లేదు. కాని మానవుని బుద్ధి సమీపవర్తి లక్ష్మీన్ని త్వరగా గుర్తిస్తుంది. ప్రాచీన మహావ్యక్తుల జీవనములు కథలై కనిప్పాయి. అందులో కొందరిని భగవంతులని, అవతారమూర్తులని వ్యవహరించడం మొదలైంది.

శ్రీరామచందుడు మర్యాదా పురుషోత్తముడు. ఆదర్శతనయుడు, ఆదర్శజనకుడు, ఆదర్శ సోదరుడు, ఆదర్శ పరిపాలకుడు. మానవ జీవితంలో ఆయన ప్రతిపాతకు ఒక ఆత్మాన్నత ప్రమాణాన్ని అనితరంగా నెలకొల్పారు, శ్రీరాముడు భారత హృదయాధ్యాదు. శ్రీకృష్ణుడో! ఆయన శాశ్వత ధర్మ గోప్తధర్మ విజయానికి ఎత్తిన పతాక. శ్రీకృష్ణుడు జీవిత మంతా ధర్మసంగ్రామ రంగంలో గడిపిన దివ్యమూర్తి. అలాంటి శ్రీరామ కృష్ణులను ఆవతార పురుషులక్రింద జమకట్టారి.వాశ్ను దేవుష్ను.వారి స్నేరణ చేస్తే చాలు. వారిని మనం ఆనుసరించగలమా! సాఙ్కాత్ ఈశ్వరులైన వారెక్కడా, మనం-మనుమలం-మనమెక్కడ? అని తప్పుకోవానికి భక్తి కవ చాన్ని కప్పుకుంటున్నాం- కానీ శివాజీ విషయంలో అలా వీలులేదు. ఎందు కంటే, ఆతిసన్నిహిత చరిత్ర పురుషుడు శివాజీ. నేటికీ శివాజీ పౌరుషాన్ని హత్తుకున్న చిహ్నాలు సటీవంగా అనేక ప్రాంతాలలో కనిప్పాయి. శివాజీ నిర్మాణము చేసిన స్వరాజ్యం దేశం నుండి పరాయి పరిపాలనాపీడను తొలగించడానికి ప్రయత్నించింది. కనుక శివాజీ చరిత్ర ఆధునిక చరిత్రలో తొలిపుట లాపింది. మన కంటిముందున్న టువంటిది. కనుకనే మనం శివాజీని ఆదర్శంగా స్వీకరించాం.

అయితే శివాజీ మనకాదర్శ ప్రాయుడు కాగలగడానికిగల కారణాలు ఏవి?

జీవితం బంగారం లాంటిది. రాపిడిపెడిటే మెరుస్తుంది. లేనిచో మట్టి ముద్దే. అలాంటిదే సమాజంలోని శక్తి.

పొందూ సమాజం చిరకాలం నుఖ సంపన్నంగా జీవించింది. జీవితంలో సంఘర్షణ లేకుండా అలా వర్ధిల్సన కారణాన ప్రజ ఆత్మా ప్రశయమై వ్యక్తి నిష్ఠమైంది. “మనకు ప్రశ్నమైన ధర్మం ఉన్నది. మన సంస్కృతి సభ్యతలు పరమోన్నతాలు.మనం నేర్చుకునేది లేదితరులనుండి.

కనుక మనకు ఇతరులతో సంబంధం లేదు” అనే ధోరణి వ్యాపిం చింది. దీనివల్ల ఒకవిధంగా పరిసర ప్రపంచంతో సంబంధం తెగింది.

ఆలా హిందూధర్మం సంకోచుపొంది హర్షిగా వ్యక్తి నిష్టమైంది. ఆచారాలు, సంప్రదాయాలు, మతి, సాధన, భజన, కీర్తన ఒకవైపు; మరోవైపు స్వంతలాభం, కీర్తి, ప్రతిష్ఠ, సోయిత్వర్థ సమాజాన్ని హర్షిగా స్వార్థమయం చేశాయి. మనకు ఎటునుంచీ ఆపద లేదనే ఆహంకారం దీనికి తోడుయంది. ఇలా సుఖసంపన్నత, ఆహంకారం, స్వార్థం ఏకమై అసలే ఆత్మాక్షయమైన సమాజ గుణాన్ని స్వార్థం క్రిందికి మార్చి, స్వధర్మం, స్వదేశం అనే విషయాలను మరచి, ‘నేనూ, నా సుఖం’ అనే వర్తులంలో వ్యక్తులను బంధించిన పరిస్థితి ఏర్పడింది.

ధర్మం ఒక్కటే, సాధన మార్గాలు వేరైనందువల్ల ఒకరికొకరం, వేరైనాం. దేశం ఒకటే, కాని బయటనుంచి ఆపద లేదనుకొని ఆలా నిర్భయంగా శతాబ్దాలు నడిచి ఎవరి గూళ్ళులో వాళ్ళం చిక్కుపడిన కారణంగా దేశంతో వ్యక్తికి ఉన్న మాత్రా- పుత్ర సంబంధాన్ని విస్కరించాం. ఈ సంబంధ విస్కరణవల్ల సహజంగా జన్మించే సోదరభావం పోయింది. దాంతో స్వార్థం మరీ పెరిగింది. అల్లరి చిల్లరి కలహాలు ఆరంభమయినాయి.

ఫలితంగా స్వపర విచక్షణ, స్వధర్మ, పరధర్మ విచక్షణ, స్వదేశ విదేశ విచక్షణ నశించి, జను కేవలం స్వార్థులు, కుష్ణింభరులూ అయి, సోయిత్వర్థకు, స్వాహంకారానికి దేశాన్ని బలివ్యాధానికైనా సిద్ధవదేవారు ఆయినారు. ఆలా ఎవరికి వారు, ఏ ప్రాంతానికి ఆ ప్రాంతం, ఏ వర్గానికి ఆ వర్గం వేరై దాదాపు పరస్పరసంబంధం లేనివాళ్ళైనారు.

బయటినుంచి వచ్చే శత్రువులు ఇది గుర్తించారు. వారికి ఈ దేశంలో ఉన్న ప్రజలందరూ శత్రువులే. వధ్యలే. పీరిలోని భేదాలతో వారికి సంబంధం లేదు. ఆ భేదాలు తమ యశస్వుకు తోడ్పడితే ఉపయోగించుకోవచ్చు గాక. కాని ఇవి శత్రు సమాజమే. దీన్ని మూక వుమ్మడిగా సంహరించడం, ఇక్కడి సంపదము కొల్పుకోటడం, ఇక్కడి వారిని తమ మతంలో చేర్చి - కట్టబానిసలుగా మార్చుకోడం ఇదే వారి ఆశయం.

ఇవాటి ఒక సంధి కాలంలో జన్మించాడు. గజీ దండయాత్ర చేసిన నాటినుంచి, ఔరంగజేబు వరకు మహామృదీయులు దాదాపు మొత్తం దేళాన్ని ఆవరించి తమ దుండగాలతో రాష్ట్రీయాత్మను శతదా భగ్నం చేయడానికి అనేక మార్గాలు అవలంబించారు కనుకనే హిందూదేశ స్వభావానికి ఆత్మకు సంకేతాలుగా నిలచిన గుళ్ళను, గోపురాలను, దేవతామూర్తులను, గ్రంథాలయాలను హర్షిగా విధ్వంసం చేయడమే పనిగా పెట్టుకుని ప్రయత్నించారు. హిందువు జీవనం ప్రతి వైపునా ఆవమానింపబడటమే, కుదించుకుని పోవడమే, స్వత్వం ఇంణించి జీవచ్ఛవంలా కావడమే ఆగంతుకులైన శత్రువులు కోరింది. ఆ ఉద్దేశ్యాన్ని సాధించడానికి వారు చేయని చెడు లేదు, అమానుషం లేదు.

కాశీ విశ్వేశ్వరుడు సమస్త భారత ప్రజలకు ఆరాధ్యడు. అట్టి ఆలయాన్ని ధ్వంసం చేశారు. ఇష్టాకుల వంశ వేవిక, శ్రీరాముని రాజధాని అయ్యాధ్య. అది బాబరు చేతులలో శిథిలమైంది. సరయూ నది హిందూరక్తంలో ఎత్రబారింది. మధురా బృందావనాలు పొడుబడ్డాయి. కాక తీయస్వయం భూదేవుడు, విజయనగర విరూపాత్మడూ భగ్నులైనారు. ఇలా దేశంలో ఆ మూల నుండి ఈ మూల వరకు ఎన్నోనో దేవాలయాలు ధ్వంసమైనాయి. అంతరంగాలను భక్తి తరంగాలకు పొరలిస్తూ ఏ ప్రశ్నా

కేంద్రాలను హిందువులు పరమ పవిత్రాలుగా, పరమేశ్వర నిలయాలుగా భావించే వారో, అట్టి శ్రద్ధా కేంద్రాల సర్వనాశనం తమకు ధార్మిక కర్తవ్యం అనే విశ్వాసంతో వరుసగా మహమృదీయులు హిందుత్వనాశనానికి ప్రయత్నం చేశారు. అలా హిందూ దేశంలో హిందూ శ్రద్ధా కేంద్రాలు నఖిస్తున్నా సమాజంలోంచి పౌరుషోగ్ని బదభానలంగా లేచి శత్రువ్యాహాన్ని భస్మిపటలం చేయలేక పోయింది. సమాజంగా దినితో ప్రజలలో అత్మ విశ్వాసం సన్నగిల్లేచి. ఏ దేవతలు; పరమ శక్తిమంతులని, రాక్షస సంహరకులని, సాధువులను రక్షించడానికి పరుగెత్తుకొని వచ్చేవారని తాము భావించారో ఆ దేవతా మూర్తులు భగ్నము లవుతున్నా, ఆ శక్తి అవిర్భవించి శత్రు సంహరం చేయదెందుకు? అని సామాన్యులు వాపోయే వారు.

హిందూ శ్రీ మాన గౌరవాలు జాతికి మహాన్నత శ్రద్ధా కేంద్రాలు. శ్రీలు హూజింపబడనిచోట దేవతలుండరని హిందువుల విశ్వాసం. అలాంటి ప్రాందవ శ్రీలను, ఈ దురాక్రమణ దారులు, వారి వెంట వచ్చిన మూకలూ అవమానించని రోజులేదు. చిత్తుర్ దుర్గంలో పదునాల్గ వేల రాజపుత్ర శ్రీలు, అల్లాట్థీన్ దుష్టబుద్ధినుండి తప్పించుకునేందుకు మహారాణియైన పద్మానితోసహా అగ్ని గుండంలో పడి ఆహతి అయినారు. శ్రీ ఆదిశక్తి. శ్రీని రక్షించుకోలేని పురుషుడు పురుషుడేనా? ఆర్యశ్రీ మానాన్ని నడిపిధుల అపహరించే ఆ దుర్మార్గులను సంహరించడానికి రావణహంత శ్రీరాముడు కోదండపాణియై రాదెందుచేత? ఏడా శ్రీకృష్ణునరకాసురుని బారినుండి పదునారువేల రాజపుత్రికల ముక్కం చేసి, ముక్కి నిచ్చిన త్రాత?... అని విలపించేవారు సామాన్యులు.

గోవు రాష్ట్రమైనువు. భూమిః ధేనుః ధరణీ అని మనం స్తుతిస్తాం. ఇష్టకామ్యము లిచ్ఛేది గోవు. భూమికి గోవుకూ తేడా లేదు. భూమే గోవు రూపాన్ని ధరించింది. గోవు హిందూజీవనానికి ఆత్మలాంటిది. గోళరము సమస్త దేవతలకూ నిలయం. అట్టి గోమాతని అపహరించ దలిచిన కార్తీ వీర్యార్థుని వేఱు చేతులూ నరక లేదా పరశురాముడు? కాని మహమ్మదీయులు గోవధను విధిగా పెట్టుకున్నారు. అది వారి మతానికి తప్పని ఆచారమూ అంటే అదీకాదు. గోవు హిందూ ధర్మాచరణలో కేంద్రం లాంటిది. అట్టి గోవధను చేస్తే హిందూ ఆత్మను హత్యచేసినట్టే. అయినా హిందూ సమాజం మౌనం వహించింది. ‘ఆ గోవులను పాలించిన గోపాలుడు, ఇంద్రుని శక్తిని ఎదిరించిన వాడూ, ఏడి ఆ శ్రీకృష్ణుడు?’ అని ఎదురుచూచి విసిగేవారు మూగ్ప్రజలు.

హిందూ ధర్మానికి వ్యాఖ్యాతలై, హిందూ ధర్మబీజాలను ప్రజలలో నాటుతూ, స్వధర్మాన్ని గుర్తుచేస్తూ ఉండిన పండితులను, విప్రులనూ నిర్భంధించి, వారిని సేవకులుగా పశువులను సంతలో అమ్మినట్లు మధ్యసియాలో విక్రయించారు.

ఈ దేశంలో హిందువుగా గుర్తింపబడుతూ జీవించాలండే పన్నుకట్టుకొని బ్రతకవలసి వచ్చింది. హిందువునకు తన దేశంలోనే మానం లేదు, గౌరవం లేదు, పౌరుషం లేదు.

ఈ దుస్తితి సమాజంలో అనేక రకాల విపరీతాలను సృష్టించింది. ధర్మాన్నిష్ట తీవ్రంగా లేని వాళ్ళు ఎప్పటికప్పడు ఎవరికో శరీరాన్ని, బుద్ధిని అమ్ముకొని జీవించే ఉదర పరాయణలు, కామినీ కాంచనాల కొరకు, పదవులకూ, కీర్తికీ ఎంతటి నీచానికైనా తలపడేవారు బలహీన

మైన మనస్సు శరీరం గలవాళ్లు ఎప్పుడూ ఆయా సమాజా లో ఉంటారు అలాంటి హిందువులు మహ్నాదీయుల కత్తిరుశిపింపులకు భయపడి వాళ్లు ప్రశ్నాత్మకులోనే మహ్నాదీయ మతంలో చేరిపోయినారు. ఇస్లాము మతంలో చేరిన హిందువు లందరూ ఏదో ఒక కారణాలవల్ల చేరిన అన్న ప్రాణాలే. చివరకు అలా చేరిన వాళ్లందరూ పైనచెప్పిన దేశద్రోహులై, మాతృఘాతకులై నవాళ్లై.

రాజువరై తేనేమి? మనకు దిన వెళ్లం ముడితే చాలని సామాన్య ప్రష్టా, కొంత తలదించితేనేమి గనుక, మన ధనసంపదలు దక్కితేచాలు, మన జోలికి రాకుండా ఉంటే చాలు అనుకునే పెద్దలూ మౌనం వహించారు. రాజు మానసింహుము, జయసింహ, యశ్వంత సింహులు తక్కువ వారా? మొగలు రాజ్యానికి మూల స్థాభాలు గదా! తలచుకొంటే మొగలు శక్తిని కూకటివేళ్లతో పెకలించి పారవేయగల సత్తువగల వాళ్లు కదా! కానీ స్వార్థం కొరకు తలవంచిన వారే. పై పెచ్చ తమ ఆలు బిడ్డలను, బలపౌరుషాలను అమ్ముకొని తమ పెద్దరికాన్ని, వైథవాన్ని నిల్చుకోవాలని ప్రయత్నించారు. శివాటీ తండ్రి స్వయంగా అలా తలదించిన వాడే. దక్కిణ నవాబులను ప్రేళ్ల మీద నర్తింప చేసిన పీరుడాయన. పీరికి అంత శక్తి ఉన్న సమాజాన్ని ఏకం చెయ్యాలి, పరాయి దాడుల్ని, పరాయి రాళ్లనుల్ని వెళ్ల గొట్టాలి, స్వరాణ్యాన్ని, స్వధర్మాన్ని నెలకొల్పాలి అనే భావం స్వరించలేదు. అంతేకామ, స్వాభిమానంతో స్వత్వంతో నిల్చుని యుద్ధం చేస్తున్న వారికి వ్యతివేంగా శత్రువుతో చేరి జయించ బూనిన బానిసలు కూడా కాచపోలేదు.

సర్దారులూ, సైనికులూ, రాజులూ మాత్రమేకాదు, కవి పండితులు కూడా ‘ఫిల్మిశ్వరోవా జగదీశ్వరోవా’ అని పాడుతూ తమ పబ్బం గదుపు కుంటే చాలుననే ఉదరమాత్రజీవులైనారు.

హీందువులలో ఐకమత్యం చెడింది. అపస్థారం పెరిగింది. జీవితం దినగండంగా తయారై ఉని. ఒకచేత క్తి, ఒకచేత మతము గ్రహించి, వైటినుండి వచ్చిపడ్డ తెగలు ఒక్కొక్కపుడు తమలో తాము కలహించినా ఈ దేశప్రజల విషయంలో, ఈ దేశపు ధర్మ, సంస్కృతి సంప్రదాయాల విషయంలో కొన్ని సందర్భాలు మినహాయినే సమాన శత్రుత్వాన్ని ప్రదర్శించారు. కొన్ని శత్రువులు అలా నడిచేసరికి ఈ దేశం అసలెవరిది? ఈ దేశానికి మనకూగల సంబంధమేమిటి? ఈ దేశంలో ప్రభువులైన ప్రజల ఎవరు? ఎవరు మన వాళ్ళు, ఎవరు పరాయి వాళ్ళు? స్వజనులైన హీందువులు తిరిగి విజయాన్ని సాధించగలరా? స్వధర్మం, స్వరాజ్యం ప్రతి వ్యాంచుకోగలరా? తిరిగి హీందువుల స్వాధిమానం కాలు నిలద్రోక్షుకొని బ్రహ్మగురువులు? ఈ ప్రజను, ఈ ప్రజల ధర్మాన్ని, జీవనాన్ని కాపాడే దవరు? అనే మీమాంస ప్రారంభమయ్యేంత దుర్దతి తటస్తమెంది.

శివాటీ జన్మించిన నాటికి హర్యం ఈ మీమాంసలో సమాజం సంక్షోధంలో ఉన్నది. ప్రతి ప్రాంతంలోనూ, ఏదో ఒక అలజడి, కొంత కదలిక, కొన్ని యుద్ధాలు, కొంత విజయసూచన, కొంత సంచలనం కనిపిస్తూనే ఉండేవి. కొన్ని మహాజ్యలంగా ప్రకాశించిన ఉదాహరణలు కూడా ఉన్నాయి. నీరాళా నిస్పృహల మధ్యలో రామాయణ, భాగవతాదుల సంకీర్తనలు జరిపి, ప్రజలలో ధార్మిక భావ జాగ్రత్తికి ప్రయత్నాలు జరిగేవి. కాని ఇవన్నీ ఉటమిలో వెలువడ్డ ఆక్రోశాలగా ఉండిపోయ్యామి.

శివాటీ తండ్రి శహాటీ ఆదిల్లా దర్శారులో సర్దారుగా ఉండేవాడు. కొడుకు జన్మించగానే జీజాబాయిని, శివాటీని శివనేరి దుర్గానికి పంపి ఆక్కుడ కుల పురోహితుడగు దాదాటీ కొండదేవ పరిరక్షణలో ఉంచాడు స్వధర్మ, స్వరాజ్య బీజాలు తల్లి జీజాబాయి, దాదాటీ గురుదేవుల దయవల్ల

శివాటీ ఎదలో నాటుకున్నాయి. వానికి బీజాబాయి భక్తిభావన, కొండదేవుల శిక్షణ నై శిత్యాన్ని చేకూర్చాయి.

శివాటీకి ఆదిల్మాహీ దర్శారులో ఏదో ఒక పదవి సంపాదించి పెట్టాలని తండ్రి శహాటీకి అనిపించింది. అతణ్ణి బీజాపూరుకు పంపించాడు. కానీ దర్శారులో శివాటీ విదేశ విధర్మ ప్రభువుముందు తలవంచ నిఱాక రించాడు. పైగా ఇంటికి వచ్చి సచేంస్నానం చేశాడు - శత్రుస్వర్ముతో కలిన పాపాన్ని కడిగివేసుకోడానికి. అదే సమయంలో ఒక కసాయువాడు గోవును వధించడానికి తీసుకొని వెళుతుండగా దారిలో ఆ పసివాడైన శివాటీ తలపడి శార్యంతో కసాయువాని తల నరికి గోహత్యను వారించాడు. ఈ రెండు సంఘటనలూ అతని చిత్తవృత్తికి నిదర్శనాలై వెలిగాయి. అక్కడినుండి శివాటీ తన ఉచ్చమాన్ని ప్రారంభం చేశాడు.

సమాజంలో నాటివరకు ఎవరో కొందరు రాజులూ, సర్దారులూ విదేశీముఖతో తలపడుతుండేవారు. అదీ తమ స్వార్థంకోసం. ప్రజలలో స్వదర్మ, స్వరాజ్య భావాలు అంతరించాయి. కనుక రాజుల యుద్ధాలలో ప్రజలకు సంబంధం ఉండకపోయ్యేది. సమాజంలో పై తరగతికి చెందిన వారు పరమ స్వార్థాలై ఉన్నారు. అలాంటి వారి జోలికి పోలేదు శివాటీ. వారి వెంటపడి సమయాన్ని వృధా చేసుకోలేదు. తానాక కొత్త సృష్టి చేయాలి. అందుకే గ్రామీణులు, ఇటవికులూ ఐన సాధారణ ప్రజలతో నేస్తు కణపి వారిలో తన ఉద్యమ బీజాలను నాటాడు. ఆలాసైనాయాన్ని సమకూర్చుకుని ఇటు బీజాపూర్ సుల్మానును, అటు ఔరంగ జీబును ఎదిరించి, క్రమంగా తన ఐలాన్ని పెంచుకొని, ఆ యిరువురినీ టుడించి తన ప్రభావాన్ని ముద్రించాడు.

ఉద్యమ సాధనలో ఆతడు నిర్వహించిన కార్యం మహాదృతమైనది. ఓటమీని తప్ప గెలుపును ఊహించుకోలేని ప్రజలకాంయన చూపిన నేర్చరి తనం సాధించిన విజయ పరంపర విశేషమైన ఆత్మ విశ్వాసాన్ని కలించాయి.

అదెలా సాధ్యమైంది ?

సమాజవు నాడిని శివాషీ గుర్తించాడు. మొదటో శివాషీని పిన్న పెద్దా అందరూ ఎదిరించారు. తండ్రి వ్యతిరేకించాడు. స్వదేశీయులైన చంద్రరావు, శ్యామరావులు శివాషీని చంపడానికి ప్రయత్నించారు. పరి సితులతో సర్దుబాటు చేసుకుంటూనైనా సుఖాలను ఆనుభవించాలని అనుకునే ప్రతి వ్యక్తికి శివాషీ ఉద్యమంలో ఒక దురహంకారమే కన్నించింది. బిజాహారు సుల్తాను ఆ దురహంకారాన్ని అణచడానికి ఆఘ్స్తర్ ఖానును పంపి శివాషీని సజీవంగా పట్టితెచ్చున్నాడు. శివాషీకి ఈ వార్త తెలిసింది. ఆయన చలించలేదు. ఆఘ్స్తర్ ఖాను దుర్మార్గంలు. కసితో జీవాషీని సాధించడానికి వస్తున్నాడు. ఎలాగైనా శివాషీని తన వలయం లోకి రప్పించాలని అతని ఆశయం. శివాషీ రాయగఢంలో ఉన్నాడు. ఆఘ్స్తర్ ఖాను ఆక్రమణకు వస్తున్నాడని తెలిసినా తొణకలేదు. దురాక్రమణపు దారిలో ఆఘ్స్తర్ ఖాను సేనలు గ్రామాలను దగ్గరం చేశాయి. ప్రజలను ఊచకోత కోశాయి. దేవాలయాలను ధ్వంసం చేశాయి. త్రీల మానాలను హరించాయి. గోవులను చంపాయి. తుల్మాహర్ భవాని అలయాన్ని భగ్నం చేశాయి. పండరీపుర దేవాలయాన్ని కీలముటం చేశాయి ఈ వార్తలు ఎప్పటి కప్పుడు శివాషీకి అందుతుండేవి. శివాషీ చలించలేదు. ఆఘ్స్తర్ ఖాను “వడి మీ రక్షకుడు?” అని గేలి చేశాడు. ప్రజలు ‘గోట్టామ్మణ దేవతా పరిపొలకుడు ఆ శివాషీ ఏడి?’ అని రక్షణ కౌరకు ఆక్రోశించారు. చివరకు విసిగి శివాషీ పిరికి వాడన్నారు. ఉక్కరి అన్నారు. శివాషీ చలించలేదు. ప్రజల ఉద్దేశానికి

బలి కాలేదు. పేరుకు, అహంకారానికి, అవివేకానికి లోబడలేదు. పైగాతాను భయపడ్డటు నటించాడు. ఆష్టవ్ర్త్తి శాముకు లొంగిపోవడానికి వస్తున్నాన్నదు. తరుణం వచ్చినప్పుడు రాక్షసకాయుడైన ఆ ఆష్టవ్ర్త్తి శామును బలియచ్చి చరిత్రలో అనితరమైన, అనుపమానమైన విజయాన్ని సాధించాడు. స్వయంబుర్మి, స్వరాజ్య ప్రతిష్ఠ ఉన్న దేశంలో వేలకొలది పండరీనాథులు, వేలకొలది భవానీ మాతలు పెలయగలరు. కానీ ఆ రెండూ లోపిసే? చౌకటారు కీర్తి ప్రతిష్ఠలు కాదు. అతని లక్ష్మిం విజయం. కీర్తి ప్రతిష్ఠలూ ఆయన కోరింది వ్యక్తిగత గర్వ తృప్తికాదు, రాష్ట్ర గౌరవ వైశవాలు.

ఏ ఆదిలూ శక్తి శివాటీని అణచడానికి ఒంటికాలు మీద లేచిందో, ఆ శక్తి తెగి, చివరికి శివాటీ దయాదాక్షిణ్యాలకు అప్రులు చాచింది.

మొగలులు విదేశీ విఘ్రాతక బుద్ధులూ క్రూరులేకాదు. శక్తులు కూడా. శివాటీ సాధిస్తున్న విజయం వారికి కన్నెప్ర కలుగజేసింది. షయుస్తభాను మొగలు సామ్రాట్లు ఔరంగ జేబుకు మేసమామ. అనేక యుద్ధాలు గెల్చిన వీరుడు. అతనికి సహాయంగా యశ్వంత సింహుని జత చేసి, శివాటీని అణచడానికి ఔరంగజేబు లక్ష సైన్యంతో పంపాడు. మొగలు సేనలు అనేక కోటలు పట్టుకున్నాయి. హూనా శివాటీ రాజధాని. అది కూడా మొగలుల వశమైంది. రెండేండ్లు మొగలులు హద్దులేని ఆగడాలు చేస్తూ విజయ గర్వంతో విహరించారు. విలాసాలో ముగ్గిని తేలారు. అభాంటి ఒక అర్థ రాత్రి, రంజాన్ రోజుల్లో, చిమ్మాజీబాహూను వెంట తీసుకొని నాల్గు వందల జోదులతో శివాటీ హూనా కోటలో చౌరబడ్డాడు. షయుస్తభాను సారా మత్తులో, విలాసిమల కౌగిశ్శలో, అర్థనగ్నుడై పడి ఉన్నాడు. శివాటీ చేసిన మెరుపుడాడితో కోటలో భయంకరమైన క్షల్లిలం వ్యాపించింది. సేవకులు షయుస్తభానును లేపారు. ఆ మొగలు సేనాపతి

మత్తును వదలించుకుని లేవకముందే శివాజీ విచ్చక త్రితో విరుచుకుపడ్డాడు. చీకచీతో పారిపోతున్న జయి స్తభాన్ చేతిప్రేష్టు - శివాజీ ఖడ్గానికి బలి అయ్యాయి. అంతే! శివాజీని జయించవచ్చిన ఆ మహా మొగలు సేస దిక్కులేని పత్తులవలె చెల్లాచెదరైంది. ఎలా కోటలో ప్రవేశించాడో శివాజీచిమ కూడా దూర వీలులేదే? ఎంతటి సాహసం ఇది! ఆలాంటి యోజనా బద్దమై సాహసాలే జాతుల చరిత్రల రూపాలను మార్చేవి. శివాజీ అలాండి మహా త్రాద గాధను నిర్మించాడు.

ఔరంగజేబుకి అవమానం భరించరానిదైంది. శివాజీని జయించడానికి జయసింహుని పంపాడు. జయసింహుడు పరాక్రమశాలి. హిందువే మొగలు సామ్రాజ్యానికి మూల స్థాభాలలో ఒకడు. అతనితో విరోధం తన స్వరాజ్య నిర్మాణ ప్రయత్నాలకు అంతరాయం కలుగజేస్తుంది ఆని శివాజీ భావించాడు. యుద్ధంలో ఉభయ పక్షాలలో నశించేది హిందువులే. కాగా మొగలుల శతత్వాన్ని బ్రిట్టలు చేయాలి. అంతవరకూ వారిని నమ్మి నడిచిన హిందూ సర్దారులకు వారి నీచబుద్ధిని బట్టబయలు చేయాలి.

శివాజీ సంకటావస్త్ర ఏర్పడుప్పుడు సంధి అంగీకరించాడు. అది వలిస్తుందని కాదు. అదొక పాచిక. ఆగ్రా దర్శారులో ఔరంగజేబు దుష్ట బుద్ధిని ప్రత్యక్షంగా చూపి, మొగలుల న్యాయబుద్ధిని విశ్వసించి నడిచే హిందువుల మూర్ఖత్వాన్ని బ్రిట్టలు చేసి, వారి సహకారంతోదే నాటక మాడి తప్పించుకొని వచ్చాడు. ఆగ్రా నుండి శివాజీ తప్పించుకొని రావడం ఒక మహాదృత పీరగాథ. ఆగ్రాకు వెళ్లునే ఔరంగజేబు క్రోధాన్ని ఆక్రమించినవాడు; విచ్చ కత్తుల పహాలో ఉన్నవాడు; అందరి కళ్ళలో దుమ్మక్కటి బైటపడి సుదూరమైన ఉత్తర భారతం నుండి దక్షిణ పథమునకు వచ్చి విజయ దుండభి ప్రమాగించాడంటే,

ఎంత జాగ్రత్త, ఎంత ఆలోచన నేర్పు, విజిగీమ ప్రవర్తులతో వ్యవహరించాడో బోధపడుతుంది. అంతేకాదు. ఆ మొత్తం వ్యాహం వెనుక ఎంత జాగ్రత్త ప్రయత్నం పనిచేసింది. అది టక్కరి తనమా? కాదు. మొగలుల చేతిలో పడి చచ్చిన స్వదేశ భక్తుల జాబితాలో తానూ ఒకడు కావడం కాదు శివాజీ ఆదర్శం. శివాజీ మొగలులను గెలవడల్చుకున్నాడు. గెలిచాడు. అనాడు అదే అవసరమగు నీతి. రాణా ప్రతామ్లాంటివాడు సంధి ఎరుగని, స్వార్థం తెలియని వీర ప్రవతమగు పరమ దేశభక్తి ప్రతాన్ని, ధర్మదీక్షను ప్రకటిస్తే అతని అడుగు జాడల్లో నడవడం పోయి - 'ఇంత చేసి సాధించేదేమిటి? ఏదో సర్టుకొని పోక పొడిచి గెలిచిందేమిటి?' అని ఉపేషించింది సమాజం. ఆ సమాజమే హిందూ సామ్రాజ్యాన్ని నిర్మించిన శివాజీని సాఖాత్తు పరమేశ్వరుని అవతారంగా స్తుతించింది. శివాజీ లేకపోతే సర్వ భారతం మహ్నాదీయ మయమై పోయేదని పొగడింది. కారణం ఒక్కాదే - శివాజీ గెలుపు! దాదాపు ఆరు శతాబ్దాల మధ్యకాలంలో సృష్టింగా అంతవరకూ ఒక స్వాయంగణమైన స్వరాజ్య ప్రభుత్వ కల్పన కల్పించలేదు. స్వత్యానికి ప్రతిష్ఠ జరుగలేదు శివాజీ మహారాజు రాయబారులను నియమించాడు. సముద్రాన్ని శాసించాడు. విదేశి-స్వదేశి వ్యత్యాసాన్ని సృష్టికరించి ప్రకటించాడు. దానికొరకు నాటి పరిస్థితుల్లో శివాజీ ప్రతి చిన్న అవకాశాన్ని ఉపయోగించుకున్నాడు.

పాశ్చాత్యులు, పాశ్చాత్యుల ప్రభావంతో ఆత్మవిశ్వాసం కోల్పోయి భృత్యిభుక్కలైన ఉదర జీవులూ, జివాజీ అధర్మ యుద్ధం చేసిన వాడిని, దోషించి గాడని, కొండ ఎలుక అని అన్నారు. ఆతడు దోచిందేవరిని? ఎవరి ఘట్ల కౌటీల్యం ప్రవర్తించాడు? విదేశి దురాక్రమణదారుల ధర్మం వేరు, ఆశయం వేరు; శివాజీ ధర్మం వేరు, ఆశయం వేరు. నీతి అవినీతులను

కొలిచే ప్రమాణాలు వేరైనప్పుడు జయాన్ని చేపట్టడానికి ఆవలంబించే ప్రతి మార్గమూ ధర్మమే. కనీసపు మానవత్వపు విలువలు గుర్తించక, ఒక ప్రజ హృదయ ఘోర్యకంగా ఆరాధించే దేవాలయాలను, త్రీల మానాన్ని, గోవులను, విద్యాంసులను ధ్వంసం చేయడం ముక్కి అనుకునే వర్గాన్ని, వారి అసహిత్యతను తుడిచిపెట్టడానికి శివాజీ ప్రతి ఆవకాశాన్ని వినియోగించుకున్నాడు. వారి ఖజానాలు దోచాడు. ఎక్కుడిదా ధనం? అదెలా పరాముఖారైన శత్రువుల కైవసం ఆయింది? మనమై చేసిన దోషింది, దురాక్రమణల వల్లనే కదా? దాన్నెందుకు ఉపయోగించారు శత్రువులు ఈ దేశాన్ని నాశననం చేయడానికే కదా? అలాంటి వారి నుండి, ఆ స్వదేశ ధనాన్ని వశపరచుకొని దాన్ని స్వధర్మ స్వరాజోద్యమానికి శివాజీ వెచ్చించాడు. ఆపి ధర్మం కాదా?

శివాజీ యుద్ధాలను కూడా మూర్ఖంగా చేయలేదు. ఆవసరమను కున్నప్పుడు సంధి కోరాడు. స్వార్థపరుడై కాదు. ఆవకాశం లభించడానికి, బిలం పుంజుకోడానికి. అలా వీలయినప్పుడల్లా ఎదురు దెబ్బతీశాడు. వీలు చిక్కకపోతే పారిపోయినాడు మూర్ఖంగా పిడతల దండులా తన సేనను ఎనుటి బలానికి ఆహాతి చేయలేదు ఎటుపోయా విజయం ఉభించాలి. అదీ అతని లక్ష్యం! గెలుపంతటి గెలుపు మరొకటి లేదు. గెలుపును సాధించడానికి ఆతను స్వీకరించిన సాధనా లెటువంటివనేది కాదు ప్రశ్న. శక్తికి, గెలుపుకూ ప్రపంచం తలవంచుతుంది. అదీ శివాజీ గుర్తించిన సత్యం. అందుకే సమర్థ రామదాసు “శివాజీని స్తుతించండి, శివాజీని ఆనుసరించి నడవండి” అని ఉద్ఘాటించాడు.

ఆ సత్యాన్ని గుర్తించి, స్వధర్మ, స్వరాజ్య భావనతో సాధారణ మానవులోంచి మహాతేజశ్శీలుతైన యోధాన యోధులను శివాజీ సృష్టిం

చాడు. నేతాజీ పాలగ్రూర్, తానాజీ మాలసురే, సూర్యాజీ, ప్రతావీరావు గుజర్, బాజీప్రథమ దేశపాండ్య, ఖండోజీ భల్లార్, శంభాజీరావుటీ, జీవాజీ మహాతా లాంటి పరమ దేశభక్తుల వెల్లువ పొంగింది. పశ్చాత్తాపం కన్నించిన చోట, ఇతరులలో కలిసి స్వధర్మాన్ని మార్చుకున్న వారిని కూడ తిరిగి స్వసమాజంలో చేర్చుకొని వారికి ప్రశ్నానాన్ని ఇచ్చాడు. తనకంటే, తన వ్యక్తిగత మమకారం కంటే దేశం గొప్పదని ఆచరణలో బుబువు చేశాడు. సాఙ్కాత్కు తన తంద్రిని బీజహర్మార్ ప్రభుత్వం బండి చేసినప్పుడు తంద్రి ఉత్తరం వ్రాశాడు - నీవీ ఉద్యమాన్ని ఆపకపోతే నా జీవితం దక్కుదని శివాజీ వ్యక్తిగతంగా బాధపడ్డా ఈ మహా ఉద్యమంలో ఎందరు తంద్రులు ఆహమతులైనారో, ఎందరింకా కావాలోనని ప్రకటించాడు. తన కుమారుడు శంభాజీ దుర్గార్థుడై కుట్టిపన్నితే తైడులో పెటుడానికి భయపడలేదు. మహామ్మదేములను ముట్టి గరపించినా, మనీదుల జోలికి, వారి ధార్మిక శావనల జోలికిపోలేదు. విజయ పరంపర లభించినా గర్వపడలేదు. జయసింహుని సంబోదిస్తూ “నీవు స్వయంగా దక్షిణాన్ని జయించవస్తే, నీ గుత్తాన్ని కళ్ళం పట్టుక నడిపించి, సమస్త దక్షిణా పథాన్ని నీ కాళ్ళ ముందు సమర్పించేవాటి. కాని నీవు గులామువైవచ్చావు” అని ఉపాలంభించి, చేవచ్చిన హృదయాలలో జాతీయ స్వాతిత్వమానాన్ని అంకురింపచేశాడు.

శివాజీ ఈ ఉద్యమాన్ని తనకై నిర్మించలేదు. అందుకే వ్యక్తి నిష్ఠమైన ఉద్యమాన్ని, వ్యక్తి పూజారులను నిర్మించలేదు. ఆఫ్టల్ భానుతో పోరాడటానికి బయలుదేరి సప్పుడూ, మయిస్తుభానుతో తలపడ్డప్పుడూ, ఆగ్రాకు వెళ్లినప్పుడూ, రాజ్యవ్యవస్థను, ఉద్యమ వ్యవస్థను నిరాటంకంగా పురోగమింప చేసే హర్షి ఏర్పాటు చేశాడు. తాను లేకపోయినా స్వధర్మ స్వరాజ్య ఉద్యమాలు నడిపించగల సీతి విశారదులను, పీరయోధులను నిర్మించి, ప్రతి తడవముందే ఏర్పాటు చేసి ఉంచేశాడు.

తను తలపెట్టిన పని రాష్ట్రియ కార్యం, దాని కద్దు తగిలిన తండ్రిని లెక్క చేయలేదు. స్వాజీతీయులైన చంద్ర్ రావును సంహరించాడు. పుత్రప్రేమును త్రైంచుకొని, శంఖాజీని నిర్భంధంలో ఉంచాడు. వ్యక్తిని ఆతడు కొలిచింది ధర్మ బుద్ధితో.

శివాజీ అలా ఒక చక్కని సంఘటనక్రూగా సమాజంలో విజిగేమ ప్రవృత్తిని రగులుకొలిపాడు. తూచితూచి అడుగులేస్తూ అల్ప కాలంలో మహాద్వామాన్ని నెఱకొల్ప, ఆ ఉద్యమ ఫలితమైన స్వరాజ్యానికి రాజుగా ఆభిషేక్తుడైనాడు. ఆది ఆనాటి ప్రజల మనస్తల్యాన్ని మరలిచి, స్వాజీయాభిమానాన్ని రగులు కొలిపేందుకే.

నాటి ఉత్సవాన్ని చూచి తరించడానికి లక్షల ప్రజలు రాయగఢానికి వచ్చారు. సమస్త నడుల జలం తరలి వచ్చింది. సమస్త వేదశాఖలు వల్లించే విప్రుల కంఠాలు ఉద్ఘోషించాయి. స్వాధీన ప్రాంవవ శక్తి విరాట రూపాన్ని సాంఘత్వరించుకొన్నాచి.

శివాజీ ప్రారంభించిన ఈ ఉద్యమం త్యాగికం కాదు. బుద్ధుదం శాంటిది కాదు ప్రతిక్రియత్వకం కాదు. కనుకనే ఆతని తరువాత రాజులు ఎటువంటి వారు వచ్చినా ఉద్యమం ఆగలేదు. అటక్ నుండి కటక్ వరకు యావద్దేశములో స్వరాజ్య ప్రతిష్ట ఏర్పడ్డది. మహ్మదియ ప్రభుత్వపు భానిస సంకెల తెగింది.

అలా స్వదేశం, స్వధర్మం, స్వరాజ్యం అనే త్రిపుటిని మరచిన కాతిని తిరిగి ఆ త్రిపుటిని సాంఘత్వరించుకునేట్టు చేసినవాడు శివాజీ. సురాజ్యం కాదు, ఏదో రాజ్యం కాదు - స్వరాజ్యం. ఆ స్వరాజ్యం, స్వధర్మం - ఇప్పి మన ఆదర్శం అని చాటిన రాష్ట్ర ప్రధాన, రాష్ట్రియతను వ్యాఖ్యానించి, సాంఘత్వరింప చేసుకొన్న పౌరుషమూర్తి శివాజీ.

సంఘ యుగం ఇది. ఈనాటికి నాటికి సామ్యలు అనేకం. ఆంగ్లేయులు గుత్తాన్ని, గాడిదను ఒక గాట కట్టివేశారు. ఈ దేశం హిందువులది. హిందువులు మేల్గుంచే ప్రపంచంలో వీరాక ప్రచండశక్తిగా రూపొందుతారు. కనుక కుట్టతో హిందూ ముస్లిం సమస్యను సృష్టించారాంగ్లేయులు. ఆ సమస్యకు దాసోహమంటూ లోంగిపోయారు మన పెద్దలు. చరిత్రలో మొదటిసారిగా మన చేజేతులా మాతృదేవి శరీరాన్ని ఖండించుకునే దుర్దశకు దేశాన్ని తెచ్చారు. తమ తప్పిదాన్ని గుర్తుచేసి, తిరిగి సవరించడానికి ఎవరైనా హూనుకుంచే తమ పేరు చరిత్రలో కళంకంగా మిగిలిపోతుందనే భయంతో ‘ఒఫజన స్థిరము వాస్తవం’ అని వక్కాణించి, కాదన్నవారిని ఉపాలంఖించి తమ సర్వశక్తినీ వినియోగించి, పరాభవించడానికి సంకోచించలేదు.

హిందూదేశ స్వాతంత్ర్యం అంటే ఎవరి స్వాతంత్ర్యం? ఇక్కడ రాష్ట్రీయ సమాజం ఎవరిచి? స్వరాజ్య స్వధర్మాలకు ఈ దేశంలో ఆర్థం ఏమిటి? శివాజీకాలంలో ఏ విధంగా కలగూరగంప భావాల మనస్తత్వం వ్యాపించిందో, అదే మనస్తత్వం నేడూ కనిస్తున్నది. నాడు వ్యాపించి యండిన సర్దుబాటు ప్రవృత్తి నేడూ కనిస్తున్నది. సమానమనస్తత్వాలు, సమాన చరిత్ర, సమాన అభిమాన కేంద్రాలు, సమాన సమాజ జీవన బంధాలు లేని ప్రజలను సమీకరించే వ్యామోహంలో, దేశంలో బలమైన ప్రశ్నాకేంద్రాలుగా నిలవగల ‘స్వధర్మ, స్వరాజ్య’ తత్వాలకు పెడర్కాలు చెపుతున్నారు.

ఫలితంగా సమాజానికి విశ్వాస కేంద్రం లేకుండా పోయిందినాడు. శివాజీకి పూర్వం సమాజంలో ఎలాంటి హీనస్థితి కన్నించిదో నేడలాంటిదే కనిస్తున్నది.

మన పదవులు దక్కితే చాలనుకునేవారు కొందరు, మన సంపద పెరిగే ఆవకాశం ఉంటే చాలనుకునే వారు కొందరు, మనకెందుకులే అని తలదించుకునేవారు కొందరు. హిందూ సమాజం ప్రాంతాల పేరిట, వర్గాల పేరిట, కులాల పేరిట, రాజకీయ స్వార్థాల పేరిట ముక్కు చెక్కుతే మైమరచి ఉన్నది.

విజిగేమ ప్రవృత్తిలేదు, సమిష్టి భావంలేదు, సమాజ హితాన్ని దిగ్మ్రీంగే స్వార్థం వ్యాపించి ఉన్నది. కైర్చిస్తవ, ముస్లిం మత వర్గాలూ కమ్ముడినిష్టు వగైరా అరాష్ట్రీయ వర్గాలూ దేశంలో పెద్ద పీటల మీద కూర్చుని ఉన్నాయి. హిందూ దేశంలో హిందూ ప్రజ పరాయి బితుకు బ్రతికే స్థితి తటస్థించింది. ‘హిందూ’ అనే స్సురణ కలుగచేసే ప్రతి విషయమూ మతోన్నాద మవుతున్నది. దీనికి కారకులెవరు? హిందువులే. చనువుకున్నవారే. వ్యక్తిగత విషయం వచ్చినప్పుడు పరమ స్వార్థాలై, విలవిల తన్నుకున్నెనా తమ వని కూర్చుకునేవారు సమాజ విషయం వచ్చేటప్పటికి మహా ఉదారుల్లా విఘాతుక భావాలను ప్రకటిస్తున్నారు.

అలాంటి సమాజంలోంచి తిరిగి సంఘటన శక్తిని ఉదయింప చేయాలి. శివాజీని స్వాజనమే ఎదిరించింది. మనను ఎదిరించేది స్వాజనమే. శివాజీ ఎవిరించింది విధర్మ, పరతంత్రాలను. నేడు మన మెదిరిస్తున్నది అలాంటి విధర్మ భావాలనే, పారతంత్ర్య ప్రవృత్తులనే. శివాజీ స్వరాష్ట్రీ సంఘటనకు ఉద్యమం నడిపాడు. మనము చేస్తున్నది అదే కార్యక్రమము. సమయం వేరైనా, వ్యక్తులు వేరైనా, సంఘటనలు వేరైనా ఈ రెండు సమయాలలో ఉండిన మన స్తత్వాలూ, సంఘర్షణ కారణాలు ఏక్కుఫే. శివాజీ జీవన కార్యం రాష్ట్రీయ పునర్జాగరణ ఉద్యమం. ఈ దేశంలో రాష్ట్రీయులంటే హిందువులే, పైనుంచి వచ్చిన వారంతా పరాయివారే అనే నిష్కర్షను శివాజీ తన జీవన కార్యంద్వారా ప్రకటిం

చాడు. పారతంత్ర్యం కేవలం భౌతిక స్థితివరకే పరిమితంకాదు. ఏవిధంగు రాజకీయంగా దేశాన్ని విదేశీ శాసన బంధనాలనుండి ముక్తంచేసి ప్రజలకు స్వేచ్ఛ స్వాతంత్ర్యాలను ఇవ్వడం రాష్ట్రం భర్యనమో, అదేవిధంగా అక్రమాల కారణంగా, బలిమిని, కామినీ కాంచనాల మోహంతో తమ సంస్కృత సభ్యతాదులనుండి, స్వధర్మ, స్వదేశీ వ్యవహార సదాచారాల నుండి మారమైన ప్రజలకు సాంఘిక, ధార్మిక స్వాతంత్ర్యాన్ని లభింప చేయడానికి, ఆలా మారిన జనాన్ని స్వజనంలో కలుపుకోడానికి ఉద్యమించాలనే భావాన్ని శివాటీ చాటిచెప్పాడు. అత్మవిన్నొక్కి కలిగిన జాతికి సనాతనమైన స్వధర్మ, స్వరాజ్య ఆదర్శంద్వారా స్వాతంత్ర్యాన్ని లభింప కలింప చేశాడు. పరమ హూజనీయ డాక్టర్జీ సంఘాన్ని స్థాపించింది ఆ స్వరాష్ట్రం స్వరం కలింప మహా సంఘటనను నిర్మించడానికి. శివాటీ శక్తిని ఉపాసించాడు. సంఘమూ శక్తినే ఉపాసిస్తున్నది. అందుకే శివాటీ మన కాదర్శపురుషుడు.

అందుకే శతాబ్దాల దాస్యబంధాలనుంచి దేశానికి విముక్తి కలింప చేసి, శివాటీ స్వశక్తితో హిందూ సామ్రాజ్యానికి అధిష్టాతగా అభివృత్తుడైన జ్యోతిష శశి ప్రయోదశిని జాతికి పర్వదినంగా డాక్టర్జీ ప్రవక్తించారు. ఆ దివ్యమూర్తి అడుగుజాడలలో ఆసేతు హిమాచలం వ్యాపించి వున్న హిందువులను ఒకే సంఘటిత శక్తిగా రూపొందించడానికి నిర్మిలమైన, విశదమైన రాష్ట్రాభక్తిని ప్రహోదించారు. శివాటీ పట్టాభిషేక దినోత్సవ మందుకే హిందూ సామ్రాజ్య దినోత్సవంగా రాష్ట్రాభగరణ మహాత్మ వంగా జరుపుకుంటూ, ఆయన గుణగణాలను ప్రజలలో కలుగజేయడానికి రాష్ట్రాయ స్వయంసేవక సంఘం ప్రయత్నిస్తున్నది.

గురుపూజ

మన ధర్మం ఈ జన్మలో నల్లురు జంగమదేవతలను చూపించింది. తల్లి, తండ్రి, గురువు, ఆతిథి - ఈ నల్లురు ప్రత్యుష దేవతలు. మాతృదేవోభవ, పితృదేవోభవ, ఆచార్యదేవోభవ.

ఆందులో గురువు ఆటే బ్రిహమ్మ, విష్ణు, మహేశ్వరులు ఒక్కాటై జన్మించిన రూపం. ఆనగా సాఙ్కాత్కా పరబ్రహ్మ స్వరూపమే గురువు. మనకు మన జీవభావానికి లంకెలాంచివాడు.

అందుకే గురుపూజకు మన దేశంలో అంత ప్రాధాన్యం. ఆషాఢ పూర్తిమను గురుపూర్తిమగానూ, వ్యాసపూర్తిమగానూ వ్యవహరించే పరిపాటి మనదేశంలో ఉన్నది. భగవాన్ వేదవ్యాసుడు కలియుగానికి ధర్మభోధ నిమిత్తం, వేదాలను నాలుగుగా వర్గికరించాడు. అష్టాదశ పురాణములను, ఉపపురాణములను, భారత భాగవతాదులను ప్రవచించాడు. బ్రిహమ్మ నూత్రాలను ప్రాసి, ఆర్థధర్మానికి ప్రధానమైన సేవ చేశాడు.

వ్యాసుడొక వ్యక్తికాదనీ, వ్యాసపీరం ఒక వ్యవస్థ అనీ, ప్రస్తుతం మనం ఎరిగిన వ్యాసుడు 28వ వ్యాసుడనీ, వ్యాసపదానికి “విస్తారో, విగ్రహో వ్యాసః” వేద పురాణాలను విపులీకరించినారుగాన వ్యాసులై వ్యవహర్పత్తులై నారని కొందరు అంటారు.

మనం ఎరిగిన వ్యాసుడు సత్యవతీ పరాశరులకు గంగ దీపంలో జన్మించాడు. సత్యవతీ పుత్రుడు గాన సాత్యవతేయడన్నారు. నల్లనివాడు గనుకనూ, దీపమున జన్మించినవాడు గనుకనూ కృష్ణదైవపాయను దైనాడు. పరాశరుని పుత్రుడుగాన పారాశారి, పారాశర్యుడన్నారు. బద

రికా వనంలో నివసించి తన జీవన కార్యమైన ధర్మ ప్రచారం చేసినాడు గాన బాదరాయణ బుటి అయినాడు. వ్యాసపదం గురుపదానికి మారుగా వాడే పరిపాచి కూడా ఉన్నది.

‘వ్యాసం వశిష్ఠ నప్తారం శక్తేః పౌత్ర మికల్యమంః’

పొరాశరాత్మజం వందే, శుకతాతం తపోనిధిరణమ్ అని వ్యాసుని నేటికి స్తుతిస్తున్నాం. సూర్యుడు జ్ఞానస్వరూపుడు, చైతన్యస్వరూపి. చంద్రుడు మనసరూప క్రియస్వరూపుడు. సూర్యచంద్రులిద్ధరికి ప్రధాన దేవత హర్యాషాధ నక్షత్రము. ఆషాధ పౌర్ణమినాడు చంద్రుడు సంహార కళాశోభితుడుగా ఉంటాడు. అనాడు సూర్యుడు తన సర్వకారంతులతో చంద్రున్ని ప్రకాశింపజేస్తాడు కాన ఆనాడు సంహారంగా మనస్సుకు బుద్ధికి ప్రకాశం లభిస్తుంది. ఆరోజున గురువును పూజించి కర్తవ్యమార్గాన నడవడానికి సంకల్పించడం పరిపాచిగా అనాదినుండి మన దేశంలో వచ్చింది.

పొందువులు సంస్కారజీవులు. మాతృగర్భంలో ప్రవేశించిననాటి నుండి, జన్మించి, జీవించి ఈ పంచభూతములతో ఏర్పడ్డ శరీరాన్ని తిరిగి పంచభూతాలకు అప్పగించేవరకు నిత్యమొక సంస్కారముగ జీవించే వ్యవస్థ మనది. బ్రతికున్నంతవరకు ఈ జీవితాన్ని ఆదర్శమయింగా నడిపి చివరికి పరమేశ్వర పదం పొందడము మన లక్ష్యం. దీనికి ధర్మర్థ కామ మోఖల కొరకు నడిచే టాటలో దారి తప్పకుండా జ్ఞాన జ్యోతిని ధరించి, చీక్కట్టను తొలగించి, మను నడిపే ఒక ఆధారం, ఒక మార్గదర్శి, ఒక గురువుకావాలి. జీవనయాత్రలో కర్తవ్యమేది - ఏది కొడు; ఏది సత్యం, ఏదసత్యం; ఏది ధర్మం - ఏదధర్మం అనే సంశయం ఏర్పడి, కొంక ర్తవ్యతా విమూఢులమై ఉన్నపుడు మన వావరించిన సంశయాన్ని తొలగించి నడిపించే గురువొకడు ఆవసరమైనపుడు, ఆ ఆవసరానికి తగినట్లుగా నడిపించగల సూర్యర్థిరూపుడైన గురువు లభించాలి కశ్యా!

రాష్ట్రాలును గుర్తించి, రాష్ట్రాలు ప్రవర్తుల ఐహికాముఖీక పరమార్థాలను బోధిస్తూ, సంశయం వచ్చినపుడు దోషాతీతుడయి తన పరమ స్వచ్ఛమైన జీవన ఉదాహరణతో సంశయ విచ్చేదం చేయగల గురువు లభించడం సాధ్యంకాని విషయం. ఎవరో ఒక వ్యక్తిని గురువుగా వరిస్తే, ఆ వ్యక్తి తన మనస్సు వాక్యా, కర్మలతో, అన్నిసమయాలలో, అన్ని సందర్భాలలో మన కాదర్శంగా ఉండగలుగుతాయా? భూత భవిష్య ద్వారమానాలను, దేశాలపొత్తులను, తగిన మార్గదర్శనం మనకు ఆలా లభించడం సాధ్యమా?

సంఘం సంశయాత్మకమైన పునాదిపై రాష్ట్ర పునర్నిర్మాణం చేయదలుచుకోలేదు. మన మార్గంలో ఆవర్పుగా, మన క్రగాములుగా ఉన్న మహాపురుషులు అనేకులున్న మాట వాస్తవమే. తమ జీవన సర్వస్వాన్ని రాష్ట్ర యజ్ఞంలో ఇంధనాలుగా వేల్చిన ఆ ఆదర్శమూర్తులు మనకు నిరంతరం ఉత్సాహాన్ని, స్వార్థినీ ప్రసాదిస్తానే ఉంటారు. వారిచ్చిన వెలుగుబాటల్లో మనం నడుస్తానే ఉంటాం. ఎంతైనా వ్యక్తి సర్వతోముఖంగా దోషాతీతుడుగా ఉండగలడా? దోషాతీతుడుగా ఉండగలడిగినా, సర్వకాల సర్వవస్తులో సర్వ పరిస్థితులకు సమాదానం లభింప చేయగలడా? వ్యక్తి జీవనం పరిస్థితులచేత ప్రభావితం కదా! వ్యక్తి చరిత్ర కూడా ఆలాగే సమమానికి పరిమితం కదా!

అందుచేత మన ధర్మాన్ని, మన సమాజాన్ని, మన రాష్ట్రాన్ని, ఈ యుగాల మహా ప్రయాణాలో అమృతంగా, చిరంణీవిగా ఉంచడానికి ఏ మహానీయ తత్త్వం ప్రేరణనిస్తూ వచ్చిందో ఆ తత్త్వాన్ని ఆశ్రయించ తమే, ఆ తత్త్వాన్ని గురువుగా పెట్టుకోవడమే ఉత్తమ పద్ధతి.

మనది భారతీయ సంస్కృతి. మన సంస్కృతి త్యాగ వైరాగ్యాలకూ, జ్ఞానోపాసకూ ప్రాముఖ్యం ఇచ్చింది. దరిద్రుడైనా సేవావత నిష్టుడైతే ఈ దేశంలో హూజ్యాదు. ప్రపంచంలో ఒక చోట ఈ క్రితి, మరొక చోట ధనం మానవాదర్శాలైనాయి. కాని మన దేశంలో కేవలం ధన బలాలకు మాత్రమే ప్రాధాన్యం యివ్వబడలేదు. ఇక్కడ సౌశీల్యానికి, త్యాగ వైరాగ్యాలకూ ప్రాముఖ్యం ఇచ్చారు. ఈ గుణాను ఆర్థించి సామ్రాట్టులు సహాతం ధన్యలయ్యేవారు. ఈ భౌతిక ప్రపంచంలో సౌశీల్యంతో, జ్ఞాన వైరాగ్యాలతో, కర్మమయ జీవనం గడిపి అనంతరం ఆముఖ్యైకపదం కోరదమే జీవన లక్ష్యంగా మన తత్వం బోధిస్తున్నది.

కాని తత్వం నిరాకారమైనది. మన కంటికి కన్నించనిది. సమాజాలో సహజంగా వుండే ప్రతి వ్యక్తికి స్ఫురించడానికి సాధ్యం కానిది. కనుక ఆ తత్వానికి, తత్వాన్ని ఆశ్రయించి పుట్టి పెరిగిన ధర్మ సంస్కృతి జీవనాలకూ చిహ్నంగా ఉండేదీ, ప్రతి నిత్యమూ మన కన్నులకు కన్నించేదీ, యుగ యుగాల నుంచి మన రాష్ట్రానికి ఆత్మగా, మన రాష్ట్రా ధర్మ సంస్కృతి సభ్యతలకు చిహ్నంగా, మన జీవనానికి ఆలంబ నంగా వెలుగొందిన కాషాయ ధ్వజాన్ని, భగవా ధ్వజాన్ని మనకు గురుతుగా ఎంచుకున్నాం.

ఈ కాషాయ ధ్వజం భారత జాతికి చిహ్నం. దీన్నెవరూ కాదనలేదు. భావయ వేరు కావచ్చ. వద్దతులు వేరు కావచ్చ, కాని దేశమంతటా మన ధర్మానికి, మన రాష్ట్రాత్మకూ కేంద్రాలైన ప్రతి మందిరంపైనా, తీర్థరాజంలోనూ ఈ కాషాయ ధ్వజం ఎగురుతూ కన్నిస్తుంది. హిమాలయంలో ఉన్న ఆమరనాధాక్షేత్రంనుండి ఇటు కన్యాకుమారివరకు ప్రతి చోట ఈ ధ్వజం రెప రెపలాడుతూ వుంటుంది.

ఈ రంగంలో విజిష్టత పుస్తకి. మన రాష్ట్రంవలె ఈ రంగును చూసే ప్రతిహింమవులోనూ ఒకేవినమైన ఆవరభావం పుటుతుంది. ఇది మన సమైక్యతకు సహిత చిహ్నం. ఈ రంగు ఏదో ఒక ప్రాంతానికి పరి మితంగాక, అన్ని ప్రాంతాలలోనూ సమానంగా పూజింపబడేదే. ఒక ప్రాంతంవారికి రంగులో ఎలాంటి త్యాగ వైరాగ్యం జ్ఞాన పవిత్రతలు కర్మమయ జీవనం స్వరిస్తాయో, ఆ రంగు ధరించనవ్యక్తి పాదధూళిని శిరసున ధరించాలనే భావం ఎలా పుటుతుందో, అలాగే అన్ని ప్రాంతాల వారికీను.

ఈ రంగును ధరించిన వ్యక్తులు సన్యాసులు. బ్రహ్మచర్ణ, గార్హస్త్య, వానప్రస్తావ తర్వాత సన్యసించి, జ్ఞానం పొంది, ఆ జ్ఞానాన్ని ఇతరులకు పంచి, సిద్ధిపొంచుతారు. సన్యాసం చక్రవర్తి పదాన్ని మించి నట్టిది. కనుక నే కోట్లుగడించినా, సామ్రాజ్యాలు స్థాపించినా, చివరికి ఆస్తీ వదలి, కాషాయం కట్టి, తీర్థయాత్రలు చేసి తరింపచూస్తారు. ఇలాంటి వ్యక్తుల తపస్సువల్ల, కర్మమయ జీవనం వల్ల, దేశమంతటా ధర్మశాస్త్రాలు, సంస్కృతీ సామరస్యం ఉత్సవమయింది. ఎటుచూచిచా రెండువేల మైళ్ళ పోడవు గలిగిన ఈ విశాల భూమిలో కోటానకోట్ల ప్రజలు నివసించే ఈ పుణ్యభూమిలో, ప్రారంభమెరుగని ప్రాచీన చరిత్ర కలిగిన ఈ కర్మ భూమిలో, సమరసభావాన్ని, సమైక్యతను పెంచి, పోషించిన దీసన్యాసులే.

తీర్థాశ్రమ వనారణ్య గిరిసాగర పర్వతాః
సరస్వతీ, పురీచైవ భారతీచ దశక్రమాత్॥

ఈ సన్యాసులు కూడా ఎన్నో రకాలు. కొందరు తమ కార్య జీత్రంగా పునితములైన తీర్థజీతాలను ఎంచుకున్నారు. కొందరాశ్రమాలలో, కొందరు వనములలో, అరణ్యములలో, కొందరు గుట్టలలో, సాగర తీరములలో, కొందరు పర్వతములలో, కొందరు విద్వాంసులలో, పుర

వాసులైన నాగరకులో, కొందరు యావద్మారతములో పర్యాటిస్తూ ఈ సంస్కృతి ధర్మాల పవిత్ర సందేశాన్ని ఇచ్చారు. కాషాయవస్తుధారులై దండకమండలాలతో, కఠోరమైన జీవనం గడిపే ఈ సన్మాను లెవరో, హూర్యాప్రశమంలో ఏరి పేరేదో? ఎందరు రామతీర్థులు, ఎందరు విధ్యారణ్యులు ఎదరు దయానంద సరస్వతులు అలా తమ తపోగంగను ప్రవహింపజేశారో!

ఏరోకచోట వుండ ఏఱులేదు. మూడురోజులకొక మారు ఊరు మారాలి. కాలినడకే ప్రయాణసాధనం. “కరతల భిజ్ఞ, తరుతలశయ్యా” అనే ధర్మంతో ఏ మధ్యాహ్నమో, ఎవరైనా ఆదరించి బిషపెడితే అదే తిని, ఏ చెట్టునీడనో నిద్రించి, ప్రజలను సేవించిన ధన్యులు. ఇలాంటి కఠోర ప్రతధారులైన సన్మానులు మన సంస్కృతిని, మన ఏకాత్మ జీవనాన్ని నిర్మించారు. మన తత్త్వానికి సగుణ సాకార రూపాన్ని ప్రసాదించారు. ఇంతటి మహాత్రర సంస్కృతి విజయాన్ని సాధించినా, పేరు కోరుకోని నిస్సంగులు, నిర్జ్మహులు. అలాంటివారి త్యాగ వైరాగ్యాలకు చిహ్నం ఈ కాషాయం. అందుకే రాష్ట్రమంతట ఈ రంగుకంత గౌరవం. సంఘాన్ని, రాష్ట్రాన్ని సూప్రతినిచ్చి నడిపించేది ఈ ధ్వజమే.

మన ధర్మం సముత్సర్వ నిక్షేయస్తులను సమన్వయించింది. ఏతరాగులై, జనసేవకులై, ధర్మప్రచారకులై, దేశాన్ని తమ ఇల్లగా భావించి చరించిన సన్మానులకు మనదేశం ఎంత గౌరవం ఇచ్చిందో, అంతే గౌరవం యుద్ధభూషిలో ధర్మప్రతిష్ఠకై పోరాడి నిలిచిన వీరులకు కూడ ఇచ్చింది ఆందుకే.

ద్వా వివో పురుషోతోకే, సూర్యమండల భేదినో
పరిప్రాణ్యోగ యుక్తశ్చ, రణే వాభిముఖోహతః॥

అని మన హూర్యులు ప్రకటించారు. సూర్యమండలాన్ని కూడా భేదించగల పురుషులు రెండు రకాలే. ఒకరు సన్యసించి యోగులైనవారు.

మరొకరు యుద్ధభూమిలో శత్రు సంహారంచేస్తూ ఆసువులర్పుణ చేసినవారు. అలా ఇహపరాలకు, పరమోచ్చ స్థితుకు స్వమ్యయాన్ని సాధించింది కాషాయమే. ఉదయస్తన్న బాలసూర్యాని కాంతిపుంజాన్ని గుర్తుకు తెచ్చేది, జీవలోకానికి జ్ఞానాన్ని, ప్రథరతేజాన్ని ప్రసాదించేవాడు సూర్యుడు. సన్మానిసి జ్ఞానానికి, వీరుడు ప్రథర తేజానికి కర్తృలు. వీరవురూ సమానులే. మన ధర్మం ఇహాన్ని ద్వేషించలేదు. పరాన్ని ఇహంతో సమన్వయించింది. వేదాలలో, ఉపనిషత్తులలో, రామాయణ భారతాది గ్రంథాలలో ఈ సమన్వయమే స్వరింపజేయబడింది.

ఈశోపనిషత్తు ఈ విషయాన్ని చక్కగా వివరించింది. ఒక్క భూతికాన్ని-అంటే ఐహిక సాధనను ఉపాసించడం గ్రుడ్డితనం. అలాంటిదే కేవల పరమార్థ తాపత్రయం. రెండూ అవసరమైనవే.ఇలా కర్మ యోగిగా ఆత్మవికాసం పౌందుతూ, సుగుణాలను పౌంపౌందిస్తూ, పరిశ్రమచేస్తూ, అధ్యవసాయంతో ఈ శరీరాన్ని మరచి, ఆత్మకు, బుద్ధికి ప్రాముఖ్యాన్ని ఇచ్చే పొతం మన ధర్మమొక్కలే నేర్చింది.

మహా భారతంలో విదుర నీతిలో ఈ విషయాన్ని వివరిస్తూ-రెండు రకాల మనుష్యుల్ని - దాతకాని ధనవంతుని, తపస్సికాని దరిద్రునీ మెడలో బండకట్టి నూతిలో పడ్గ్రదోయాలని చెప్పబడింది. అంటే ధనాన్ని ధనమోహన్ని, జయించనివాడూ వధ్యాదే. కష్టపడని దరిద్రుడూ వధ్యాదే. తపమంటే ముక్కు చెవులు మూసుకొని గుహల్లో దూరాడం కాదు. శితోష్ణాలను, మానావమానాలను, యశాపయశాలను, అంటే ద్వాంద్వాలను మరచి శ్రమ చేయడమే నిజమైన తపం. ఇది లేనిదే గుణాలు వికసించవు. సంపద లభింపదు. జ్ఞానం స్వరించదు. దరిద్రులు ఈ తథోమార్గాన్ని సంపాదించకపోతే పొపమే.

మన సమాజం మనను దరిద్రులు కమ్మనలేదు. ధనం అంటే కేవలం రూపాయలో, నాణములో, కరన్నియో మరేదో కాదు. ధనం అంటే

ఆన్ని ఉత్తమములైన కర్కులు వస్తాయి. బలం, శీలి, విజ్ఞానం, సంపదా.. ఆన్ని ధనారే. ఇవి లేకపోవడం పాపం. వీనిని సంపాదించడానికి దరిద్రుడు ప్రయత్నించాలి. సంపాదించిన తర్వాత మోహన్ని చంపుకోవాలి. అలా చంపుకోగలవాడే పురుషార్థి, ఇదీ మన నమ్మిక. మన మార్గం. అందుకే మన దేశంలో విరాగులైన సన్యాసులు ఎవరూ సోమరులుగా కూర్చోలేదు. సమాజం మీద భారంగా పడలేదు. క్రమ - క్రమ - ఇదీ మన ధర్మం నేర్చే పాతం. అందరు కష్టపడాలి. అలా క్రమిస్తూ నడిజే ఖాటలో మరణించడానికి సిద్ధపడాలి. ఈ సమన్వయ శిక్షణ మనకు మన ఈ కాషాయ ధ్వజం ప్రబోధిస్తుంది. శివాజీ దీన్ని ధరించాడంటే, ఆ యోగ్యతను సంపాదించాడు రాజ్యాన్ని స్థాపించిన తర్వాత రాజ్యాన్ని తన గురువుకు సమర్పించి, తాను ధర్మప్రతినిధిగా నిర్వహించాడు.

అలాంటి దివ్యమైన సందేశం ఇచ్చే గురువు ఈ ధ్వజం, మన సంస్కృతి యొక్క సమన్వయ తత్వాన్ని, సంశూద్ధ జీవన క్రమాన్ని ఈ ధ్వజం తెలుపుతుంది. దీన్ని ధరించి నడిచిన సన్యాసులే దేశంలో స్తుమేక్యతను స్థాపించారు. ఇన్ని కష్టాలు నచ్చినా, అలలు అలలుగా విదేశియులు, విధరీయులు మన మీద విరుదుకు పడుతున్నా, ఇంకా ఇంత సమరస భావంతో మన రాష్ట్రం ఎలా నిల్చేగలిగింది? కాలగతిలో చైతన్యం డీలాపడ్డా సంస్కృతి సంరక్షణకై మన హర్యలు కాషాయాన్ని ధరించి సన్యాసులై, యుద్ధ భూమిలో శత్రువుపైకురికి వీరయోద్యులై చూపిన త్వాగ ప్రతిభ ఊహాతీతమైనది. అందుకే ఇన్ని దురాక్రమణల వివమ సంధులను ఏదుర్కూంటూ కూడా నేటికి ఇన్ని కోట్ల మంది ఈ ఆదర్శాన్ని పరిపాలించేవారు జీవించి వున్నారు. దీనికి కారణం గురువుగా నడిపించిన ఈ ధ్వజమే.

ఈ ధ్వజం ఇచ్చే స్వర్తకి భేవభావంలేదు. త్యాగం ఆనేది సూర్య రళ్ళి లాంటిది. అగ్నిలాంటిది. పూర్వులైన మహా పండితులు ఎందరో తమ పేరూ ఊరూ లేకుండా గ్రంథాలు రచించారు. పూర్వం ఒక పండితుడు ఒక గ్రంథం ప్రాయండానికి 50 ఏండ్లు తీసుకున్నాడట. ఆయనకు పెండ్లి అయింది. కాగానే ఈ గ్రంథరచనకు వ్యాఖ్యన్నాడు. ఆ రచనలో ఎంత నిమగ్నుడయాడంటే, నిత్య కార్యాలు నడిచేవికాని స్వరణ ఉండక పోయేది. అలా 50 ఏండ్లు గడిచాయి. గ్రంథం చివరికి వచ్చింది. ఒకనాడు రాత్రిపూట దీపం కొడిగట్టిందట. 50 ఏండ్లలో కొడిగట్టినదారోజే! ఎవరో ముదుసలి కొడిరాలు స్వాండటం పండితుడు చూచాడు. ‘ఎవరూ’ అని ప్రశ్నించాడు. “మీదాననే” అని ఆ సాధ్య అన్నది. ఆయన ఆశ్చర్యపోయినాడు. స్తుతిచక్రం 50 ఏండ్ల పూర్వంలోని పరుగెత్తింది. తన భార్య కదూ! వివాహవేదిక దిగీవిగదంతోటే తానా గ్రంథరచనకు ప్రాయండాడు కదూ! పాపం, ఈ ఇల్లాలు ఎంత ఫోష పడుతుందో? పండితుడు కృతజ్ఞతాభారంతో నత్తడై అర్థుడై తన యావజ్ఞీవితం ధారపోసిన గ్రంథానికి తన భార్య - 50 ఏండ్ల మహాతపస్స చేసి, భర్త గ్రంథ రచనకు కళ్ళలో వత్తులు వేసుకాని సహకరించిన సాధ్య - పేరు పెట్టాడు. తన భార్య భామతి. కానీ తానెవరు? ఏమో? ఎంతటి ఏకాగ్రత? ఎంతటి త్యాగం తుదకు ఆనాడు పుస్తక లేఖనం వ్యాపారం కాదు. కాపీరైటు హక్కులు లేవు. మరి ఇలా శ్రమించిన దానికి ఫలితం? “త్యాగేమైకే అమృతత్వ మానశుసు” త్యాగంలోనే అమృతత్వసిద్ధి ఉన్నదని మన ధ్వజం; మన కాషాయం నేర్చిన పాతం అది.

పండితులే కాదు, శిల్పులో! ఒక్కసారి దేశాన్ని దర్శించిరండి, ఎంత మహాత్తమ శిల్పాలను మన పూర్వులు మలచారో! ప్రపంచాన్ని మరచి, తన రక్తాన్ని పోసిపెంచిన ఆ శిల్పవృష్టాలు ఈ నాటికి ఫలాలనిస్తూ

దర్శకులకు సేదతీరున్నన్నాయి. అదిగో మధుర దేవాలయం. పైపైకిలేస్తూ నిటారుగా మేఘాలను దూసుకొని, తలపుత్రి నిలిచిన ఆ మహాశిథిరంపై కలశం అమర్ఖిన ఆ దివ్యశిల్పి పేరెవరైన ఎరుగుదురా? ఎంతపెద్ద క్షట్టదం ఆ చిత్రకాల? ఒక్కదెబ్బ ఎత్తువైతే ప్రాణం ఉట్టిపడే ఆ మూర్ఖి భేగ్నమై యుండేది కదా? ఎంత భక్తి? ఎంత శ్రద్ధ? ఎంత తన్నయత? ఎంత మోహ విస్కరణ? ఎవరాదాతలు? అంత ధనం ప్రవహించినవారు? ఎందరు శిల్పులు శ్రమించారో? ఒకనాటిదా ఆ తప్పన్న? ఎవరి మహా ప్రేరణ నిచ్చింది? “త్యాగాయ సంభృతార్థానామ్” సంపాదించిన అర్థం త్యాగం కొరకే అని నేర్చే ఈ కాషాయ ధ్వజలక్షణమే కదా; ఈ గురువే కదా!

ఈ ధ్వజచ్ఛాయలో అనాడిగా మన దేశం ఆసుర శక్తులను నిర్మించింది. ఈ అరుణ కేతువును ధరించి మన పూర్వులు అధర్మాన్ని, రాక్షస శక్తులనూ నిర్మించారు. ఇతిహస, పురాణాలో వర్ణింపబడ్డ మహావీరుల రథాలపై ఈ కాషాయధ్వజమే శోభిల్లింది. రాజపుత్రుల పరాక్రమానికి పరమోజ్యల చిహ్నంగా వెలుగొందింది ఈ ధ్వజమే. చత్రపతి శివాణి ఈ ధ్వజచ్ఛాయలోనే స్వరాజ్య స్వధర్మ! ప్రభోదంచేసి, హిందూ సామ్రాజ్యాన్ని నిర్మించాడు.

సూర్యుడు అజ్ఞాన తిమిరాలను తొలగించి జ్ఞానతేజస్సులను ప్రపంచానికి ప్రసాదించడానికి ఉదయించేటప్పుడు దిశలను కనికరించి ఆ మహాత్తర తేజస్సుల ఆగమనాన్ని తెలిపేది ఈ కాషాయ వర్ణమే. పాపాన్ని మలినాన్ని దహించి పవిత్రమై, పైకి లేచే ఆగ్నిదేవుని పవిత్ర శిఖిలను వరించినది కాషాయ వర్ణమే. “కేతుం అరుణం యజధై” అని, “అరుణైః కేతుభిస్సహ” పురోగమించండని ప్రభోధిస్తూ “ఏతాదేవసేనాకి సూర్యకేతవః, సచేతకః, అమిత్రాకనో జయింతుస్వాహః”, ఈ దేవసేనలు

ఉన్నాహంతో సూర్యవర్గ ధ్వజాలను హని పురోగమిస్తున్నాయి. ఇవి తప్పక మన శత్రువులను జయించుగాక! అని ఉద్యమ గీతాలను పాడిన వేద మంత్రాలు ఈ కాషాయ ధ్వజకీర్తికే నీరాజనాలెత్తాయి.

రాష్ట్రానికి, మన ధర్మసంస్కృతులకూ, మన సనాతనమైన జీవన గమనానికి సాక్షిగా, సూర్యరిదాతగా నిలిచినది కాషాయ ధ్వజమే. ఈ ధ్వజం నుండి సూర్యరిహంది. దీన్ని ధరించి దేశధర్మ, సంస్కృతులను పరిరక్షించడానికి రక్తధారల భగీరథులు ప్రవహించాయి. ఆలాంటి దివ్య యశస్వుకు ప్రతీకం, నిర్మాణం, మాతిన్యరహితం, పరమ పుస్తితం, సన్మాసులుగు వీతరాగులకూ, పరమ వీరులకూ ఆదర్శసూర్యరికేంద్రంగా వెలుగొందిన లక్ష్మీం ఈ భగవాధ్వజం. కనుకనే సుఖుం గురువుగా కాషాయాన్ని స్వీకరించింది.

ఇలాంటి గురువును వరించిన తర్వాత ఆ గురువుకు మన తను మనోధనాలనర్పించి హాజించడం విధి. నిత్యమూ ఈ గురువైన భగవాధ్వజం ఏ జీవన తత్త్వానికి ప్రతీకమో, ఆ తత్త్వాన్ని ఆనుష్టించడానికి అధికారికంగా సమయాన్ని అర్పించడమే తనువు నర్పించడం. మన తత్వం విజిగీములుగా జీవించడం నేర్చింది. మన ఆదర్శం ఆచి. దాన్ని గ్రహించి జీవించడంతోపాటు, మనం నేర్చిన ఆ జీవన తత్త్వాన్ని మననం చేసుకుంటూ ఇతరులచేత మననం చేయిస్తూ, మన జీవితాన్ని, మనస్సునూ అధికారికంగా ఈ రాష్ట్రతత్త్వాన్ని ప్రచారం చేయడానికి సమర్పించుకోవడమే తను మన సమర్పణ. ఆలాగే గురుదక్షిణగా ప్రతివర్తమూ మన సర్వక్తునీ వినియోగించి ఆర్థించిన ధనాన్ని మన భగవాధ్వజం ముందు సమర్పిస్తాం. ధన సమర్పణ ఒక ప్రబలమైన పరీక్ష లేఖితో, బాధతో గురుదక్షిణకై భావుకుడైన స్వయం సేవకుడు

పరిమిత శక్తిని సమర్పిస్తా అనుభవించే వేదన మన రాష్ట్రానికి పరం
 పరను గుర్తుకు తెచ్చి, మన ఈ రాష్ట్రానికి గురువైన భగవాధ్యజం
 పట్ల మన విశ్వాసాన్ని పెంచుతుంది. తన గురుపత్రికి కుండల
 ములు తెచ్చియిచ్చేందుకు పోతాళంలోకి తక్కుణ్ణి వెంటబడి తరిమిన ఉదం
 కుడూ; గురువుగారి ఆదేశముతో రఘుమహారాజును యాచించి, ఆ రాజు
 ప్రతాపప్రతిథతో సంపాదించిన మహాధనాన్ని నిర్మించి గురువు
 కర్మించిన కొత్తవ్యుతుడు, పరోక్ష గురువైన ద్రోణునకు తన విద్యాను సార్థక
 మొనరించే అంగుష్ఠాన్ని కోసి ఇచ్చిన ఏకలవ్యుతుడూ, ఈ మహాపరంపరలో
 అర్థించినా త్యజించగల త్యాగాన్ని ఈ కాషాయ ధ్యజం నేర్చే గుణ
 పాతాన్ని గ్రహించినవారే! ఏ జాతి, ఏ ధర్మమూ తాను నమ్మిన విశ్వ
 పాల పట్ల అంకితభావాన్ని పెంచుకోకుండా మనుగడ సాగించలేదు.
 హిందూజూతి పునర్జ్ఞాగరణ కొరకు మహాద్యమంగా సాగుతున్న రాష్ట్రీయ
 స్వయం సేవక సంఘం జూతి ప్రజలలో త్యాగ శీలాలను, స్నేహం
 సోదరత్వాలను వ్యాపింప జేసుంది. ఆందుకే ఈ సాధనకు, ఈ సాధన
 ద్వారా సమాజశక్తి నిర్మాణానికి భగవాధ్యజాన్ని గురువుగా స్వీకరించి
 పురోగమిస్తున్నది. ఆందుకే ఆషాధ హర్షిమనాడు దేశమంతటా భగవా
 ధ్యజచ్ఛాయలో సంఘటిత హిందూ సమాజాన్ని సమీకరించి “ఇదం
 మను, రాష్ట్రామస్వామో” అనే వైదిక యజ్ఞాగ్నిని దేశంలో రగుల్గూ
 లుపుతున్నది.

రష్యోబంధనం

ప్రతి పండుగకూ ఒక విశేషమైన ధార్మిక సంబంధమో, లేక మరో సంబంధమో, ప్రాచీనమైనది ఉండి తీరుతుంది. అనాదిత్వమేగాక, దానిని చిరకాలం సమాజం అనుసరిస్తూ వచ్చినంచువల్ల సమాజానికి ఆ పండుగలకీ విడదీయరాని సుబంధం ఏర్పడుతుంది. ఆపద వచ్చినప్పుడు తాబేలు తన డిప్పలోకి కాళ్ళు ముడుచుకొని, ఆపద తొలగగానే కాళ్ళను తిరిగి బైటకుతెచ్చుకొని స్వేచ్ఛగా తిరుగుతుంది, ఆలాగే ఆపదలలో మన సంప్రదాయాల విశేషాలను ప్రకటించే పండుగల స్వరూపం కుంచించు కొనిపోయింది. ఇక, ఆ పండుగల స్వరూపాన్ని స్వతంత్ర సమాజంలో యధారూపంలో ప్రకటించుకొని, గ్రహించి, అనుసరించాలి. దాని నుండి ప్రేరణ పొంది, సమాజానికి దాని ఆవసరాన్ని విప్పి చెప్పాలి.

పండుగలు అనేకం ఉంటాయి. కాని కొన్నింటికే శాశ్వతత్వం లభిస్తుంది. ఏదో కొన్నాళ్ళు రాన్ని ఆచరించి విడిచిపెట్టడం కావుండా, కష్టంవచ్చినా, సుఖంవచ్చినా దాని ననుసిరించే పరిపోటి. అది ఉపయోగ పడే తీరూ సమాజవరంగా ఉపయోగకరంగానైనా ఉండాలి. లేదా దేశ కాలాతీతంగా ఆధ్యాత్మిక మనోధర్మాన్ని పోషిస్తూ ఉండేదిగానైనా కావాలి. కాలగతిలో ఆలా దాని ఉపయోగం స్థిరపడిపోవాలి. దాన్నుంచి ఆ ప్రేరణ పొందగలగాలి.

రఘుబంధనం ఆలాంటి పండుగల్లో ఒకటి. రఘుబంధనం శ్రావణ పూర్ణిమ రోజున వస్తుంది. ప్రాచీన కాలము నుండి ఈ శ్రావణ పూర్ణిమ విద్యాధ్యయనమునకు ప్రారంభ దినంగా పాటించబడుతుండేది. శ్రావణం

నుండి వర్షాబుతువు ఆరంభమవుతుంది. వ్యాపార వ్యవహారాల అలజడి తగ్గి అధిక సంఖ్యాకులు తమ తమ ఇండ్లలో స్వియవృత్తులలో స్థిరంగా ఉంటారు. ఆలాంటి స్థిర సమయంలో శాంతంగా ఆధ్యయనాధ్యాపన క్రియలు నులభసాధ్యము లవుతాయి. కనుక ఈనాడు శాస్త్రోఽక్తంగా తమ విద్యా విజ్ఞానాల అభివృద్ధికి కంకణం కట్టుకొని ప్రయత్నం ప్రారంభం చేసేరోజు. చాతుర్మాస్య దీఖాదినాఱగా కూడా యతులకు, సన్మానములకు స్థిరంగా ఒక చోట ఉండి తమ అనుష్ఠానాలను చేసుకుంటూ, ధర్మనుష్ఠాన తత్వ ప్రతోధాలను కొనసాగించే కాలం.

ప్రతి సమాజానికి శరీరశ క్రితోపాటు మేధాశ క్రి కూడా ఆవసరం. సమాజపు బుద్ధిని విద్యా విజ్ఞానాలతో అభివృద్ధిపరచి, సమాజ పురోభివృద్ధికి ఆవసరమైన మేధాశ క్రిని వికసింపజేయడం కూడా ఒక మహావతమే. మన సమాజం వ్యక్తి, సమష్టుల మేళు కలయికకై వికసింపజేసిన వ్యవస్థలలో శరీర మేధాశకుల వికాసంకొరకు కూడా కొన్ని ఏర్పాట్లుచేసి దానికి కూడా ధార్మికమైన ప్రతిపత్తి ఇచ్చింది. “అగ్రతః చతురోవేదాన్, పృష్ఠతః సశరం ధనుః” నాల్గు వేదములు ముందు నడిచినపుడు దానిని రక్షించ జానికి వెనుక ఆయుధ పాణుత్తే, ఆవేదముల రక్షణకు నిలువగల సమాజం ఉండాలి. అది లేనినాడు ఆ సమాజం ఎంత మేధాశ క్రిని కలిగి వున్న లాభంలేదు.

హర్యం ఒకప్పుడు దేవదానవులకు పన్నెండెండ్లు యుద్ధం జరిగింది. ఆ యుద్ధంలో ఇంద్రుడు ఓడిపోయినాడు. రాక్షసుల బాధల వత్తిడిని తరించలేక అనుచరుణతోపాటు ఆమరావతిలో తలదాచుకున్నాడు. రాక్షస రూజు ముల్లోకములు జయించి, తనకు ఊడిగాలు చేయాలని ప్రకటించాడు. దేవకర్మలు, దేవధర్మములు పరిహసింపబడుతూండేవి. రాక్షసులు

క్రమంగా అమరావతిని కూడ ఆక్రమించుకోడానికి వచ్చారు. అప్పుడు ఇంద్రుడు బృహస్పతిని సమీపించి “ఆచార్య, మీరు బుద్ధిమంతులు, రాజు నుఱు అమరావతిని చుట్టుముట్టారు. ఇంక లాభంలేదు. యుద్ధం చేసి మరణించడం శ్రేష్ఠం. దీవించండి” అని నమస్కరించాడు. బృహస్పతికి దారితోచలేదు. యుద్ధం వద్దని మందలించాడు. అది అదను కాదన్నాడు. దేశకాల పొత్రాల ననుసరించి పురుషుడు కర్మాభిరతుడగుట మంచిదని సలహా ఇచ్చాడు. ఇద్దునికది నచ్చలేదు.

ఇంతలో శచీదేవి వచ్చి “ప్రభూ! పౌరుషం ప్రకటించడానికి ఇంతకంటే మరొక సమయంరాదు. మీ ధర్మమూ, మర్యాదలు, మీ కర్మలూ అపహసింపబడినా, అవమానింపబడినా, ఇది అను కాదని ఊరుకోదం మంచిదికాదు. ఇంతగా అవమానాగ్నికి దహించుకుపోతున్నా, గుండెలో సెగలు రాజకపోవడం పౌరుషానికి చిహ్నం కాదు. దేవ హితములైన సర్వ ధర్మముల సంరక్షణ కొరకు నేడు సర్వులూ సిద్ధమై మీకు జయాన్ని కోరుతున్నారు. మీకు రక్త కట్టి నిల్చుంటున్నా” రని ఇంద్రునికి రక్తకట్టి, ఇంద్ర విజయానికి పరమేశ్వరుని పూజించింది. దేవతలు ఆభాలగోపాలమూ ఇంద్ర విజయ యాత్రను సమర్థించారు; అందగా నిలిచారు.

ఇంద్రుడు రాజును సైన్యాన్ని ఎదిరించి, రాజునులను జయించాడు. అలా తెరిగి ప్రతిలోకాధిపత్యాన్ని చేబట్టి, దేవ ధర్మ దుందుభులను ప్రోగించాడు.

నాటి నుండి ఈ పర్వదినంనాడు “యేనబద్ధోబలీరాజా దానవేంద్రో మహాబలః, తేనత్యామభి బధాన్మి. రషేమాచల మాచల” అని పరిస్తూ రక్షను కట్టుకునే ఆచార మేర్పడింది.

ఆపదలోవున్న ఇంద్రునికి ఆలనాడు శశిదేవి రూపంలో సర్వ వేవతలు రక్త కట్టి ఇంద్ర విజయానికి తోడ్పడినారు. ఇది విచిత్రమైన కథ.

దేవ ధర్మం సర్వశైఖమైనదే, దేవ గురువు బృహస్పతి సర్వ
శైఖమైన బుద్ధిముతుడే. కానీ, రాజున శక్తి విజృంభించినప్పుడు, దానిని
ఎదిరించగల భౌతిక శక్తిని, సమీకరించలేని సమయంలో ఇంముని భార్య
స్వయంగా రక్కకట్టి, యుద్ధానికి ప్రేరేపిస్తుంది. యుద్ధంలో హాని సంభ
వించవచ్చు. తన మాంగల్యానికి మొప్పం రావచ్చు. కానీ ధర్మ, కర్మలకు
హాని సంభవించి, దేవతలోకంపై రాజునరాజ్యం ఏర్పడే విషమ సంది
ఏర్పడుప్పుడు, స్వసుఖం విడిచి తన ధర్మాన్ని శచీదేవి నిర్భయంగా
అనుసరించింది. తన మాంగల్యంమీద ఆ తల్లికి అంత విశ్వాసం. ఈ
చర్యతో దేవతలలో ఎంతటి పౌరువం విజృంభించి ఉండవచ్చు? ఎంత
తెగింపు వచ్చివుండవచ్చు? ఎంత కట్టబాటు జాగ్రత్తమై యుండవచ్చు?
మేర ఒక్కటేగాక, సమైక్య ప్రయత్నానికి పురిగొల్చిన ఆ “రక్ష”
సమాజ రణశ్శకు ముక్కోటి శక్తులను ఏకంచేసి నడిపించిన “భాగ్య
రక్ష”గా రూపొందింది. దేవతలు విజయం సాధించారు.

మానవుడు దేవాంశ కలవాడు. ఈ కనబడే ప్రపంచంలో జీవ
యాత్రకు ఏమిచేసినా ఆతనిలో స్వభావ సిద్ధమైన సద్గుణాలు కోకొల్లలుగా
ఉన్నాయి. ఎంతటి స్వార్థియైనా జీవితంలో ఎప్పుడో ఒకప్పుడు ఆశ్చర్య
విశ్రమాలు కళింపజేసే తెగింపుకు హూనుకుంటాడు. ఇది సమాజం. సర్వ
సామాన్యం. మానవుడు సంస్కరశిల కూడా. సంస్కరాలు ఎలా నిరంత
రాయంగా ఆతనికి లభిస్తే, ఆ సంస్కరాలుద్ధేశించిన దిశలో ఆతని
ప్రయాణం నడుస్తుంది? సమాజంలో ఉన్న వ్యక్తులలో ఏది విదరాని
బంధాన్ని సృష్టిస్తుంది? భౌతికమైన కోరికయా? ఆ కోరికపైన ఆధారపడిన
ప్రవర్తనయా? అది వ్యాపారమే కాగలదు. భౌతిక వాంచలమీద ఆధార
పడిన స్నేహసంబంధాలు లాభనష్టాల ఫలితాలనుబట్టి ఉంటాయి. ఆదే
ఆధారంగా నిలపుతే సంఘర్షణ తప్పదు. వ్యక్తి వ్యక్తికి మద్యాను

మానం, శంకా తప్పవు. సంస్కరముతో ఇవే ఇమిడ్చి ఇస్తే జీవనధ్యాయం కూడా శంకాసంకులం కాక తప్పదు. కనుక సమాజ ధారణకు కావలసిన గుణములలో నిరోహమైన ప్రేమ చాలా ముఖ్యమైనది. వైభవదశతో స్వరించని రక్ష, అపాయం తటస్థించినప్పుడు స్వరించి, దేవతల నొకే ప్రాట కట్టగలిగింది. “నేవు సమాజానికి రక్ష, నీకు సమాజానికి రక్ష” అనే భావనతో “ఏ రక్షతో మహా బలవంతుడైన రాక్షస రాజును బంధించ గలిగామో ఆ రక్షతో నన్ను బంధిస్తున్నారు.” అనే నేటికి మనం ఈ పండుగను చేసుకుంటున్నాం

నిత్య జీవితంలో ఎవరికివారం మన మన వ్యవహారాలలో, సంసారాలలో చిక్కుకుని నడుస్తున్నప్పుడూ, ఆశయ విశ్వరణ జరుగుండా ఏ విద్యా విజ్ఞానాల మీవ మన ధర్మసంస్కృతి సంప్రదాయాలు ఆధార పద్మాయో వాటిని స్వరింపజేసేటి శ్రావణపూర్ణిమ. ఆ ధర్మ సంస్కృతి సంప్రదాయాలకు నష్టం వాటిల్లినప్పుడు, పరస్పరమైన రక్షకులమై నిఱ్చనే గుణపాఠం నేర్చేది రఘాబంధన్.

“ధర్మరక్షతి రక్షితః”, ధర్మ స్వభావమది. ధర్మం ఎవరిని రక్షిస్తుంది? ధర్మాన్ని రక్షించినవాళ్ళనే ధర్మం రక్షిస్తుంది! ధార్మికులై ధర్మ సంస్కారము స్థిర సంకల్పాలైఉన్న ప్రజలు ఒకటై ధర్మరక్షణకు నిఱ్చన్నాడు, ఆ ధర్మం అట్టివారిలో ప్రాణం నింపి, జీవంపోసి, వారిని అఛేయులుగా చేస్తుంది. అట్టి ధర్మరక్షణతో పరస్పర రక్షణ, సమాజ రక్షణ ఉన్నాయి.

రఘాబంధనంలో ఆ స్వభావం ఇమిడి ఉన్నది. ఆ స్వార్థినిచేచు శక్తి ఉన్నది. ఏనాడో శచీపురందరుల గాథేకాదు. చారిత్ర్యకంగాకూడా మనకి రఘాబంధనంతో ఇమిడి వున్న కథలు ఆనేకంగా కనిపున్నాయి.

ఔరంగజేబు పరిపాలనలో హిందువులపై ఆతడొనర్చిన అక్రమాలకు అంతులేదు. తన సామంతుడైన ఒక రాజపుత్రునిపై ఆతనికి కినుక వచ్చింది. మోసంతో ఆతనిన్న వధింపజేసి, ఆతని కుటుంబాన్ని మట్టు పెటుడానికి యోచించాడు. ఆ రసపుత్రునిభార్య, ఔరంగజేబు సామంతులలో మరొకనికి. ఆతడూ రసపుత్రుడే - రక్ష పంపిందట. ఆ రక్షను పంపిన ఆ సోదరిని రక్షించడానికి ఆ రసపుత్రవీరుడు కంకణం ధరించి ఔరంగజేబు ప్రయత్నాలను విఫలమైనరించాడు. అమరసింహ - దుర్గా దాసుల కథ జగద్వితంకదా!

చత్రసాలుడు బుందేర్థంద్క రాజు. మెగలాయిలతో పోరి పోరి అలసిపోయినాడు. చివరికి విసిగి, పిసిగి హిందూ సామ్రాజ్యాన్ని వ్యాపింపజేయ స్థిరప్రతుడై నిల్చిన శ్రీ బాణీరావు పీష్యాకు సందేశం పంపి సహాయం కోరుతాడు. బాణీరావు చత్రసాలునికి రక్షపంపి ఆతనికి సహాయం చేస్తాడు.

హిందూ ధర్మరాజ్య ప్రతిష్ఠాత శివాజీ, భవానీదేవి కృపాలబ్దమైన ఖడ్గాన్ని స్వధర్మ, స్వరాజ్య రక్షణలకు ఉపయోగిస్తానని ప్రతినబూని రక్షకంకణం ధరిస్తాడు.

రక్షాబంధనం నేటికి సమస్త భారతంలో ఏదో ఒక రూపంలో ఆచరింపబడుతూన్న పండుగ. మన సమాజంలో ఏ కార్యక్రమానికి హూను కున్నా సంకల్పం చెప్పుకోక తప్పదు. ఆ సంకల్పం “నేను ఈ పనిని చేస్తున్నాను” అని దానికి ముందు సంకల్ప చిహ్నంగా “రక్ష”ను కట్టుకోడం ఒక ధారికైక క్రియ చిహ్నం. అంటే, ఆ తలపెట్టిన కార్యాన్ని నిర్మిష్టుంగా హూర్తి చేస్తాను అని ఆరక్షను ధరిస్తామన్నమాట. సాధారణ సంప్రదాయము, పరిపాటిప్రకారం ఈ రోజున అన్నకు తోబుట్టువు రక్షకదుతుంది. తోబుట్టువుల మధ్య ప్రేమానురాగాలకు అవధులుండవు. సమాజంలోని వ్యక్తులందరూ తోబుట్టువులే. ఆ సమాజంలోని తోబుట్టువు తనాన్ని గ్రహిస్తే రక్షాబంధన తత్వం బోధపడుతుంది.

“ఈ సమాజం నాది. ఇది నా విచాల కుటుంబం. ఈ కుటుంబ సుఖ దుఃఖాలు నావి. మంచి చెడులు నావి” అనే భావనతో సహజస్కృత భావం స్పృరిస్తుంది. సమాజం అందేనే అది. వ్యక్తులమధ్య పరస్పర రక్షణ భావం అంటే శరీర రక్షణ వరకే కాదు. ఏదో ఒక సమభావం, సమాన స్పందన, సమాన అనుభూతి లేనిదే సమాజం ఏర్పడదు సమానంగా, సమత్వంగా కొన్ని లక్షణాలతో జన్మించే వ్యక్తుల సమాహమే సమాజం. ఆలాంటి వారికి సమాన భావం, స్పందన, అనుభూతి ఉంటాయి. అప్పుడే పరస్పరం స్నేహభావం అంకురిస్తుంది.

హిందువులకు సమాజ భావమంటే ఏది? దేనివలన వారిలో సమాన స్పందన కల్గితుంది? ఏ అనుభూతి వారిలోని ఏకత్వాన్ని స్పృహింపజేసి వారిని కర్తవ్యమృతులనుగా చేసుంది? ఏది లోపించినందువల్ల నేడు హిందూ సమాజం నిర్దాణమై ఉన్నది?

హిందూ సమాజం ఈ దేశంలో అనాద్యనంత స్థితిగల సమాజం. ఏనాడు పరమేశ్వరానుగ్రహం వల్ల జీవన వికాసం ఇక్కడ గల్గిందో నాటి నుండి నేటివరకు ఇహపర సాధకమైన ఒక తత్త్వాన్ని మార్గంగా పెట్టుకొని ఇక్కడ ఈ సమాజం అనంత యూత్తను సాగిస్తున్నది. ఈ యూత్తనో ఈ సమాజ జీవనపోషణకు, సంరక్షణకు, వికాసానికి, మామూలు వ్యక్తుల నుండి మహర్షులు, చక్రవర్తుల వరకు తమ సర్వశక్తులను ధారపోసి ఒక పరిపాటిని ఏర్పరిచారు. ఒక జీవన లక్ష్యాన్ని, జీవితంపట్ల ఒక దృక్కు ధాన్ని వికసింపజేశారు. అది హిందూ సమాజంలో ప్రతి జీవన చర్యలో ప్రత్యుషమవుతుంది. కాలపు వత్తిశ్శవల్లా, తాకిడులవల్లా కొంత స్వరూప బ్రథంశం పొందినా సమాజ లక్ష్యం భావం ఒకటిగా ఆసేతుసీతనగం

కన్నిస్తుంది. అంతస్యాతంగా ప్రవహించే ఆ ఏకత్యాన్ని పరామర్శుస్తే, వైందవధర్మం సంస్కృతి, సదాచార పరంపరల సంపూర్ణ చరిత్ర ఈ దేశంతో వైందవ జూతికున్న “మాతా పుత్ర” సంబంధపు అనాద్య నంత స్వప్తంగా దర్శనమిస్తాయి.

ఈ మహాతర పరంపరను సృష్టించిన, ఈ భావనను స్వరింప చేయడానికి పూర్వులు జరిపిన కృషి, పడినపాట్లు, సాధించిన విజయాలు, పొందిన పరాజయాలు, వాని విమర్శ మనను స్వందింపజేస్తాయి.

వేముడు క్రూరుడై సమాజాన్ని హింసిస్తున్నపుడు, వృథమహాతాజు ప్రజలకు ధర్మ రాజ్యాన్ని ప్రసాదించడానికి పడిన పాట్లు మనను కదిలిస్తాయి.

రాజ ధర్మం విస్మయింపబడిననాడు, ధర్మరక్షకుడైన రాజు ఎంతటే ఆసిధారావతుడై ఉండవలెనో చూపడానికి శ్రీరామచంద్రుడు పడిన పాట్లు, సీతమ్మ దుఃఖాలు మన గుండెలను కదిలిస్తాయి. కండ్ల నీరు కురిపిస్తాయి.

ధర్మ మర్గావలంబనం కౌరకు పాండవులు పడిన పాట్లు, భంగ పాట్లు మన హృదయాలను కలపెడతాయి. మనసులకు పదును పెడతాయి మహాచక్రవర్తులను, స్వమాట్లులను తన పాదాల నభివేకింప చేసుకోగల మహాత్ముడు శ్రీకృష్ణభగవానుడు. “ఇదం న మమ” అని విరాగియై కర్మ జీవనంతో సాధు సంరక్షకుడై, దుష్కారుల హంతయై ధర్మ సంసారమ చేసిన తీరు మనలో ఉత్సేషాన్ని, భక్తి భావుకతలనూ వెలయిస్తాయి.

చంద్రగుప్త చాణక్యులు, మహారాష్ట్రాప్రతాప్ బామా షాహీలు, శివాజీ రామదాసులు, ప్రతాపరుద్ర విద్యానాథులు, హరిహర విద్యారఘ్యులు ఈ పరంపరాగత ధర్మాన్ని, జీవనాన్ని పోషించి, రక్షించి వికసింప జేయడానికి పడిన పాట్లు మనలో ఒక ఆత్మీయతను సృష్టిస్తాయి.

ఈ మహా పరంపరలో ఒక ఆత్మీయభావం స్వందిస్తుంది. ఈ దేశం నాది, ఈ ధర్మం నాది, ఈ చరిత్ర నాది, ఈ మహాజనం నా సోదరులు ఆనే దివ్యానుభూతి, ఒక అమృత భావన స్వందిస్తుంది. దీని రక్షణ, పోవణ భారం,

రక్షణ కర్తవ్యం, వికాస కార్యం నాపైన ఉన్నాయి అనే భావన స్ఫురించి, మనసు కర్తవ్యమృఖులనుగా చేస్తుంది. ఆ భావన స్ఫురించిననాడు, ఈ మహాయాత్రలో, ఈ మహాదీక్షలో కలిసి ప్రయాణం చేస్తున్న వాట్చునా వాట్చు అనే భావన సమాజంగా జన్మిస్తుంది. ఈ భావం లేకపోబడే కదా మనం వేరై, విడిపోయి, ఒకరినొకరు విరోధించి, ద్వేషించి, ఒకరినొకరు వంచించుకొని ఈ మహాపరంపరను, ఈ జీవనామృతాన్ని, పోగాట్టుకున్నామనే భావన స్ఫురిస్తుంది.

“మనం ఒకదే. ఒకే అనుభూతులుగా సమూహం మనది. మన ఇహపరాగ ఆనుబంధం ఒకదే. మన హృదయ స్ఫురించన ఒకదే. మన యించు ఏక్యతలో మన వికాసం ఉన్నది. దీని రక్షణలో మనలో అమృతం నించి, మన సమాజానికి సంజీవిగా వనిచేయగల శక్తి ఉన్నది.” అదే భావనతో “సీవు నాకు రక్ష, సీకు నేను రక్ష, మనమీ సమాజానికి, ధర్మానికి రక్ష, ఈ సమాజము, ధర్మము మనకు రక్ష” అనే ఉత్సవాల్ల భావంతో ఈ రాష్ట్ర పూర్తిమనాడు మననం చేసుకోగల్లుతాం.

రాష్ట్రీయ స్వయంసేవక సంఘం ఈ పండుగను తిరిగి సమాజంలో భాతృభావనను, ఏక్యతను, ఏకీకృత శక్తిని పెంచడానికి ఆచరింప చేస్తున్నది. వ్యక్తులలో అనేక గుణాలు ఉండవచ్చ. ప్రపంచ దిగ్రాఖంతి కలింపజేసే చాతుర్యం, విద్వాత్తు, తదితర కౌశలాలూ ఉండవచ్చ. కాని అవి సమాజానికి అభిముఖంగా, ఉపయోగకరంగా నడవకపోతే లాభం లేదు. “మణిః వజ్ర సముత్క్షర్ణా, సూత్రస్యస్తిమేగతః”, అని మహాకవి కాశిదాసు అన్నారు. మఱులు పుడివిడిగా ఎన్ని పడిఉన్న లాభం లేదు. వానిని ఒకచోట చేర్చాలి తాననుకున్న ఊహాతో, తానూహించిన రూపంలో మలచాలి అలా మలచిన ఆ విడివిడి మఱులను ఒక సూత్రంలోకి బంధించాలి. మాల అందంగా ఉండాలంటే దానిలో ఒక క్రమం, ఒక ఊహ ఉండాలి. ఏక సూత్రతలేక, ఊహలేక ప్రోగ్రపోస్తే దానికి విలువ లేదు. రాష్ట్రీయ స్వయంసేవక సంఘం ఈ మఱులకు మెరుగుపెట్టి, తొఱచి మలచి, పరస్పరం ఒకే మాలగా రూపొందచేసేందుకు సంఘటన రూపంలో ఎత్తిగుచ్చుతూన్నది

విజయ దశమి

ఆశ్వయజ శ్రద్ధదశమిని విజయదశమి అనీ దసరా అనీ వ్యవహరిస్తాం. మన శాత్రుములలో, పురాణాలలో, కావ్యాలలోనూ, మనదేశంలోని ప్రజల పరంపరాగత జీవితంలోనూ విజయదశమికి ఉన్న మర్యాద, గౌరవమన్ననలు, ప్రాముఖ్యమూ మరో పండుగకు లేవనడం ఆతిశయోక్తికామ అసేతు శితాచలం, సర్వశారతంలో, ప్రతి ప్రాంతంలో ఈ పండుగను, ఈ మహా పర్వాన్ని ఘనంగా జరుపుకునే పరిపాటి నేటికి ఉన్నది.

దశమికి ముందు సవరాత్రులు జరుగుతాయి. అంటే ఆశ్వయజ శ్రద్ధపాద్యమి నుండి నవమి వరకు సకలలోక జననియైన ఆదిశక్తియొక్క అవతారాలను రోజు కొక్కుక్కుటి చొప్పున హాజిస్తారు. పదవనాడు విజయదశమి. ఈ ఆదిశక్తి అపరాజితా దేవియట. అంటే పరాజయం ఎరుగనిది. అప్రతిష్టతయట. అనగా ఎదురులేనిది. “జయంతి” యట. అనగా విజయశీలమైనది. వైజయంతి దేవియట. అనగా విజయముల నిచ్చనది.

ఈ పండుగ సందర్భంగా శస్త్రాశ్వరు హాజలు జరుగుతాయి. సాయంత్రం కాగానే సీమోల్లంఘనం చేస్తారు. అంటే పొలిమేరలు దాటడం అన్నమాట. ఈనాడే శమీవృత్తాన్ని (జమ్ము) హాజిస్తారు. జమ్ముని అగ్నిగ్రహితాడా అంటారు. ఆనాడు “శమీ శమయతేపాపం, శమీ శక్తువినాశనీ” అని స్నానిస్తారు. పొలి మేరలుదాటి గరుడ ధర్మనం చేసుకొని తిరిగి వస్తారు. గరుడు మహాస్వత్యశాలి. అయినా తన తల్లిని దాస్య

బంధనాల విముకీరాలినిగా చేయడానికి, మహా ప్రయత్నం చేయాల్సి వచ్చింది. సీమొల్లంఘనంచేసి అమృతాన్ని సాధించాల్సి వచ్చింది, అందుకే గరుడ దర్శనం జయిష్టవైన మహా వీరుని దర్శనంగా విజయ స్వర్గంగా భావిసాము. అది సీమొల్లంఘనం.

విజయదశమి సందర్భంగా రామలీలయ ప్రదర్శించడం కూడా ఉన్నది. రావణాసురుని బొమ్మను ఆరోజు తగులబెదతారు. రాజపుత్ర స్థానంలో విజయదశమి ఉత్సవాన్ని మహాత్మాహంగా జరపుకుంటారు. ఆయుధ క్రీడలు వగైరాలు జరుగుతాయి. హర్యం నుంచీ ఈ విజయ దశమినాడు శత్రుకౌశలాల పరీషా, అరితేరిన జోదులను గౌరవించడం పరిపాటిగా ఉండేది.

విజయదశమి ఈవిధంగా మన దేశంలో శక్తి హాషకు చిహ్నంగా మన జాతీయ జీవన పరంపరకు ప్రాణంగా నిలిచింది. విజయదశమి అనగానే శత్రుహాజ, సీమొల్లంఘన, అపదాజితా దేవిహాజ, విజయోల్లాసంగుర్యకు వస్తాయి. నిస్తారిణంగా పది ఉన్న ప్రాణంలో నవశక్తి ఉప్పాంగు తుంది. నిద్రాణమైన జాతికి, ఆశావహమైన, అజేయమైన జీవన సంకల్పం, పట్టుదలా స్వప్నిస్తాయి. విజయ దశమితో సంబంధంగల ప్రతిగాఢలోనూ ఇలా ఇహపర శక్తుల సమన్వయం కన్నిస్తుంది. జగత్తులోని అసురశక్తికి, దైవశక్తికి సంభవించే పోరాటము, ఆ పోరాటంలో దైవశక్తికి విజయమూ ఈ ఉత్సవంలో స్వప్నిస్తాయి.

పరంపగాగతమైన మానవ మర్యాదను ఉల్లంఘించి, ఏ బలమూ తన నిర్ణయాన్ని ప్రపంచమీద రుద్రలేదు. జాతుల నడిపించేది, ఆయుషాతుల స్వభావం. స్వభావం అనేది ఒక్కరోజులో వచ్చేదికాదు. ఆనుకరిస్తే ఏర్పడదు, ఈసడించుకొని వడిలించుకుండామన్నాపోదు. అది ఆయుషాతుల నెత్తురులో, మాంసమజ్జలలో, ఎముకలలో కలిసి ఉంటుంది. ఎంత

పరకు ఆస్వభావానికి దెబ్బతగలదో అంతవరకు ఆజాతి ఎన్నికష్టాలనైనా అవమానాలనైనా భరిస్తూ తన మనుగడ కాపాడుకుంటుంది. ఆ స్వభావాన్ని అవమానిస్తే ఆ జాతిమొత్తం ఒక్కటై అంతర్చూహితంగా ఉన్న సర్వశక్తులనూ క్రోణికరించుకొని ఆక్రోణిస్తూ లేస్తుంది. దెబ్బతిన్నపాములా లేస్తుంది. మహాశక్తిగా ఆవిర్భవిస్తుంది. కానీ, స్వభావమే నశిస్తే జాతి నశిస్తుంది. ప్రపంచంలో తన స్వభావాన్ని కాపాడుకోవడానికి తన మనుగడను నిల్చుకోడానికి విజయవంతమైన సాధన సల్పిన జాతులే తక్కువ. అది ఆయా జాతుల లోపం కావచ్చు. లేదా స్వభావ నిర్మాణంలో జరిగిన లోపమే కావచ్చు. హర్య సభ్యతలు గల జాతులుగా పేరు పొందినవేహి. నేడు ప్రపంచంలో తమ హర్య సభ్యతలను, సంస్కృతులను నిల్చుకో లేకపోయినవి. ఆయా సమయ సందర్భాలలో, ఆయాకాలాల ఆవసరాల హర్తికి ఆవసరమైన భావ వలయాలను నిర్మించుకొని ఎప్పటి కప్పడు రూపం మార్పుకుంటూ, నేడు హర్తి భిన్నమూర్తులుగా కన్నిస్తున్న ప్రజాసమూహాలున్నవి. కానీ పరంపరాగతంగా సృష్టి సర్వాన్ని మానవుని స్వమూపాన్ని పాత్రాత్మకరించుకోడానికి ఎదతెగుండా, నిర్విరామంగా కృషి, తపస్సులూ చేస్తున్నది ఒక్క భారతజాతి మాత్రమే. విజయదశమి ఆనిర్విరామ కృషికి, ఆ తపస్సుకూ సాక్షి; ఆ కృషినీ, తపస్సునూ, నిత్యానూతనంగా నడిపించే మహాపర్వం.

కల్పంత కాలంనుంచీ నేటివరకు ఏటా శరతాగ్రంఠం తెచ్చి చాంద్రీమయ మాధుర్యమృతంతోపాటు విజయదశమికూడా ఒకే దివ్య సందేశాన్ని అందుకొమ్మని మనను ఆహ్వానిస్తుంది. మనను ఉత్సాహంతో నింపి ముందుకు నడిపిస్తుంది. మన సంస్కృతి చరిత్రకు విజయదశమి సజీవసాక్షి. మన జాతీయ వికాసాన్ని అచ్చంగా చూపే దర్శణం. మనలోని స్వార్థాన్ని, దుర్భలత్వాన్ని, తామసాన్ని తొలగించి నడిపించే శక్తి.

విజయదశమి చరిత్ర హందూజాతి చరిత్ర. విజయదశమి ఇచ్చే సందేశం మన జాతిని సనాతనంగా చిరంజీవిగా నిల్చే అమృత సందేశం.

ఉపనిషత్తులో ఒక కథ ఉన్నది. రాక్షసులకూ - దేవతలకూ యుద్ధం జరిగింది. ఆ యుద్ధంలో దేవతలు జయించారు. కానీ దేవతలకు ఆ విజయం ఎక్కుడలేని అహంకారము తెచ్చి పెట్టింది. దేవతలందరూ దర్శారు తీర్చారు. ఇంద్రుడు, అగ్ని, వరుణు, వాయువూ మొదలగు తేజోమూర్తులు ఆసీనులై తమతమ పౌరుషగాధలను వల్లిస్తున్నారు. తమ తమ పరాక్రమంవల్లనే అసురులు ఓడిపోయారని చెప్పుకుంటుంన్నారు. తామే దేవ విజయానికి కారకులమని ప్రగల్భాలు పలుకుతున్నారు. ప్రతి ఒక్కదూ తనవల్లనే విజయం సాధ్యమైందని అంటున్నాడు. ఇంతలో ఆకాశంలో ఒక మూల తచ్ఛిల్మితలా మెరుపు మెరిసింది. విభ్రాంతి కల్గించే ఆ మెరుపును దేవతలెన్నడూ చూచివరగరు. ఆ శక్తిపుంజం కళ్ళకు మిరుమిట్లు కొల్పింది. సమస్త భౌతిక శక్తులకూ అధిష్టాన మూర్తులైన దిక్కాలకులు ఆ తేజఃపుంజాన్ని చూచి ఆశ్చర్యంతో ప్రతిథలు కోల్పోయి అలోచనలో పడ్డారు.

“ఎక్కడిదా మెరుపు? ఆ మెరుపులో వెల్లిన ఆ తేజోమూర్తి ఎవరు?” అని అడిగాడు ఇంద్రుడు. బృహస్పతి బుద్ధి పనిచేయలేదు. దేవతల అలోచనలు స్తంభించాయి.

“అగ్ని! వెళ్లి ఆ తేజమేమిలో తెలుసుకొని దయచేయండి” అన్నాడు ఇంద్రుడు. అగ్ని వెళ్లాడు.

కాని ఆ దివ్యమూర్తిని సమీపించగానే అగ్నిదేవుని నోరు పెకల లేదు. చేష్టలు లేక అలా నిల్చుండిపోయాడు.

“ఎవరు నువ్వు?” అని ప్రశ్నించిందా తోటోమూర్తి తానే. అగ్ని తేరుకున్నాడు. “నన్నె రుగవా? అగ్నిని. జాతవేదుణి. సృష్టిలో నా అజ్ఞకు బద్ధంగాని దేది లేదు” అన్నాడు.

“అంత శక్తిమంతుడవా నీవు?”

సమస్తోకాలలోగల స్తావర జంగమ వదార్థాలను కాల్చి, బూడిద చేయగల సమర్థుణి. నా ఆంశలేనిదే జీవి బ్రితుకదు” అన్నాడు అగ్ని.

“అందాకా వద్దులే. ఏది, ఈ గడ్డిపోచను కాల్చిచూడు” అని ఆ దివ్యమూర్తి అగ్నిముందు ఒక గడ్డిపరకను ఉంచింది. అగ్ని తన సర్వదాహశక్తిని ముప్పిరిగా ఆ గడ్డిపోచపైన ప్రయోగించాడు. మహాగ్నిజ్యాల లను కురిపించాడు. విస్మేటకములైన జ్యాలాకీలలకు కూడా గడ్డిపోచ రూపం చెడతేదు. కందలేదు. వడలిపోలేదు. అగ్ని తలదించుకున్నాడు. అవమానంతో తిరిగివచ్చాడు.

“మహేంద్రా! అగ్ని పరాజితుడైనాడు” అన్నారు.

“ఎమిటీ? అగ్నికి పరాభవమా? వాయుదేవా! తమరు వెళ్ళిమాడండి! ఆ రూపం ఎవరిది? ఎవరాశక్తి?”

వాయుదేవుడు ప్రబల ప్రథంజనుడై వెళ్ళాడు.

“నీవెవరయ్యా?” అని అడిగిందా దివ్యమూర్తి.

“నేనా? నన్నె రుగవా? మాతరిక్రుదను. ముల్లోకాలలో సంచారం చేసేవాడిని. నేను లేనిదే చైతన్యం లేదు. ప్రాణం లేదు.”

“అంత శక్తిమంతుడివటయ్యా.”

“సమస్త భువనాలలోగల సకల స్తావర జంగమాలను శృంగింప చేసేవాళ్ళి నేను. అల్లాడించే సమర్థుణి. నా పేరే మహా బలుడు.”

“అందాకా ఎందుకుగాని, ఇదుగో ఈ గడ్డిపోచను ఎగరగొట్టు నాయనా?”

వాయుదేవునికి భరింపరాని ఆవమాన మనిపించింది. గడ్డిపోచను ఎగురగొట్టాలా? వాయుదేవుడు తన నిశ్శాస్తాల ప్రబల రుంధులను వెలువ తించాడు. చెమటలు క్రక్కాడు. కానీ గడ్డిపోచ కదలదే! ఇదేమి? ఎవరి శక్తికిమూర్తి?

“ఏమి వాయుదేవా? ఎవరాశక్తి?” ఇంద్రు డడిగాడు. వాయు దేవుడు ఆవమానంతో దించినతల ఎత్తలేదు.

ఇంద్రునికే ఆశ్చర్యమైంది. తానే స్వయంగా బయలుదేరాడు. అసుర విజయానికి తనకు బాసటగా నిల్చి మహా పౌరుష ప్రతిథలు ప్రకటించిన అగ్ని, వాయువులకు తెలియని ఆ దివ్యమూర్తి ఎవరు? ఇంద్రుడు అంతర్ముఖుడై వెళ్ళగానే ఆచ్ఛట ఎవ్వరూ కన్నించలేదు. ఇంద్రుడు ఆశ్చర్యంతో దిన్కులు వెదికాడు. ఒక విధమైన సమాధిలో ప్రవేశించాడు. ఆ దివ్యజ్ఞేసం వెలువడ్డ వైపు దృష్టి నిలిపి జీజాసలో పడ్డాడు. ఒక త్తణం తర్వాత సమస్త ప్రపంచ సౌందర్యాన్ని, మాహాత్మ్యాన్ని పుట్టి పుచ్చ కున్న లోకపావని, ఇగజ్ఞనని ఉమాదేవి ఎదురుగా కన్నించింది. ఆమ్ర రూపం మహాగ్నిలా స్వర్ణపుంజంలా, విద్యులతలా మెరిసిపోతున్నది. ఇంద్రుడు ఉమను-అమృతును గుర్తించాడు

“అమృత! నీవా తల్లి! ఇంతకు ముందు దర్శన మిచ్చిన ఆ దివ్య తేజం ఎవరిది?”

“ఇంద్ర! ఆయన పరమేశ్వరుడు. అసుర విజయానికి తామే కారకులమని బ్రథమలో పడివున్న నీ అగ్నికీ, వాయువుకూ, నీ సమస్త దేవతలకూ గుణపాతం నేర్చివచ్చిన, సర్వశక్తిమంతుడైన లోక కణ్ణాడు

కారకుడు. ఇంద్ర! దేవానురులందరూ ప్రజాపతి పుత్రులే. అనురులు మీకన్నా బలవంతులు. అయినా మీకెలా విజయం లభించింది? మీలో పరమేశ్వరుడు ప్రవేశించాడు మీరు అనురులవలె, కేవలం శరీర జీవులు కారు. ఖపికములైన కోరికలు స్థిరమని నమ్మలేదు. కానీ విజయా హంకారంతో ‘నేనూ, నాది’ అనే అనురత్యం మీలో ప్రవేశించింది. ఆ దుర్గతినుండి తప్పించడానికి, తన శక్తిని జ్ఞాపికి చేయడానికి, తిరిగి ‘ఇదం న మమ’ అనే మంత్రాన్నపదేశించడానికి దయామూర్తి ఆ పరమేశ్వరుడు మీకు దర్శనమిచ్చాడు. అహంకారం, స్వార్థం అనురుభావాలు. అవి మీలో కూడా ప్రవేశిస్తే ఇక మీకూ అనురులకూ తేడా ఏమిటి?” అని అంతర్థానమైంది లోకపాపని ఉమ.

భారతీయులకు ఇది ఆదర్శం. సకల చరాచరంలో ఒక మహాత్ర శక్తి, పరమేశ్వరుని దివ్య సంపద నిండి ఉన్నది. సృష్టిలో మనకు లభించింది. ‘ఇదం న మమ’ (ఇది నాదికాదు) “ఈళావాస్య మిదం సర్వం యత్క్రంచ జగత్యాం జగత్, తేన త్వ్యక్తేన భుంజీత మాగ్రథః కస్య స్విద్ధనమ.” సృష్టి అంతా పరమేశ్వరునిదే. అందు మనకు ఆవసరమైనంత నిష్ఠార్థబుద్ధితో, త్యాగభావంతో అనుభవించాలి. కృపణత్వం పనికిరాదు. “ఇది మన సొత్తుకాదు” అనే భావంతో ధర్మ కర్మ లాచరిస్తూ సర్వ సృష్టిలో విరాజిలే పరమేశ్వరుని సాక్షాత్కారించుకోవడం కౌరకు, జీవితాన్ని ధర్మ కర్మలకు అంకితం చేసి ఆలా నూరేండ్రు జీవించడమే మానవ జీవనానికి సాఫల్యం. “కుర్వన్నే వేష కర్మణి జిజీ లిషేచ్చదగం సమాః.”

కర్మ ననుషీస్తూ, నూరేండ్రు జీవిలచు. నీకు పాపం అంటదు. ఆలా జీవించాలంటే “పద్మాంచ విద్మాంచ వేదోభయ గోసహు”. పరమేశ్వర మైన ఆధ్యాత్మికమైన విద్యను, సమస్త భౌతిక విజ్ఞానాన్ని సమన్వయంతో

సాధిస్తూ, మృత్యు రహస్యాన్ని తెలిసి, అమృతత్వాన్ని సాధించడం మనకు ప్రభువు మాగ్దదర్శనం చేశాడు. అలాకాక శరీరమూ, ఐహికసంపదా నిత్యమనుకొని, సర్వత్తు భావమును విస్మరించి నడిచేవారు అనురులు పొందే దుర్గతినే పొందగలరు. భారతీయులకు ఈ ఆద్వారమే సాధనమైంది. ఈ ఆదర్శమే ఇహపరాలను సమన్యయపరిచింది. ఈ ఆదర్శానికి దేశ కాల పొత్రలకు తగ్గ తత్వా, సదాచారాలు ఉద్ఘచించాయి. ఈ వ్యవస్థను సురక్షితంగా ఉంచుకుంటూ భారతీయులు తమ, జ్ఞాన, భక్తి, కర్మలను నిర్మాణం చేసుకున్నారు. బుధులు, ఈ వ్యవస్థలో దివ్యతపస్సులనూ, యజమాలనూ చేశారు. భక్తులు ఈ వ్యవస్థనే స్తుతించి కీర్తించారు. ఈ వ్యవస్థా రక్షణకే వీరపురుషులు తమ సర్వస్యాన్ని సమర్పించి, వీర స్వరం ఆలంకరించారు. కవులు కావ్యాలు ప్రాశారు శిల్పాలు మహత్తర శిల్పాలను సృష్టించారు. సర్వ జీవన వ్యాపారమూ ఈ వ్యవస్థలో ఆ దివ్య దర్శసాధనకారకే నడిచింది.

సర్వసృష్టిలో సమత్వాన్ని, పరమేశ్వర శక్తిని గుర్తించి దాని కనుగుణంగా జీవించ సంకల్పించుకున్న భారతీయులకు చివరకి స్వభావమే ప్రాణమైంది. శక్తి సమారాధన పుణ్యా. ఆశక్తి దౌర్ఘల్యం - పాపమనే విశ్వాసం అంకురించింది. ఈ ధర్మాన్ని, వ్యవస్థనూ కాదన్నవారిని, దీన్ని నిరోధించి, నష్టపరచ దలచుకున్న వారిని భారతీయులు సామదానాదులతో అవసరమైతే దండంతో నిగ్రహించడానికి చేసిన చరిత్రే విజయదశమి చరిత్ర. దీనికి శక్తిని ఉపాసించడానికి ప్రాందవజూతి చేసిన తపస్సు విజయదశమీ ప్రతం.

కల్పాంత సమయం, సృష్టిని మహాప్రశయం ఆవరించిపది. మహావిష్ణువునుకూడా యోగమాయ ఆవరించింది. ఆయన అనంతజలరాజులో నిద్రించివున్న సమయం. తిరిగి నూత్న సృష్టికి సమయ మాసన్నమైంది.

ఆప్యదే విష్ణుకర్తములోంచి పుట్టిన మధుకైటభులనే రాక్షసులు సృష్టికర్తనూ, చతుర్యుథ బ్రిహ్మను వధించాలని వెంటబడ్డారు. నూత్నమైన బ్రిహ్మసృష్టి తిరిగి ఉదయించరాదని, అసురసృష్టిమాత్రమే సృష్టిని ఆవరించాలని వారి కోరిక. బ్రిహ్మ విష్ణువును స్తోత్రమొనరించి మామనిద్రనుండి మేల్గొలి పాడు. విష్ణువు మధుకైటభులను సంహరించాడు. బ్రిహ్మ విష్ణు రుద్రులు త్రిగుణాత్ములు. విష్ణువు జగద్రక్షకుడు. ఆట్టివాడు నిద్ర త్యజించి, అలసట వదలి, కర్తృవ్యాస్ని అనుష్టించి, దైవ సంపదలను నాశనం చేయాలను కున్న అసురులను సంహరించాడు. ‘నా విష్ణుః పృథివీ పతిః.’ పృథివీపతిలో విష్ణుని గుణాలవతరించాలి. ‘అ విష్ణుః పృథివీ పతిః న.’ విష్ణువు గుణాలు లేని వాడు పృథివీపతి కాడు - ఆనే ఆదర్శం అందుకే స్థిరపడ్డది. మధుకైటభులను వధించి విజయవర్యం జరుపుకున్నదీ విజయదశమినాడే.

ఇంద్రియజేతలైన దేవతలకు, ఇంద్రియోన్మఖులైన అసురులకూ యుద్ధం వచ్చింది. అసుర నాయకుడు మహిషాసురుడు భౌతిక బలదర్శాలతో దేవతలను జయించాడు. వేదాలను దూషించాడు. యజ్ఞ విధ్వంసకుడై నాడు. బుములను, మునులను పీసించాడు. లోకాలను తల్లడిల్లచేశాడు. ఇంద్రుడు బ్రిహ్మ, విష్ణువును ఆశ్రయించాడు ముగ్గుమా రుద్రుని ఆశ్రయించారు. ఈ మహిమని సంహరించే శక్తి ఏ ఒక్కరిలోనూ లేదని, బ్రిహ్మ విష్ణు రుద్రులూ, సమస్త దేవతలూ తమ అంతఃశక్తులను సమాప్తిగా వెలువరించారు. ఆ వెలువడిన మహాత్తర శక్తులలోంచి సింహ వాహినియై, సాయంధురాలైన మహాశక్తి ఉన్నవించింది. ఆ మహాశక్తి సర్వదేవతాప్రతీకమై మహిమని సంహరించి దైవి సంపదను రక్షించింది. ఆ మహావిజయవర్యం జరుపుకున్నదీ విజయ దశమినాడే.

శుంభ. నిశుంభులు వరప్రసాదులు, ఆ వరప్రసాద బలంతో లోకాలను తల్లడిల్లచేసిన అతతాయులు. సర్వ వరప్రదాయిని యగ్న ఆది

శక్తి నుండి ఉద్యవించిన జగన్మోహనియైన ఒక సుందరిని చూచి మోహించారు. కాని ఆ జగన్మోహని వారిని తిరస్కరించింది. శుంభ నిశుంభలు తమ సైన్యాన్ని పంపారు, ఆమెను బంధించి తెచ్చుని. కాని ఆమె ఆ సైన్యాన్ని సంహరించింది. శుంభ నిశుంభలు కోపోద్రికులూ, మోహితులూ అయి చండ ముండులనే ప్రబల శక్తిగల ఆసుర నాయకులను ఆమెను పట్టి తెండని పంపారు. కాని ఆమెలోని దివ్యశక్తి వారినికూడా వధించింది. అంతట శుంభ నిశుంభలు, వారి ఆనుచరుడైన రక్తబీజుడూ ఆమె నెదిరించగా ఆమె వారిని కూడా హతమార్చి లోక కంటకులూ, మోహగ్రస్తులు ఐన ఆసుర సైన్యాన్ని తుదముట్టించింది. ఆ మహాపర్యాన్ని జరుపుకున్నదీ విజయదశమినాడే.

రఘుమహారాజు అప్పుడే పిశ్యజీత్ యజ్ఞంచేసి తన సర్వసంపదులూ పంచియుచ్చాడు. ఆమనకు మిగిలింది మట్టిపాత్రలు, మామూలు కట్టు గుడ్లు .అప్పుడు వరతంతు మహార్థివద్ద సర్వ విద్యలూ నేర్చిన కౌతుండు గురుదక్షిణ ఇచ్ఛానికి రఘుమహారాజును పదునాల్లు కోట్ల బంగారు నాణెములను యాచించాడు. రఘువు వద్ద ఏమీలేదు. తీరా ఇది తెలిసి తిరిగిపో సంకల్పించిన కౌతుండ్లే మహారాజు ఆచాడు. ఒక మహా పరంపర ఆకుంఠంగా నడవడానికి కావలసిన సైర్యమును సమాజములోని ప్రతి వ్యక్తికి కృత్యిచవలసిన రాజు తాను సాన్నతకుడై, గురు దక్షిణ కౌరకు అట్టి రాజును యాచించడానికి వచ్చిన మసీషిని కాదని పంపడమా ! రఘుమహారాజు కుబేరలోకం మీదికి దాడి చేయ సంకల్పించాడు. ధనుష్టంకారం విన్న కుబేరుడు తక్షణం కనక వర్షం కురిపించాడు. కాని కౌతుండుకి ఆంత ధనమెందుకు ? తనకు కావలసింది తీసుకొని రఘును దీవించి వెళ్ళాడాయన. మరి మిగతాధనమో ! అది తనదికాదు కదా ! రఘుమహా

రాజు ఆ ధనాన్ని కూడా పంచిపెట్టాడు. ఆనాడు విజయదశమి. రిక్తుడైనా బహుక్రతితో కుబేర లోకాన్ని కదలించిన రఘుమహారాజు ఆయన జన్మించిన వంశమూ పరమాదర్శమై, భరతజాతికి మార్గదర్శనం అయింది.

త్రేతాయుగంలో రావణుడు ముల్లోకాలనూ జయించాడు. రావణుడు నవ వ్యాకరణవేత్త. సామవేన పారంగతుడు. పరమశివభక్తుడు. కాని జగన్మతయైన జానకి బంధించినవాడు, బుషుల యజ్ఞములను పాడుచేయ బూనినపాడు సాధుషన కంటకుడైనాడు బలదర్శములతో నారీ ధర్మాన్ని; యజ్ఞయాగాదులనూ తిరస్కరించిన దశకంత రావణుని వథకై రఘుకుల సోముడైన శ్రీరామచంద్రుడు, కోదండమును ధరించి, లక్ష్మణునుమదాది అనుచరులతో సముద్రానికి వారధి కట్టి, లంకను మెట్టి రావణుని కంఠములను త్రేపి అసురశక్తిని సముద్రంలో మంచడానికి విజయయ్త చేసిన దీనాడే. దశమినాడు పూర్వం బలసీరాజున పర్వం జరిగేవి. రావణవథ జరిగిన తర్వాత స్వర్గమును చేరగనే ఇంద్రుడు లోకములలో శారణి ఆఖ్యదయముల నెలకొనుటకు దేవసేనకు నీరాజనములిచ్చి గౌరవించి నాడట అదే సంప్రదాయములు పాటించి రాజ్యపాలకులు విజయదశమి సందర్భంగా తమ సేనల పునర్నిర్మాణమును, వృద్ధిని, సంసిద్ధతనూ ఆశించి, పర్వవేష్టించి సైనికులను అభినందించే ఆచారమేర్పడింది.

ద్వావరయుగంలో పన్నెండేండ్లు వనవాసం, ఒక ఏడు ఆజ్ఞాత వాసం గడిపి, ఆతతాయులైన కొరవ చముఖానులను చెండాడేందుకు విశయుడు శమీవృక్షము నుండి గాండీవం దించి ధరించిన దీనాడే.

విజయనగర రాజులు వియదశమినాడు మహాత్మవాన్ని జరిపే వారు. నాటి మహ్మదీయ దురాక్రమణల నెదిరించడానికి సైన్యంలోకి సమాజంలో దాగియున్న యవశక్తిని ఆకర్షించడానికి బ్రిహమండమైన పోటీలు

ఏంటుచేసి గెలపొందిన వీరులను గౌరవించేవారు. యోగ్యులను సైన్యంలో చేర్చకునేవారు. పూజలుచేసి రాష్ట్రాంయుక్క సమరశక్తిని, సన్మధతనూ ప్రదర్శించేవారు. ఈనాడే శత్రువుల నోడించడానికి విజయ యత్రలకు ఉపక్రమించేవారు.

హిందూ పద పాదపూషాని నిర్మాణ మొనరించిన మహా నాయకుడు శివాణీ అసుర మర్యాదను మాత్రమే పాటించిన విదేశి, విధర్మయులైన మహమృదీయులను ఉన్నాలించి, స్వరాజ్య, స్వధర్మ ప్రతిష్ఠకు ఈ రోజునే ఉపక్రమించేవాడు.

మహారాజా రంజిత్సింగ్ విజయదశమినాడు బ్రిహష్టిండమైన ఉత్సవం జరిపి, ఆందులో యువవీరులు ప్రతభాశ కుల ప్రదర్శింపజేసేవాడు. అలాపటి ఒక ఉత్సవంలో మెరసిన రత్నమే హరిసింహ నీలువా. సీమొల్లంఘనం చేసి విదేశీయుల గుపడై స్వదేశ పతాకను నాటిన మేటి రాష్ట్రభక్తుడు. స్వదేశ రక్షణకు ప్రయత్నభూమి మన సీమల కావలనే ఉండాలనే పరమ రహస్యాన్ని వెలువరించి ఆచరణలో ప్రకటించిన రాజసీతి చతుర్ముడైన మహాసేనాని.

చరిత్రలో దేవాసుర శక్తుల పోరాటం అనివార్యమైనప్పడల్లా ఇలా. ఈ విజయదశమితో సంబంధించిన ఏదో ఒక గాథ మనకు ఉణ్ణయిలమైన ఉదాహరణను చూపేడుతూన్నది. మానవునిలో దైవభావం ఉండాల్సిందే, కాని దైవభావనను వ్యుతిరేకించే పశులాలను నియత్రించే శక్తి జాతిలో తేనప్పుడు ఎంత తత్వచింతన ఉన్నా ప్రయోజనముండదు. “అగ్రతః చతురో వేదాన్, పృష్ఠతః సశరం ధనుః ఇదం బ్రాహ్మణ్యమిదం జ్ఞాత్రం, ఐపాదపి శరాదపి”.

వేదములు ప్రవిత్రములైనవే. కాని, ఆ వేదాలకు బ్రాహ్మరథం ఉట్టాలంటే, దాని గౌరవాన్ని కాపాడ గల బుద్ధిశక్తిపోటు, బూమశక్తి

కూడ అవసరమే. శక్తిలేనిదే మంచికి నిలకడ యుండదు. ఆ శక్తి ప్రయోగం కూడా అన్నిసమయాల్లో అవసరం కాదు. శక్తి ఉన్నదనే విషయం ప్రకటింపబడితే చాలు. దుర్జనులు అణగి ఉంటారు. ఇది ప్రపంచ ధర్మం. ఇది మరచినట్టుయుతే పతనం తప్పదు. “శివశ్వక్ష్యా యుక్తోయది భవతిశక్తిః ప్రథవితుమ్.” సర్వలోక శివంకరుడైన శంకరుడైనా శక్తిని ఆరాధించక తప్పదు. ఆశక్తి ఉంటేనే ఆయన మహాత్మ ఉండేది. శక్తి జీవనం. శక్తియే ఉపాస్యం. అశక్తుడు మృత్ప్రాయుడే.

శక్తి కూడ వ్యక్తిని ఆశ్రయించి మాత్రమే ఉండదు. ప్రపంచంలో విజృంఖించే ఆసుర శక్తులను ఎదిరించడానికి, వ్యక్తిగతశిల సంపదా, పరాక్రమ సంపదా ఎంత అవసరమో, ఇవి కలిగిన వ్యక్తుల నిరహంకారమైన, నిస్యార్ఘమైన, సమన్వితమైన సమష్టిశక్త అంతే అవసరం. ఆది లేనినాడు కూడా మంచికి పరాభవం తప్పదు. అందుకే సహస్ర శీర్షుడూ, సహస్రాత్ముడూ, సహస్రపాదుడూ అయిన రాష్ట్రాల పురుషుని ఆవిష్కర్తి సమాజంలో నిత్య జాగృతంగా ఉండాలి.

భారతజాతికి ఇంత చరిత్ర ఉన్నా, ఇంత దివ్యమైన జ్ఞాన సంపద ఉన్నా, ఎందుకిలా పరాభవ పరంపరకు గురికావలసి వచ్చింది, విదేశీయులు తెరలు తెరలుగా, ఆలలు ఆలలుగా పైబడి, మన గౌరవ కేంద్రాలను నాశనం చేసినా, మన దేశాన్ని దోచినా, మను శతాబ్ధాల తరబడి భాని సలుగా ఉంచినా ఎందుకు ప్రతిక్రియ ఇరుగలేదు? ఇది మన ఆదర్శలోపమా? లేక మన ఆవగాహన ఆచరణల లోపమా?

ఒకసారి విషయదశమి చరిత్రను పరికిస్తే సమాధానం లభిస్తుంది.

మధుకై ఉభులు ఎవరో కాదు. విష్ణుమూర్తి చెవిలోని మలంనుండి ఉద్ధవించారట. బ్రహ్మ విష్ణుపుత్రుడే. ఆలాంటి స్వజనులు కూడా మలి

నల్కె బ్రిహ్నను, తన నాల్గు ముఖాలతో నాలుగు వేదాలను ఉద్ధమింప జేసిన దివ్యమూర్తిని సంహరించడానికి హూనుకోగా నిరోహంతో విష్ణు మూర్తి వారిని వధించాడు. ఆత్మజాతులను వధించడానికి నా వెనుదీయని నిశ్చల ధర్మబుద్ధికి ఎంతటి మహాత్తరమైన ఆదర్శం! దేశం కొరకు, ధర్మం కొరకు, స్వసంస్కర్తాతీ సభ్యతల సంరక్షణ కొరకు బంధు పక్ష పాతం లేకుండా; అన్యాయానికి తలపెట్టిన వారిని స్వజనులైనా దండించడానికి హూనుకోవాలంటే ఎంత గుణసంపద, ధర్మశిలం కావాలి! అది లేనిదే ధర్మం నిలువదు కదా! కనుకనే నాడు ఆట్టి ధర్మశిలం ప్రకటింపబడి, మధుకై ఉభుల సంహారం జరిగినది.

కాని అదే విదేశీయుల దండయాత్రలకు దేశం నలిగిపోతున్న ప్పుడు స్వజనులే - వారు పరాక్రమవంతులే - ఆ విదేశీయులకు బాసటగనిల్చి మన పరభవానికి కారకులైనారు, దీనికి ధర్మశిలం, సమాజశిలం లేకపోవడమే కదా కారణం; జయసింహుడు, మానసింహుడు ఇల్లాంటివారు. ఆంగ్నేయుల కాలంలో వారి రాజ్య విస్తరణకు, రక్షణకు తోడ్పుడ్చవారు మనవారే. అయినా దేశంపట్టా, ధర్మంపట్టా ఆ మమతాభావం, ఆ శిలం లేనివారైనందువల్లనే కదా! - దేశ ధర్మాదులకంటే తమ మహాత్తును అధికంగా చూచినందువల్లనే కదా వారి దురాచారానికి ఒడిగట్టినది.

ఆ విధంగా కాక బ్రిహ్న విష్ణు రుద్రులు మహాన్నతులైనా మహిషాసురుని వధించడానికి, తమరోక్కరోక్కరే ప్రయత్నించక తమ సర్వశక్తులనూ సంఘటించి, మహాశక్తిని ఆవిష్కరింప చేసుకున్నారు. లేనిచో నాడు మహిషశక్తికివేర్యేరుగా బలి అగులే తటస్థించేది కదా! నేను, వా పరాక్రమం అని అనుకొనుటలో కొంత తృప్తికలగవున్నను. కాని విజయసాధన కది మార్గం కాదు. గజీనీ, మోరీ, బాబరు, అల్లావుద్దిన్, తుగ్గకు మొదలగువారు

వచ్చినవ్వడు తాము మహా పరాక్రమవంతులైనా, హిందూ రాజులు కలిసి పోరాడనందువల్లనే కదా పరాభవం పొందింది. తమ తమ వ్యక్తిగతము లైన ఆహంకారములకూ, స్వార్థములకూ, కళలకూ అలా దేశాన్ని ఆహాతి చేశారు కదా! అదే సెల్యూటికన్ వచ్చినపుడు, అలెగ్జాండరు వచ్చినపుడు ప్రషాంశుకిని సమీకరించినందువల్లనే కదా చంద్రగుప్త చాణక్యులు విషయం పొందింది. ఔరంగజేబు వంటి కూర్చులని సహితం ఎదిరించి నిల్చగల్గిన శివాంజీకి ఈ సమాప్తి శక్త్యపాసనే కదా తోడ్చుడింది.

చరిత్రలోంచి మనకి గుణపాతం అడుగడుగునా కన్పడుతుంది. ఇది స్వదేశం, ఈ స్వదేశంలో స్వధర్మం ఒకటున్నది. దాని అనుష్ఠానమే నా కర్తవ్యం, నా స్వభావం. దాని నన్నమైంచడానికి తగిన వాతావరణ పరిస్థితులుగల వ్యవస్థను నిర్మాణం చేసుకొని ఉంచడమే స్వరాజ్యం. ఈ సమాన భావనగలవారి సమాజ సమాప్తి రూపమే రాష్ట్రమై, వారి సమాప్తి శక్తియే రాష్ట్రమై శక్తిగా రూపొందుతుంది. రాష్ట్రమై శక్తి ఉద్దీపంగా ఉన్న నాడు తాత్కాలికంగా ఏదైనా కష్టం వచ్చినా రఘుమహారాజులా కుబేర రాజ్యాన్ని కదిలించగల పౌరుష ప్రతిభలు ప్రకటించవచ్చు. ఈ స్వదేశ స్వధర్మ స్వరాజ్యాల ఆచరణ జ్ఞానం పోతే ప్రజలు స్వభావం కోలోప్పియి బానిసలవుతారు. అప్పుడు వారిలో ఐక్యత వుండదు. సంఘటన ఉండదు. మమకారమూ, పరస్పర ప్రేమా ఉండవు. విశ్వాసం ఉండదు. బలం ఉండదు ప్రవంచంలో ప్రతి అసమర్థ దుర్నముడూ వారిని బెదరించగలుగుతాడు. ఖాడు ఆందరి నోళ్ళపడే గ్రాసంలా తమారవుతాడు. ఈ జ్ఞానం నిరంతరం కల్గించే వ్యవస్థ పోతే దేశం స్వత్వం కోలోప్పితుంది. దీనికి మన దరితే సాక్షి.

మన దేశం మీదికి యవనులు, శక, హరాణ, మహృదీయ, యూరోపీయ జాతులు దండయాత్రలు చేశాయి. స్వదేశ, స్వధర్మ,

స్వరాజ్య భావజ్ఞానం దాని ననుసరించిన ఆచరణ, సమాజంలో జాగ్రత్తంగా ఉన్నప్పుడు ప్రబల శక్తులను ఎవిరించగం పరాక్రమాన్ని ఈ దేశం ప్రదర్శించ కలిగింది. ఈ సద్గుణాలు లోపించినప్పుడు విదేశియులు, విధరీయులు ఎంత అనాగరకులైనా అల్పలైనా ఈ దేశాన్ని గెలిచి ప్రశయాన్ని సృష్టించగలిగారు.

విజయదశమి మనకిచ్చే సందేశం ఇదే. అందుకే నవ యుగానికి స్వదేశ, స్వధర్మ, స్వరాజ్య సంరక్షణలకు ఆధారథూతమైన రాష్ట్ర శక్తిని ఉపాసించే రాష్ట్రీయ స్వయంసేవక సంఘాన్ని, పరమ హూజనీయ డాక్టర్ కేశవరావ్ బలీరామ్ హెడ్జెవార్గారు ఈ రోజున ఆవిష్కరింప చేశారు.

సంఘం చారిత్రకమైన ఒక మహ ఆవసరాన్ని హూరించడానికి జన్మించింది. ఇది మన దేశం, అంటే హిందూ దేశం. కాని మనం ఆజ్ఞాగ్రత్తగా ఉండిన ఘడియల్లో ఆనేకులు ఈ దేశం మీదికి దాడి చేశారు. వారి జీవన దృక్పుథం వేరు. ఈ దేశస్తులే కొందరు బలహీన మనస్సులు వారిలో చేరారు. నిద్రాణంగా పడి ఉన్న ఈ జాతిని ఆ పరాయివారు పరిపాలించడమే కాక, ఈ జాతి స్వరూప స్వభావాలను మార్చడానికి నిరంతరం ప్రయత్నించారు. ఈ దేశపు ప్రజలలోంచి “స్వత్యభావ”న్ని తొలగించండే, ఈ దేశాన్ని శాశ్వతంగా పరిపాలించలేమని ఆంగ్లేయులు గ్రహించాలి. అందుకే ఈ దేశ చరిత్రను అసత్యపు పునాదుల మీద ప్రవాళారు. సామ్రాజ్యవాదులుచేసే పనే ఇది. ఈ దేశాన్ని ఒక దేశం కాదు—ఇదోక ఉపభండం అన్నారు. ఇక్కడ నివసించే ప్రజలందరూ బైటినుంచి వచ్చిన వాళ్ళేనని ప్రచారం చేశారు. హిందువులు ఒక జాతి కాదన్నారు. హిందువులు ఒకటిగా ఎన్నడూ జీవించలేదన్నారు. భారతదేశంలో ఉన్న జనం వేరు వేరు సమయాల్లో వచ్చి చేరిన ప్రజ్ఞ సమూహం అని

అన్నారు. దీర్ఘమెన మైకంలో పడ్డ మనం స్వార్థపరులమై క్రమంగా ఆత్మ జ్ఞానాన్ని పౌరుష మర్యాదలనూ స్వపర విజ్ఞానాన్ని కోల్పోయాం. పరాయి వారి మాటలు నమ్మాము ఇలా హిందూ దేశంలో హిందూ జూతి ఆధారం లేని జూతి ఏంది. మహ్మదీయులు, త్రైస్తవులు ఈ భిన్న భిన్న జూతులూ ఈ దేశాన్ని క్రికాకందుకంగా భావించారు. కోటానుకోట్ల సంఖ్యగల హిందువులు ఎవరికి వారుగా స్వదేశ, స్వధర్మ స్వరాజ్య భావాలను మరచి “బ్రతికియుండిన సుఖములు బదయవచ్చ” ననే భావంతో, సర్దుబాటు మనస్తత్వంతో జీవచ్చవాలై జీవించ నారంభించారు. ఆత్మవిశ్వాసం కోల్పోయి, ఎవరికి వారై ఏకాకులైనారు.

ఈ పంకిల స్థితిలోంచి ఎలా బయటపడడం? హూజ్య డాక్టర్జీ ఈ చరిత్రను సమీక్షించి నిష్కర్షతీసిన సత్యమే రాష్ట్రీయ స్వయంసేవక సంఘంగా ఆవిష్కరించింది.

హిందూజూతిదీభూమి. హిందూధర్మమే ఈ భూమిధర్మం. హిందూ ధర్మానుకూల సర్వ వ్యవస్థలే ఈ దేశానికి స్వభావ పోషక వ్యవస్థలు. హిందువులు, ఆసేతు శీతనగవాసులు, ఏకోదరులు. ఏరిలోని స్వార్థము, ఏరిలోని ఆహంత, ఏరిలోని ఇతర దుర్గణలు తొలగి, ఒక ప్రబలమైన శక్తిగా, ఒకే సంఘటనగా రూపొందిననాడే ఈ జూతి స్వభావం రక్షింప బడుతుంది. “సంఖే శక్తిః కలోయుగే. కలిలో సంఘటన శక్తియే సర్వ సమస్యలకు దివ్యమైన కౌశధం” అని హూజ్య డాక్టర్జీ ఉద్ఘాఢించారు. ధర్మం గొప్పది కావచ్చ సంస్కర్తతి, సభ్యతా, వేదాంతామలూ గొప్పవే కావచ్చ. వ్యక్తిగతంగా హిందువు శైఖ్యమై కావచ్చ. కానీ ఏకాకులైన వీరిని జ్ఞాకచోట చేర్చి, ఏరిలో ఉన్న వేర్పేరు కర్తవ్యశక్తులకు ఒక మహాసుమైక్యరూపం ఇచ్చి, దివ్యమైన జీవనాదర్శాలను, ఆ ఆదర్శాల నిలయమైన భూమిని రక్షించుకోగల ప్రబలమైన శక్తిని నిర్మాణం చేసేనే, దీనికి ఆహర్మిశలు, సర్వమూ పణంగా పెట్టి పనిచేసే, తరతరాలను

సృష్టినే ముక్తి కలుగుతుంది అనే మంత్రాన్ని పూజ్య ద్వాకరణీ ప్రకటించారు. నేటి హిందువు ఇతరుల దయాదాక్షిణ్యాలమీద బ్రథికేవాడు. హిందూ సంఘటన ప్రబలంగా రూపొందనందుననే తన మాతృభూమిని రెండుగా ఖండించుకున్నాడు. ఆ ఆత్మ చైతన్యం లేనందువల్లనే ఒకవైపు చైనా, రెండవవైపు పాకిస్తాన్ ప్రత్యుత్సంగాను; రష్యా: అమెరికాలు పరోక్షంగానూ ప్రజలలో జాతి, కుల, వర్గ, సంపదాయాలపేర వికృతాలు సృష్టిన్నన్న హిందువు సత్యాన్ని గుర్తించలేని మైకంలో పడి ఉన్నాడు. ఈ సమస్త దుస్థితుల్లో ధీరంగా, చలించకుండా, పదే పదే ఈ పరిస్థితులకు గుర్తుచేస్తూ, లక్ష్మీవ లక్షలుగా హిందువులను సమీకరించి, వారిలో మాతృత్వకిని, పరస్పర ప్రేమసౌహర్షాలను నిర్మించి, అట్టే వారి సమైక్యతతో ప్రజల సంఘటనను ఏర్పరచి, ఆ సంఘటన ప్రశ్నా వాన్ని సమాజ జీవనంలోని సర్వ రంగాలకు ముద్రించి, హిందూత్వ దీపులను వెలువరించడానికి, హిందూ రాష్ట్రాన్ని హిమాలయమంత శక్తి మంతంగా, ధీరంగా, ఉన్నతంగా, సముద్రమంత గంభీరంగా విస్తృతంగా సర్వవ్యాప్తంగా నిర్మించడానికి రాష్ట్రీయ స్వయం సేవక సంఘం ఈ విజయదశమీచరిత్ర శ్వంథలలో నవబంధంగా అవసరమైన ఆనుబంధంగా అవతరించింది.

ఈ విజయదశమినాడే సంఘస్వరూపం ఆవిష్కరించడం హాతు బద్ధమేకాక, చరిత్ర తపించిన ఒక అవసరం. సంఘటన శక్తిని తిరిగి ఉద్ధమింపజేయగల ఈ మహాత్మార్యానికి కల్పాంతం నుంచి భారతవర్షం అనురులతో జరుపుతున్న సంఘర్షణ చరిత్రలో తుది మట్టాన్ని సాంఘత్వరింప చేసుకోగల శక్తిని ప్రసాదింపమని ఈ విజయదశమినాడు, శక్తి పూజతో, సీమోల్లంఘన ప్రతంతో, సమష్టి రూపుడైన సమాజ పరమేశ్వరుని పూజించాము.

మకర సంక్రాంతి

దేశంలో పెద్ద పెట్టున ప్రజలు జరుపుకునే ఉత్సవాలలో సంక్రాంతి ఒకటి. అసలు సంక్రాంతి అనగా చేరుట - అనగా ఒకదానిలోకి హర్షిగా ప్రవేశించుట అని ఆర్థము. సూర్యుడు నెలకొక రాశిలోకి చేరుతాడు. అలా వన్నెండు నెలలలో వన్నెండు రాశలలో చేరే ప్రతికాలం సంక్రాంతియే. అలా ఏటా వన్నెండు సంక్రాంతులు వస్తాయి. అయితే మకర సంక్రాంతికి ప్రత్యేకత ఉన్నది. మిగతా సంక్రాంతులలో ప్రకృతిలో మార్పు అంత సృష్టింగా గోచరించదు. కాని మకరం లోనికి సూర్యుడు ప్రవేశించగానే ప్రకృతిలో ఒక మార్పు వస్తుంది. మార్గశిరం వరకు దక్షిణాయణం. ఆ తరువాత ఆరు నెలలు ఉత్తరాయణం. మొదటి ఆరునెలలు సూర్యుడు దక్షిణాభిముఖుడై ఉంటాడు. కనుక ఆ కాలానికి దక్షిణాయణమని, తృధ్వతి ఆరునెలలు ఉత్తరాభిముఖుడుగా వెలుగొందుతూ ఉంటాడు గనుక ఉత్తరాయణమని వాడుక వచ్చింది.

దక్షిణాయణం ఆరు నెలలు వానా, చలీ, చీకటి ఎక్కువ. ప్రతిచోటా చిత్తది, ప్రకృతి పరంగా అనారోగ్యమైన కాలం. ఉత్తరాయణం రాగానే ప్రకృతిలో మార్పు వస్తుంది. పంటలు ఇంటికి చేరి, గరిసెలు నిండుతచి. సమృద్ధి ఉంటుంది. దక్షిణాయనం చావడానికి కూడ పనికిరాని కాలం. ఆందుకే కురు పితామహుడైన భీముడు ఉత్తరాయణ పుణ్యకాలం వచ్చిందాకా ఆంపకయ్యమైన పరుండి, ఉత్తరాయణం రాగానే ప్రాణం విడిచాడు.

మకర సంక్రమణ, పాతపోయి కొత్తదనానికి స్వాగతం పలికే రోజు. ప్రచండ తేజస్వుడైన సూర్యుడు తన దివ్యకాంతులను ప్రస్వరిల్లా.

చేస్తూ ప్రకాశిస్తాడు. రాత్రుల కాలం తక్కువవుతుంది. ప్రకృతిలో నవ తేజం నిండి కన్నిస్తుంది.

దీనినే తిల సంక్రమణం ఆని కూడా అంటారు. సంక్రాంతికి ముందు రోజు భోగి. భోగిమంటలతో పాతకు స్వస్తి చెప్పి నవ్యతకు స్వాగతం పలుకుతాం. సంక్రాంతి నాడు నువ్వులు, బెల్లం కలిపి, ప్రసాదం స్వీకరిస్తాం. ఆనాడు పితృదేవతలకు తర్వాతలు విడుస్తాం. వారి ఉత్తర గతులు ప్రశ్నస్తములై ఉండేందుకు దానధర్మాలు చేస్తాం. దీనికి ప్రమేషుల పండగ ఆని ప్రశ్నస్తి ఉన్నది. ఈనాడు పెద్దల ఆశీస్సులను కోరి వారికి పిన్నలు నమస్కరించడం పరిపాటి. ఇదే పంటలు ఇంటికి చేరుకునే కాలం. సంవత్సరమంతా కష్టించి పండించుకున్న పంటను కళ్ళంలో రాసిపోసి, పొలిపెట్టి, వచ్చిన యాచకులందరికి “ఇదం న మమ” ఆని పంచిపెడతారు. కాదనక కలిగింది చేటిలతో పంచి, మిగిలింది తాననుభవించే ఈ సంప్రదాయం వెనుక ఎంత మహాత్మ్యంతో కూడిన ఔదార్యం కనిస్తుంది: తన పంట తన కొరకే కాదు, అవసరమున్న అందరికి. సంక్రాంతి రోజుల్లో ఎక్కుడ చూచినా సంపదే. గంగిరెద్దు ఆటలూ, హరిదాసు భజనలూ, దొమ్మరి గారడిలు, పగటి వేషాలూ, ఏధి భాగవతాలూ, తోలు భోమ్మలూ టలూ, హరికథలూ, కూచిపూడి నాటకాలూ... ఈరూరా ప్రజలకు మన సంప్రదాయాన్ని తెలియజేసే ఈ వేదుకలు ఆనందోత్సాహాలను పంచి పెడుతుంటాయి.

ప్రతి పండుగా ఒక విశేషమైన సందేశాన్ని చేపేదే. ఆ సందేశాన్ని సరియైన అర్థంలో గ్రహించి, దాని ననుసరించి ఆచరించడమే ఆ పండుగలను చేసుకోవలసిన సరియైన పద్ధతి. కాని దురదృష్టవశాత్తు మన పండుగలన్ని కేవలం వేదుకలుగానో లేక వ్యక్తి పుణ్యాన్నో, సంపదనో ఆశించి చేసే ప్రతాలుగానో మిగిలిపోయాయి. మకర సంక్రాంతి కూడా అంటే,

: సృష్టిలో ఏ సామాన్యయనియమాలు ఉంటాయో - అంటే, ఏ సామాన్య నియమాల ననుసరించి సృష్టి నిఱస్తున్నదో, ఆటీ సామాన్య నియమాలే సృష్టిలో ఒక భాగమైన మానవుని, మానవ సమూహాలని నియమిస్తాయి. మార్పు అనేది సృష్టి నియమం. ప్రతి తణం సృష్టిలో మార్పు అనేది వస్తూనే వుంటుంది. మానవ శరీరం ప్రతితణం మారుతూనే వుంటుంది. అలాగే సమాజాలలో కూడా మార్పు వస్తూ ఉంటుంది. కాని ఈ మార్పులతో పాటు మారని వస్తువుకూడా ఒకటుంటుంది. శరీరస్తితి వయసునుబుట్టి మారినా శరీరంలోని “నేను” చివరిదాకా “నేను”గానే ఉంటుంది కదా!

గతం నుంచి ఉత్సాహ స్వార్థాలు పొందుతూనే వచ్చే మార్పుకు స్వాగతం వలుకుతూ జీవనయాత్రలో తను ఉనికిని మనుగడను కోలోచుడా నిల్చోగలగడమే జీవుల లత్తణం. దీనిని గ్రహించడానికి సృష్టిలో వ్యాపించియున్న సమరస భావాన్ని, సమన్యయాన్ని గుర్తించక తప్పదు. సృష్టిలోని ప్రతి జీవికి ప్రాణం ఇచ్చేది, నిల్చేది సూర్యుడు. పరమ కరుణామయుడైన సూర్యుడు ప్రాణకోటికి చైతన్యం ఇస్తాడు. ఒక కవి సూర్యుని కర్తవ్య నిష్ఠను ప్రశంసిస్తూ “ఒంటిచక్రరథం, పాముల పగ్గాలు, ఏడుగుర్రాలు, దారి ఆధారం లేనిది, సారథి చూదామా కాళ్ళ లేనిపాడు. అయినా సూర్యభగవానుడు అంతులేని ఆకాశంలో ప్రతిరోజుాపయనిస్తానే ఉంటాడు. “క్రియా సిద్ధిః సత్యైభవతి మహతాం నోపరణే” మనకు సత్యం ఉంచే పనులైన్ననా నిర్విఫ్ఫుంగా నెరవేరుతాయి; గొప్ప గొప్ప సాధనలుంకే సరిపోదు అని వర్ణించాడు.

ఒకొక్కక్రారికి ఒకొక్కక్రా సత్యముంటుంది. ఆ సత్యము వారి విశిష్టత. అది వారి సొత్తు. ఇట్టి సొత్తును గూర్చిన ఆతీశ్యతా భావనయే “స్వ”త్వ భావన, ఆ “స్వ”త్వ భావన జాగ్రత్తంగా ఉన్న జాతికి చాపులేడు. మన సర్వపర్వతాలలో ఏదో రూపంలో ఈ సతాన్వీన్ (సొంత ధనాన్ని) నిత్య జాగ్రత్తంగా ఉంచడానికి ప్రయత్నించినట్లు కన్నిస్తుంది.

మానవ జీవితం ఏకాకి కాదు. సృష్టిలో ఏది వ్యాప్తినిష్టం కాదు. ప్రతీది పరస్పరా ప్రితమే. సమాజంలో ఒకరి నొకరి ఆశ్రయించి బ్రతుక వలసిందే. ‘స్వత్వ’ భావం ఉండే, వ్యవహారించుకునే తీరు వేరు. అది లేనినాడు పరస్పర వ్యవహారం. కేవలం వాయపార సరళిలో, స్వార్గం కొరకు మాత్రమే నడుస్తుంది. స్వత్వహీనులైన వ్యక్తులుగల సమాజానికి చేవ ఉండదు, నిర్ణయం ఉండదు. “నా” అనే మాట వాడుకమాట కాదు. అది సంస్కార సంబంధం కలది. “స్వ” అంటే “నా”. ఈ “నా” అనే భావన ఏ వ్యక్తుల సమూహంలో కలగాలన్నా, వారిలో కొన్ని సహజ లక్షణాలుండాలి. అనగా తనవలె నమ్మి, భావన చేసి స్వార్థిపొంది, తనవలె స్పందించిన వ్యక్తులలోనే “స్వ” భావం ఉంటుంది. ఆ “స్వత్వ” భావం ఒక్కొక్క జాతి ఆర్థించుకున్న మహా సంపద. జీవనయాత్రలో ఒక సమాజం సాగించిన మహాప్రయాణంలో ఆ ‘స్వ’ భావ పేరితులు కలిసి పడిన కష్టాలు, అనుభవాలు, అనుభవించిన సుఖాలు, స్వప్నాలు, తరతరాలుగా కలిసి ఒక సంపుటిగా తరాలవారీ. ఆ ‘స్వ’ భావంకల జనులకు స్వార్థినిస్తాము. అది వారి మనుగడకూ దర్శణమవుతుంది. దాన్ని నిలబెట్టుకోడానికి జరిగే ప్రయత్నమే ఆ ప్రజల చరిత్ర. కాలాలు మారవచ్చ. తరాలు మారవచ్చ. రూపసాదృశ్యాలు మారవచ్చ. కాని ఆ ‘స్వ’ భావం నిరంతరం సాగిపోతూనే ఉండాలి. ఆ అనుబంధం నిరంతరాయమయ్యే ఉండాలి. దానికి ప్రతీ వ్యక్తి తానొకడే అనే భావనకాక, తన లాంటి సర్వుల వలయమే తనకు స్వార్థి కేంద్రమనీ, దానికి తామ పదుగురిలో ఒకడై, తనలో పదుగులని దర్శించుకోవాలనీ భావిస్తాడు.

“స్వత్వం” గల జనం కలిసి తమ భూమిలో, తమ సమూహంలో, తమ గతం, ప్రస్తుతం, భవిష్యత్తులలో ఒకే ఆవేశాన్ని, ఒకే ఆశయాన్ని, ఒకే అంతర్మాదాన్ని అనుభవిస్తారు.

పై పై మార్పులు రావచ్చు. సృష్టిలో పాతపోయి క్రొత్త రావచ్చు. కాని పరంపర చెడదు. అనుస్యాతత చెడదు. అదే ధార-అదే ప్రవాహం. గంగవలె నిర్మలంగా, అనవరతమూ, అనంతంగా ప్రవహిత్తే “స్వత్య” భావననే రాష్ట్రీయ భావం అంటాం. ఈ స్వభావం కలవారే రాష్ట్రంగా రూపొందుతారు. వారి సమూహాచరిత్రే ఆ రాష్ట్రాన్ని చరిత్ర.

రాష్ట్రంగా రూపొందిన ఆ జనంలోని అంతర్మాదం ఎంత స్వచంగా, దోషరహితంగా, లయబద్ధంగా, మధుర స్వరయుక్తంగా ఉండే ఆ ప్రజల రాష్ట్రభావన అంత అమృతంగా ఉంటుంది. స్నేహయుక్తమూ, మధురమూనైన ఈ అంతర్మాదాన్ని పరస్పరం ఒకరిలో ఒకరు వినదగిన స్థితి అజేయ రాష్ట్రస్థితికి నిదర్శనం.

దీనిని స్వరించ చేయడానికి - కాబోలు సంక్రాంతి నాడు బెల్లం, నువ్వులు కలిపి దంచిన చిమ్మిలి పంచుకుంటారు. బెల్లం మాధుర్యానికి అష్టం. నువ్వులలోంచి నూనె వస్తుంది. నూనెకు స్నేహమని పేరు. జీవనంలో మధురమైన వ్యవహారం, స్నేహం ఎంతో ఆవసరం కదా! వ్యక్తి జీవనం సుఖంగా, ఆనందమయంగా, సిగ్గంగా నడపడానికి మధుర మైన ప్రవర్తనా, స్నేహశీలమూ ఎంతో ఆవసరము. అలాంటప్పుడు జీవనంలో పరస్పర వ్యవహారంలో ఈ గుణాలు ఎంత ఆవసరం! మాధుర్య స్నేహాలు వ్యాపార విషయాలు కాదు. అపి హృదయానుభూతులు. మాధుర్య స్నేహాలు నిర్వేతుకాలు కావాలి. ఏదో ఫలితం కోరి, డానికై ప్రవర్తన కాదు. అది సహజమై వెలుగొందాలి. సహజంగా మాధుర్య స్నేహాలు ప్రకటింపబడాలంటే ఏదో ఒక బంధం ఉండాలి. ఏదో ఒక స్వందన కలగాలి. “స్వత్యం” కండే మించిన బంధం, స్వందన మరొక టుంటుందా? కనుకనే ఈ స్వత్య భావనను, పరస్పర మాధుర్యాన్ని స్నేహాన్ని ప్రకటించే ఈ “తిల (నువ్వులు), గుడ (బెల్లం)” ప్రసాద పద్ధతి ఏర్పడ్డది.

అలాగే సూర్యుని ఉదాహరణ. ఎంత నిష్టామకర్మ! చేతనజగత్తు కంతటికి ప్రాణదాత అయినా విరామ మెరుగడు. సర్వజీవులకూ సమాన హితం కూర్చేవాడు. స్తుతి నిందల కతీతుడు. కార్యసాధనకు కావలసిన లక్షణాలు ఇవి. నిర్విరామ కృష్ణి, నిరహంకారతపం-ఇవి లేనిదే మహత్తరా దర్శాలు సాధింపబడడం సాధ్యమా?

జీవితం అనుదినం మార్పు చెందుతూ ఉంటుంది. ఆ మార్పులలో ఆసలు రూపం ఏ మాత్రం పోదు. సమాజ జీవనం ఒక మహాప్రవాహం లాంటిది. ఆ ప్రవాహంలో ఒక తరంపోయి మరొక తరం వస్తుంటుంది. మార్పు వచ్చినప్పుడ్లూ వ్యవస్థే మరితే జాతిజీవనానికి ఆనుస్థాతత, బలం ఉండవు కనుకనే రాష్ట్రా జీవన ప్రవాహాన్ని ఆసంక్షుబ్ధంగా, నిరంతరాయంగా ఉంచడానికి సంతత ప్రయత్నం కావలసి ఉంటుంది. ఆ సంతత ప్రయత్నం జరిపే వ్యవస్థే లేకపోతే ప్రయత్నం కూడా ఆగి పోతుంది.

ఆ వ్యవస్థ కూడా నిరాధారం కారాదు. రాష్ట్రా జీవనానికి ఆధారం స్వయం భావనే కదా! మరిదాన్ని నిలబెట్టే వ్యవస్థలకు ఆధారం సమాజమే కదా! అలా సమాజం కౌరకు, సమాజమే ఈ వ్యవస్థను కాపాడుకొని కాలాన్ననుసరించి, రాష్ట్రాక్రిస్టిని ఆజ్ఞేయంగా నిలపొందే ఆ సమాజం లోని వ్యక్తులలో సూర్యుని అంతటి నిష్టామకర్మాభావం, ఉజస్సిన్యతలతో పాటు పరస్పర స్నేహ మాధురాయలకూడా పోషించే శక్తి వుండాలి. అది పోతే సమాజంలో పరస్పర విశ్వాసం ఉండదు. ఆత్మియత ఉండదు. కర్మనిష్ఠ ఉండదు. ప్రభురతేజం ఉప్పుతిల్లదు. ఒకరినొకరు ఆదుకోవడం ఉండదు. అంటే వ్యక్తి తన సమప్తి రూపాన్ని గ్రహించి, నిలుపుకునే ‘స్వ’ భావాన్ని కోల్పోతాడన్నమాట! అలా కోల్పోయిన ప్రజ - ఆ ప్రజ ఎంత సంఖ్యలో ఉన్నా - ఆ జాతి పరాభవం పొందక తప్పదు.

మన సమాజానికి పుట్టిన వ్యాధి అచ్చంగా ఇదే. మనదేశం విశాల మైనదే. మనకు స్వార్తినిచ్చే శక్తి మన ధర్మానికి మన హర్ష చరిత్రకూ సంస్కృతి సభ్యతలకూ విపులంగానే ఉన్నది. కానీ సుదీర్ఘ చరిత్రలో కర్తృనిష్టను నిశితంగా నిరంతరంగా కాపాడుకోవలసిన ఆవసరం బహుశః కొంతకాలం స్వరించకపోయినందున దేశంలో ఆలసత్వంతో పాటు వ్యక్తినిష్ట ప్రబలించి. ‘ఎవరికి వారే యమునాతీరే’ థారణి ప్రబలింది.

ఉత్తరాన శత్రువులు దాడి జరిపితే దక్షిణాన మనకేమిలే అని సమాజం భావించింది. ఆదే ప్రాదేశిక విభేదాలను సృష్టించింది. కుల భేదాలను తెచ్చింది. వ్యక్తి గౌరవ ప్రతిష్ఠల ప్రాముఖ్యాన్ని పుట్టించింది. సమాజంలో ప్రేమ, సద్గావం, సమైక్యత, మాధుర్య హర్ష వ్యవహారం నశించి, “వ్యాపార సరళి” జీవనం వ్యాపించింది. కులం పేర, ప్రాంతం పేర, మిగతా కారణాలుగానూ పేరుకున్న విభేదాలు పరస్పర శత్రుత్వాన్ని పెంచేదిగా తయారై, మనకు మనమే విరోధులమయ్యే పరిస్థితి ఏర్పడింది. సమాజ సత్వ భావనకు ఆవసరమైన పోవణనిచ్చే వ్యవస్థలో చేవపోయింది.

దీనివల్ల హిందూ సమాజం యొక్క పైపై రూపం మిగిలి, లోపల డోల్ల అయింది. ఈర్షు, ద్వేషం, ఆహారం, స్వార్గం, కరుడుగట్టి సమాజంలోని పరస్పర వ్యవహారంలో అవి కన్నించి, చీలిక పేలికలుగా సమాజాన్ని తయారుచేసినవి. శత్రువులు అలాంటి సమాజాన్ని గెలవడం ఎంత తేలిక !

గజనీ మన దేశానికి వచ్చాడు. ఆనాడు భారతీయులలో పౌరువ ప్రతిభలకు అంతులేదు. కానీ దక్షిణ భారత రాజులకు ఈ స్వాహాలేకపోగా ఉత్తర భారత రాజులలో ఐక్యత లేదు, వేరు వేరుగా ప్రతిఫాదూ ఫీరుడే,

కాని కలిసి పోరాడలేని దురదృష్టవంతులు. ఈర్చ్యు ద్వేషాలతో ఒకరి మేలు మరొకరు సహాంచని అల్సులు. సమస్త భారతానికి పవిత్ర కేంద్రం ద్వాదశ జ్యోతిర్లింగాలలో ఒకటియన సోమవాఢ శివమూర్తిని భంజించడానికి శత్రువు వస్తున్నాడని తెలిసి కూడా ఒకటై పోరాడి ఎఱ గని తుద్రులు. మరి దీనికి కారణం? ఆ మమత్వం చచ్చిపోవడమే. ఇది నా మాతృభూమి. ‘మాతా భూమిః పుత్రోహం వృథివ్యాః.’ ఈ పుడమి నా తల్లి; నేనామె పుత్రుడ ననే భావం నశించింది.

ఫోరీ చచ్చి ఎన్నిసార్లు పరాభవించబడి తిరిగిపోయినాడు! కాని జయచంద్ర, పృథ్వీరాజుల వ్యక్తికంహం దేశ మర్యాదా స్వాతంత్ర్యాలను నాశనం చేసింది. ఇదికూడా ఆ మమత్వం లేకనేకదా! మనలో తగవులుంటే మనం తీర్చుకుండాం. విదేశ, విధర్మ శత్రువును ఎదిరించ వలసి వన్నే ధర్మరాజు ఆన్నట్లు ‘వయం వంచాధికం శతమ్’ మేము నూడైదుగురము ఆని నిలవాలి కదా! అలా నిలవాలంటే ధర్మరాజన్నట్లు ‘కౌరవులు మన సోదరులు’ ఆనే భావం ఉండాలి.

ప్రతాపసింహుని పట్ట మానసింహుని ప్రవర్తనా, మిగతా అనేక ఘుట్టాలు ఈ మమత్వం లేమికి నిదర్శనాలే. మమత లేమితో ఐక్యత కూడా పోతుంది. ఆప్మడు ఎవరికి వారే. అలాంటి వారందరు ఉంటే ఏమి? వేర్యేరుగా ఎంత పొరువుంటుందే ఏమి? వేర్యేరుగా ఎంత చాతుర్యం ఉంటే ఏమి? వేర్యేరు ఎంత ధార్మికులై తేనేమి? దాని సమ్మగ్న రూపాన్ని గుర్తించక, ప్రవర్తనలో సమాజంపట్ల ఆత్మీయత లేక వ్యక్తి నిష్టులైనందువల్లనే పరాయివారు కొద్ది మందే, మనకన్నా తక్కువ గుణాలు కలవారే, మనకన్నా సంస్కృతి సభ్యతలలోతక్కువ స్థితికలవారే చచ్చి మను పరాభవించగలిగారు. మన దేవాయాలు ధ్వంసమైనాయి. రాజ్యాలు చిత్తికిపోయాయి. విద్యా వాణిజ్యా

కేంద్రాలు నశించాయి. ప్రతి అల్సుడూ మనను పరాభవించగలిగాడు. మనం ఓకరి అవమానానికి మరొకరం సంతసించాం. మన సమాజం లోంచి వ్యక్తులు వెళ్లిపోతుందే నీరసంగా ఉపేషించాం. మన తల దక్కితే చాలని కండ్లు మూసుకున్నాం. దాంతో సమాజంలో పరమ బలహీనస్తితి ఏర్పడ్డది. పది, ఇరవైమంది ఆశ్చ్యకులు, నిర్వాసితులు బయలుదేరి వేల కొలది విద్యాంసులుగల నలందా విశ్వవిద్యాలయాన్ని విధ్వంసం చేశారు. ప్రేశ్నమీద లెక్కపెట్టదగు ఆంగ్నేయులు వ్యాపారం కొరకు వచ్చి మహా సామ్రాజ్యాన్ని స్థాపించారు. వారికి బాసటగా నిలిచింది మనమే. మనలో ప్రతివాడూ తనకొరకు రాష్ట్రస్వత్వాన్ని నష్టపరిచాడు. సమాజభావం షూరిగా నశించింది. మనపై మనకే మమత్వం నశించిదన్నమాట! అందే రాష్ట్రి శక్తికి ఆత్మవసరమైన నిత్య వ్యవహార జీవనంలో “ఇది నా దేశం. ఏరు నా సోదరులు. ఈ దేశంలో, ఈ నా తోటివారితో నా ఆనుబంధం అనంతం, శాశ్వతం. కనుక దీన్ని కాపాడుకునే వ్యవహారమే, జీవనమే రాష్ట్రి జ్ఞమానికి పోషకం” అనే సత్యం విస్తృతమైందన్నమాట.

మన సమాజంలో ఈ లోపమునే డాక్టరీ చూశారు. దానిని తొలగించేందుకే మన రాష్ట్రీయ సయంసేవక సంఘాన్ని స్థాపించారు. దేశంలో అనేక కార్యక్రమాలు నడుస్తుందేవి. వాటికి సేవ, త్యాగం అని పేరు పెట్టడం డాక్టరీకి చిత్రంగా తోచేది. ఒక మనిషియెక్కు విస్తృతరూపం కుటుంబం, కుటుంబ విస్తృత రూపమే సమాజం. ఆలికి ఆన్నం పెట్టడం ఊరికి ఉపకారం కాదుకదా! మరి దేశానికి, రాష్ట్రానికి, సమాజానికి సంబంధించినవనులు చేసేటప్పుడు ఏదోఒక ఉపకారం చేస్తున్నామనే భావన ఎందుకు రావాలి? నాది ఆన్న భావన ఏర్పడ్డప్పుడు దానికి ఎంత ఆత్మియత కావాలి? కష్టపడవచ్చ. త్యాగం చేయవచ్చ. కాని, ఆత్మియత లేనిచో ఏదో

రూపంలో ప్రతిఫలాపేక్ష ఉండి తీరుతుంది. అది లభించనప్పుడు కళలు, సాధింపులు పుట్టితీరుతాయి.

కనుకనే హృజ్య డాక్టరీ స్వయం సేవకుల వ్యవహారం గురించి పట్టుదలతో ఉండేవారు. నేనేదో, ఎవరికో సేవ చేస్తున్నాననుకోవద్దు; ఇది మనదే; ఈ సమాజం మన కుటుంబమే; తిరస్కరించినా, వ్యతిరేకించినా, ఎదిరించినా మన కుటుంబాను మనది కామండా పోదుకదా! కనుక మన వాక్సులో “సత్యం బ్రహ్మాయాత్ - ప్రియం బ్రహ్మాయాత్, నబ్రహ్మాయాత్ సత్యమప్రియమ్” అనే తత్వం ఉండాలి. అంటే ఎంతటి సత్యానైనా మధురంగా చెప్పాలి. మన పని హృదయాలను జయించడం - వ్యతిరేకత సృష్టించుకోడం కాదు. అనుస్కూతమైన రాష్ట్రీయ భావాన్ని, ‘సత్యా’న్ని పునరుద్ధరించడానికి స్వయం సేవకుడు మధుర వ్యవహారాన్ని అనుసరించాలి. అది ప్రదర్శన కారాదు. స్వభావం కావాలి. స్వత్యంనుండి ఉద్గమించే ఈ ప్రేమ, స్నేహభావాలతో నిండిన కర్తవ్య నిష్ఠ అనే గ్రంగలో మన రాష్ట్రీయాలను మంచి పవిత్రులను చేయవలె. అలా ప్రేమ, ఆత్మీయత, పరస్పరావగాహనగల వ్యక్తులను, రాష్ట్ర తత్త్వాపాసకులను ఒకచోట చేర్చి, వారి ఆభేద్యమైన సంఘటనతో దేశంలో ఆవరించిన వికారాలను కడిగివేయాలి. దానికి స్వయంసేవకుడు, నిరంతరం ఆత్మ పరీక్ష చేసుకుంటూ ఉండాలి - అని డాక్టరీ ఉద్ఘాటిస్తూ ఉండేవారు.

శాఖలో స్వయంసేవకులతో, పరిసర సోదర ప్రజలతో వ్యవహారించేటప్పుడు స్వయంసేవకుడు మధురంగా, స్నేహంగా, సూర్యానంతటి ప్రథమ కర్మాంగా వ్యవహారించాలి; తన ఆదర్శ జీవనం కేవలం ప్రదర్శనం కాదనే యదార్థాన్ని గమనించి ఆచరించాలి. అప్పుడే సంఘం మన మాశించినట్టి రాష్ట్ర శక్తి గంగను అనుస్కూతంగా ప్రవహింప చేయగల వ్యవస్థగా వెలుగొంద గలుగుతుంది. ఇట్టి వ్యవస్థ సమాజాని

294⁵³⁶
CE AD

80 Dec No 3524

కత్యావశ్యకము. శాఖా నిర్మాణం కొరకు, ప్రాందవ సంఘటనకు మనం ప్రతి క్రైస్తిలో ప్రవేశించాలి. మన సమాజం నగరాలలో, పట్లెలలో, అదవులలో, గెరికండాలలో, సాగర తీరాలలో సర్వత్రా వాహించియున్నది. వారి వారి నిత్య కర్మలనుబట్టి, వాతాతపాల ప్రభావాలనుబట్టి ఆచార మర్యాదలలో, ప్రవర్తనా స్థాయిలో కొంత విద్ధురం కన్నించవచ్చు. అయినా వారూ మన సోదరులే, ఏకోదరులే. పరిస్థితులవల్ల వారిలో కొందరు ఆర్థికంగా, బాహ్య సభ్యతా స్థాయిలో కొంత వెనుక ఉండవచ్చు.

వారిని మనమే మాధుర్యంతో, స్నేహంతో, ఆత్మియతతో సంఘరైత పరచాలి. దానికై నిరహంకారంతో, మమకారంతో వారిని సమీపించాలి. అది తగ్గబట్టేకదా మహ్మదియులు కత్తి చూపి, ధనం చూపి, పదవుత ఆశచూపి, మన సమాజ బంధువులను ఆత్మ సమాజం నుంచి వేరు చేసింది. అది తగ్గబట్టే కదా మన సమాజ బంధువులను; ధన విద్యల లంచమిచ్చి, వేలకొలది మైళ్ళ దూరంనుంచి వచ్చిన మిషనరీలు మన మాతృ సమాజం నుంచి వేరు చేస్తున్నాడి. అది తగ్గబట్టే కదా విదేశియులు, విదేశివాదాలతో భౌతిక వాదాలతో, ధనంతో, వంచమాంగ దళాల సహాయంతో, నిరంతర ప్రచారంతో, అనేకమై “ఇజాల” ఆధారంతో మన సమాజ బంధువులను మాతృ సమాజం నుండి వేరుచేస్తున్నది? ప్రతి హిందువుకూ తన సమాజం పట్ల దృఢమైన విశ్వాసం కలిగేటట్లు వాతావరణం నిర్మించాలాటే నిష్ట ల్యావమైన, నిర్వాతేతుకమైన మమత్వం మన వ్యవహారంలో కన్నించాలి. అప్పుడే సమాజ వ్యక్తులలో పరస్పర విశ్వాసం. దాని పునాదిపై ప్రభల శక్తి జాగ్రత మవుతాయని సంఘం చెప్పుతున్నది.

అలా మమత్వాలతో స్వచ్ఛంగా సమాజ బాంధవులను సమీకరించే వ్యక్తులకు ఆత్మ పరిశీలనార్థం కర్కు ప్రబోధం నిమిత్తం ఏటా మకర సంక్రమణం వస్తుంది. మన ఆదర్శాన్ని మనకు జ్ఞాపికి తెస్తుంది. మన ఆచరణలో మాధుర్య స్నేహం స్నేగ్యతను బలపరచిపోతుంది.

